

Kindercentrum Ikke Ook

*Ieder kind is uniek.
Er is er maar één van!*

Pedagogisch beleidsplan

Kindercentrum Ikke Ook
Soetendaalseweg 68-70, 3036 ET Rotterdam

Telefoon : 010-4659653
Website : www.kcikkeook.nl
E-mail : info@kcikkeook.nl

Voorwoord

Kindercentrum Ikke Ook is in 2011 geopend in een ruim, sfeervol pand in het Oude Noorden van Rotterdam. Het kindercentrum is erg goed te bereiken met zowel eigen als openbaar vervoer. Het kindercentrum biedt plaats aan kinderen vanaf 2 maanden tot 13 jaar. De kinderen worden opgevangen in vier groepen; in babygroep van 0 tot 1,5 jaar, een dreumesgroep van 1,5 – 2,5 jaar, een peutergroep van 2 tot 4 jaar en een BSO van 4 tot 13 jaar.

Binnen het kindercentrum wordt een sfeer gecreëerd waarin kinderen zich prettig en veilig voelen. Vertrouwen hebben in eigen kunnen, voor zichzelf op kunnen komen, respect ontwikkelen voor zichzelf en anderen, zelfstandig zijn en sociaal vaardig. Het zijn eigenschappen die in een vertrouwde omgeving worden ontwikkeld.

Ruimte voor de individuele ontwikkeling en behoefte van kinderen staan centraal in het pedagogische handelen. Verder wordt er aandacht besteed aan het samen leven en spelen in groepsverband. Dit gebeurt in samenwerking met de ouders. Wederzijds vertrouwen, openheid en respect is daarbij heel belangrijk.

Kinderopvang betekent deelname aan de opvoeding en begeleiding van kinderen in een belangrijke ontwikkelingsfase van hun leven. Kindercentrum Ikke Ook doet dit vanuit haar specifieke kennis en vaardigheden, gericht op het welzijn van het kind. Dat gebeurt vanuit een duidelijke visie en door veel aandacht te schenken aan kwaliteit.

Goede, pedagogisch verantwoorde kinderopvang is veel meer dan het puur opvangen van kinderen op de momenten dat ouders andere bezigheden hebben en daarom hun kinderen toevertrouwen aan de opvang. Wij vinden het belangrijk dat volwassenen en kinderen, zowel onderling als met elkaar, respectvol omgaan.

Met Thomas Gordon in ons achterhoofd die een methode heeft ontwikkeld waarin er gekeken wordt naar hoe je beter met kinderen communiceert, benaderen wij hen op een respectvolle manier. De Gordon methode gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties, waarin kinderen en ouders kunnen begrijpen en waarin ouders leren naar hun kinderen te luisteren. Kinderen in hun waarde laten en ouders respecteren en andersom daar gaat het om bij deze methode. Het benadrukt de effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflicthantering.

Er zijn geen winnaars en ook geen verliezers.

Pedagogisch medewerkers onderkent het potentieel van ieder kind en gaat sociaal emotionele relaties met de kinderen aan die zowel recht doen aan ieder individueel kind als aan de groep. We leggen de nadruk op de mogelijkheden en de kwaliteiten van de kinderen. Alle kinderen hebben kwaliteiten die door ons, volwassenen, maar ook door het samen zijn met andere kinderen worden herkend, ontwikkeld en bevestigd. De meerwaarde van kinderopvang komt voort uit het samen zijn met anderen, het leren van en met elkaar, waarbij tevens het individuele kind gezien wordt.

Dit is een herziene versie van het pedagogisch beleidsplan van 2015. De hernieuwde versie is uitgebreid doorgesproken in alle personeelsleden van de organisatie. Deze versie zal bij de eerste bijeenkomst van de oudercommissie uitvoerig worden besproken.

Naoual El Haddachi Akachar,
directeur Kindercentrum Ikke Ook

Inhoudsopgave

- Voorwoord
- Inleiding
- 1. Het pedagogisch beleidsplan**
- 2. Pedagogische visie**
- 3. Pedagogische doelen en middelen bij opvoeding en ontwikkeling van kinderen**
  - Veiligheid op KC Ikke Ook
  - 3.1. Emotionele veiligheid
    - 3.1.1. Pedagogische uitgangspunten emotionele veiligheid in de kinderopvang
    - 3.1.2. Pedagogische uitgangspunten emotionele veiligheid in de BSO
  - 3.2. Persoonlijke competenties
    - 3.2.1. Pedagogische uitgangspunten persoonlijke competenties in de kinderopvang
    - 3.2.2. Pedagogische uitgangspunten persoonlijke competenties in de BSO
  - 3.3. Sociale competenties
    - 3.3.1. Pedagogische uitgangspunten sociale competenties in de kinderopvang
    - 3.3.2. Pedagogische uitgangspunten sociale competenties in de BSO
  - 3.4. Normen en waarden
    - 3.4.1. Pedagogische uitgangspunten normen en waarden in de kinderopvang
    - 3.4.2. Pedagogische uitgangspunten normen en waarden in de BSO
- 4. De verschillende ontwikkelingsgebieden van 0 tot 13 jaar**
  - 4.1. De baby
  - 4.2. De peuter
  - 4.3. Het basisschoolkind
    - 4.3.1. De kleuter
    - 4.3.2. Het schoolkind
  - 4.4. Vragen, twijfels en zorgen over de ontwikkeling
  - 4.5. Vragen, twijfels en zorgen over de ontwikkeling met externe hulpvraag
  - 4.6. Overdracht naar de basisschool
  - 4.7. Toerusting en ondersteuning van de pedagogisch medewerkers
- 5. Het kind in de groep**
  - 5.1. Werken met open deuren en het samenvoegen van groepen
  - 5.2. De babygroep
  - 5.3. De peutergroep
  - 5.4. De B.S.O.
  - 5.5. Voor het eerst naar het kindercentrum
  - 5.6. Naar een nieuwe groep
  - 5.7. Dagritme
  - 5.8. Globale dagindeling
  - 5.9. Voeding in de groep
- 6. De verzorging van de kinderen**
- 7. De ouders in de kinderopvang**
  - 7.1. Afstemming opvoedingsmilieu
  - 7.2. Betrokkenheid
  - 7.3. Respect en Privacy
  - 7.4. Het brengen en halen van de kinderen
  - 7.5. Zieke kinderen
  - 7.6. Kinderen en geneesmiddelen
  - 7.7. Informatievoorziening
  - 7.8. Opvoedingsondersteuning
  - 7.9. Klachtenregeling
  - 7.10 Klachtenregeling Oudercommissie
- 8. Veiligheid en gezondheid**
- 9. De universele verklaring van de rechten van het kind**
- 10. Beroepscode voor de kinderopvang**
- 11. Tot slot**

- Bijlage 1: Huisregels
- Bijlage 2: Besmettelijke kinderziektes
- Bijlage 3: Geneesmiddelen
- Bijlage 4: Reglement Klachtenprocedure De geschillencommissie

Inleiding

In ons kindercentrum bieden wij dagopvang aan kinderen vanaf 2 maanden tot 13 jaar. In ons kinderdagverblijf bieden wij dagopvang aan kinderen vanaf 2 maanden tot 4 jaar en BSO aan kinderen van 4 tot 13 jaar. KC Ikke Ook voldoet aan de eisen die de gemeente Rotterdam stelt aan een voorziening voor kinderopvang. Wij streven naar kwalitatief goede kinderopvang die kinderen met veel liefde opvangen, verzorgen en opvoeden.

Dit pedagogisch beleidsplan geeft ouders een indruk van het pedagogisch klimaat in KC Ikke Ook. Voor de pedagogisch medewerkers vormt het beleidsplan het uitgangspunt van hun beroepshouding en hun handelen. De uitvoering van het pedagogisch beleid sterk afhankelijk is van de leeftijden van de kinderen.

In het pedagogische beleidsplan is beschreven wie wij zijn, wat onze visie is, onze werkmethode en onze kijk op kinderen. De kern van kinderopvang ligt in de relatie tussen kind en pedagogisch medewerkster, in het pedagogisch omgaan met kinderen. Het kind en de ontwikkelingskansen van het kind zijn de uitgangspunten. De leeftijdsfase van het kind is bepalend.

Het gebruik van een pedagogisch beleidsplan moet aansluiten bij de specifieke situatie van dat moment en bij veranderingen die zich in de tijd voordoen. Het werken met de doelstellingen en de daaruit voortvloeiende werkwijze moet dus gekenmerkt worden door flexibiliteit.

Door een jaarlijkse evaluatie ontstaat afstemming tussen de pedagogisch medewerkers en het plan in de praktijk. Op deze manier wordt stilgestaan bij de dagelijks terugkomende handelingen. Soms blijkt dat oude regels en gewoonte aangepast moeten worden, maar het kan ook zijn dat ze positief geëvalueerd worden. Het gezamenlijk kritisch kijken naar de werkwijze van elkaar en tot een eenduidige aanpak komen, komt de kwaliteit ten goede. Hierdoor ontstaat duidelijkheid voor de kinderen en de ouders, is het een leidraad voor nieuwe pedagogisch medewerkers en stagiaires, een manier om verantwoording af te leggen. Maar ook een manier zich te onderscheiden van andere kinderdagverblijven.

Het pedagogisch beleidsplan is gebaseerd op het ontwikkelingsgericht werken. Veiligheid, vertrouwen en kwaliteit staan bij alles wat we doen voorop. Wij zijn ons bewust van de bijzondere positie die we hebben. Ouders vertrouwen hun kind aan onze zorg toe. Bij kindercentrum Ikke Ook vinden wij het van groot belang dat zij hun kind met een gerust hart aan de zorg van onze medewerkers kunnen overlaten.

Het pedagogisch beleidsplan geeft tevens weer wat Ikke Ook aan bijdrage levert aan de ontwikkeling, opvoeding en welbevinden van kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. Het maakt voor alle betrokken duidelijk wat wij onder goede opvang verstaan.

De B.S.O. biedt kinderen een omgeving waar ze zich veilig en vertrouwd voelen en samen met andere kinderen spelen en leren. In samenwerking met de ouders en de school worden de kinderen begeleid in hun ontwikkeling naar volwassen worden. De B.S.O. biedt iets extra's naast de gezinsopvoeding en het leren op school. Er is voor de B.S.O. kinderen een buiten- en een binnenruimte waar de kinderen kunnen rennen, fietsen, klimmen, lezen, knutselen en rustig ontspannen. Kinderen dagen elkaar uit en leren om rekening met elkaar te houden.

In het belang van de leesbaarheid van de tekst zijn bepaalde aanduidingen enkel in mannelijke vorm of juist in de vrouwelijke vorm geschreven. Het kind is in de mannelijke vorm geschreven, de leiding daarentegen in de vrouwelijke vorm. Wat in mannelijke vorm geschreven wordt, kan ook in de vrouwelijke vorm gelezen worden en andersom. Daarnaast hebben wij het in de tekst over 'de ouders', maar hier bedoelen we ook 'de ouder' of 'verzorger(s)' mee.

1. Het pedagogisch beleidsplan

Kinderopvang is een kwestie van vertrouwen. Ouders vertrouwen ons hun dierbaarste bezit toe. Zij moeten de zekerheid hebben dat hun kind ook in hun afwezigheid een veilige opvang en een verantwoorde opvoeding wordt geboden.

Dit pedagogische beleidsplan dwingt tot nadenken over doelen en middelen van aanvullende gezinsopvoeding. Het kan laten zien, waarop ouders kunnen rekenen, als zij hun kind in handen geven van professionele kinderopvang. Het pedagogische beleidsplan zorgt ervoor dat ouders het kindercentrum kan aanspreken op haar beloften.

Het pedagogische beleidsplan zorgt ervoor dat ouders het kindercentrum kan aanspreken op haar beloften. In het pedagogisch beleidsplan van Ikke Ook is de dagopvang voor kinderen van 0 – 4 jaar en de buitenschoolse opvang voor kinderen van 4 – 13 jaar, beschreven. Het pedagogisch beleidsplan is specifiek ontwikkeld voor de dagopvang en de buitenschoolse opvang.

Kindbeeld

Ikke Ook ziet het kind als individu met persoonlijke wensen, behoeften en karaktereigenschappen. Het kind krijgt de vrijheid voor keuzemogelijkheden en de pedagogisch medewerkers begeleiden kinderen bij deze keuzemogelijkheden.

Pedagogische visie

“Spelenderwijs, ontwikkelingsgericht ontdekken”. Hierbij sluit aan dat Ikke Ook kinderen op een ontspannen, leuke, creatieve en vooral ontdekkende manier stimuleren in hun algemene ontwikkeling. Zo komen de kinderen op een positieve wijze met anderen kinderen, verschillende materialen, technieken en ideeën in aanraking en kunnen op deze manier waardevolle ervaringen opdoen.

Uitgangspunten

Op het kindercentrum draait alles om het kind. Kinderen ontwikkelen zich in een eigen tempo en op een eigen wijze. Ieder kind is uniek.

Op de B.S.O. ligt het accent meer op de interesse van het kind en de vrijetijdsbesteding. Het B.S.O. kind moet op school al de hele dag luisteren, stil zitten en nieuwe dingen leren. Op de B.S.O. staat plezier maken met elkaar en ontspanning voorop. Zonder de algehele ontwikkeling van het kind uit het oog te verliezen.

Ontwikkelen houdt een geleidelijke verandering in. Als we praten over geleidelijke verandering in gedrag, dan hebben we het over het doormaken van verschillende ontwikkelingsfases. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende ontwikkelingsfases. Te noemen de lichamelijke ontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling, de verstandelijke ontwikkeling, de taalontwikkeling, de ontwikkeling van de identiteit, de ontwikkeling van het zelfredzaamheid en de creatieve ontwikkeling.

Op het kindercentrum heeft elke ontwikkelingsfase onze aandacht. Er wordt gewerkt met deskundige pedagogisch medewerkers op minimaal MBO niveau. Zij hebben kennis van de ontwikkelingsfases en begeleiden en stimuleren de kinderen hierin. Zij gaan uit dat ieder kind respect verdient. Ze scheppen een veilig, uitdagende en liefdevolle leefomgeving. Het is de basis waaruit wij werken. Ieder kind verdient het om zich op een prettige wijze te ontwikkelen. Om dit te kunnen moeten er een aantal voorwaarden geschep worden waarbinnen het kind zich kan ontwikkelen.

Het pedagogische beleidsplan van Ikke Ook wordt dagelijks in de praktijk toegepast door gediplomeerde pedagogisch medewerkers, die continu met de verzorging en opvoeding van de kinderen bezig zijn. De pedagogisch medewerkers hechten dan ook veel belang aan het stimuleren van verschillende ontwikkelingsgebieden van een kind. Dit gebeurt door spelactiviteiten die zijn verweven in het dagprogramma afgestemd op elke groep. In de babygroep wordt veel aandacht besteed aan de verzorging, de voeding en de binding met het kind. In de dreumesgroep en de peutergroep wordt gekeken naar de interesses en het niveau van het kind. In het vierde jaar wordt op een speelse wijze afgestemd op het basisonderwijs en op de B.S.O groep wordt aandacht besteed aan de vrijetijdsbesteding van het kind.

2. Pedagogische visie

Wij gaan er vanuit dat ieder kind geboren wordt als individu met een eigen temperament en persoonlijke kwaliteiten. De individuele aanleg en de invloed van de omgeving zijn gezamenlijk bepalend voor de ontwikkeling van het kind. In het kinderdagverblijf komt het kind in een andere omgeving dan thuis. Het kind krijgt te maken met leeftijdgenootjes, andere volwassenen en andere speel- en ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast wijken regels, gewoontes en gebruiken af van thuis. Het kind leert hoe het is in een groep te leven. De rol van de pedagogisch medewerkster is hierbij essentieel en bestaat uit het stimuleren van het zelfvertrouwen van het kind. Vanuit een veilige basis kan het kind de wereld om zich heen gaan ontdekken. De pedagogisch medewerkster is verantwoordelijk voor het begeleiden van de kinderen binnen het groepsproces en heeft oog voor het individu van elk kind. Daarbij stelt de pedagogisch medewerkster heldere regels en schept voorwaarden waarbinnen de kinderen positieve ervaringen kunnen opdoen en zich optimaal kunnen ontplooiën.

Kindercentrum Ikke Ook wil dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige mensen en dat ze leren wat ze met hun talenten en mogelijkheden kunnen, met respect voor zichzelf en anderen. Ikke Ook wil zich onderscheiden door een kwalitatief uitstekende kinderopvang: het bieden van een goede verzorging, opvoeding en spel- en ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen, die passen bij de wensen van ouders en/of verzorgers. De pedagogisch medewerkers verzorgen de kinderen met hart en ziel.

Ikke Ook heeft niet gekozen voor één specifieke pedagogische leerschool. Er zijn verschillende stromingen gecombineerd met onze eigen inzichten. Eén pedagogisch leerschool die er uitspringt is die van Thomas Gordon. Het vertrekpunt is het kind. Ieder kind beschouwen we als uniek, met een eigen tempo, temperament en talent. Daarop is het ontwikkelingsaanbod aangesloten. De pedagogische doelen die wij onderscheiden zijn:

- a. emotionele veiligheid
- b. persoonlijke competentie
- c. sociale competentie
- d. socialisatie, cultuur

Voor de uitvoering van deze ontwikkelingsgebieden worden de volgende middelen ingezet:

1. de pedagogisch medewerkster -kind relatie
2. de fysieke omgeving
3. de groep
4. het spelen
5. het speelgoed

Onze pedagogische visie is ontwikkelingsgericht. Het kind staat centraal in alles wat we doen. Ieder kind is uniek. Op de buitenschoolse opvang komt dit tot ontplooiing door kinderen mee te laten denken en beslissen in hun dagbesteding. Naast dat er een vast dagritme is, wordt er met de kinderen thematisch gewerkt. De kinderen denken mee over het thema en de activiteiten die gedaan kunnen worden.

Pedagogische kwaliteit is een doorgaand proces waarbij nieuwe ideeën worden ontwikkeld, geïmplementeerd en geëvalueerd. In onze vertaalslag van pedagogische visie naar de praktijk en omgekeerd zijn en worden onderdelen verder uitgewerkt in concrete richtlijnen voor het pedagogisch handelen en de inrichting van het kindercentrum. In dit proces is de oudercommissie onze vaste gesprekspartner.

De pedagogisch doelen en de daarbij behorende pedagogische uitgangspunten zijn voor het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang apart beschreven. Aangezien er een wezenlijk verschil zit in de ontwikkeling en begeleiding van de kinderen in de dagopvang van 0 tot 4 jaar en de buitenschoolse opvang kinderen van 4 tot 13 jaar.

3. Pedagogische doelen en middelen bij opvoeden en de ontwikkeling van kinderen

Veiligheid voor het kind op Ikke Ook

Het “vierogenprincipe” en Ikke Ook

“In 2013 mogen medewerkers in de kinderopvang niet meer alleen op de groep staan, zonder dat een andere volwassene kan meekijken of meeluisteren. Hierdoor wordt de veiligheid in de kinderopvang vergroot.” De overheid noemt dit het “vierogenprincipe” en wij als kindercentrum moeten deze veiligheid inbedden in ons dagelijks werk met kinderen.

Bij Ikke Ook wordt er gewerkt met camera's en babyfoons op de slaapkamers. We hebben veel ramen in het gebouw. Ikke Ook denkt hierbij dat het gebouw genoeg veiligheid kan bieden aan kinderen.

Maar.....dat is niet genoeg. Een veilige, een geborgen en warme omgeving valt en staat met de mensen die de veiligheid van de kinderen moeten garanderen, in dit geval de pedagogisch medewerkers.

“Het vierogenprincipe”

Onveiligheid en gevaren kunnen op allerlei plaatsen en tijdstippen op de loer liggen. Om een veilige, een geborgen en warme omgeving te creëren zorgt Ikke Ook ervoor dat steeds meerdere pedagogisch medewerkers in de omgeving van de kinderen aanwezig zijn. Ikke Ook probeert op deze manier onveiligheid zoveel mogelijk uit te bannen. De pedagogisch medewerkers zijn bijna nooit alleen in het gebouw. Er werken meerdere pedagogisch medewerkers op de groep. Als er per groep 1 pedagogisch medewerkster nodig is, worden de horizontale groepen regelmatig samengevoegd. Soms komt het voor dat er maar 1 pedagogisch medewerkster op de horizontale groep nodig is, dan is er altijd een collega of meerdere collega's in het gebouw aanwezig van de andere horizontale groep(en). Indien er slechts één beroepskracht in het kinderdagverblijf aanwezig is, aan het begin en einde van de dag, is een volwassene beschikbaar die telefonisch bereikbaar is en die binnen 15 minuten in het kinderdagverblijf aanwezig kan zijn in geval van een calamiteit. Bij de medewerkers is bekend wie de achterwacht is. Ook zijn op Ikke Ook stagiaires aanwezig.

Kinderen moeten in een gezonde en veilige omgeving worden opgevangen. Daarom moeten de mensen die in de kinderopvang of peuterspeelzalen werken in bezit zijn van een verklaring omtrent het gedrag (VOG). De VOG toont aan dat hij/zij geen strafbare feiten op zijn/haar naam heeft staan die een belemmering vormen voor het werken met kinderen.

Het Kabinet heeft besloten dat alle mensen die in de kinderopvang of peuterspeelzalen werken, vanaf 1 maart 2013 continu gescreend worden op nieuwe strafbare feiten. Vanaf 1 maart 2018 wordt iedere werknemer, stagiaire of ieder ander persoon die regelmatig in het kinderdagverblijf aanwezig is, geregistreerd in het persoonsregister Kinderopvang. Om te kunnen registreren dient ieder persoon in bezit te zijn van een geldige VOG en aan de organisatie gekoppeld te zijn.

Na afgifte van de verplichte verklaring omtrent het gedrag (VOG), kunnen die mensen zich schuldig maken aan een strafbaar feit en een bedreiging vormen voor de veiligheid van kinderen niet werken met kinderen. Zo lang dit niet bekend is bij de eigenaar van de kinderopvang of de toezichthouder, kunnen zij in de kinderopvang blijven werken. Dit is ongewenst. Bij continue screening wordt dagelijks gekeken of mensen die werken in de kinderopvang of bij peuterspeelzalen nieuwe strafrechtelijke gegevens op hun naam hebben staan.

We maken gebruik van het De Meldcode Huiselijke geweld en Kindermishandeling. Dit protocol wordt besproken in het team.

3.1 Emotionele veiligheid “Een veilige en vertrouwde omgeving”

Het opvoedingsdoel emotionele veiligheid

Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale pedagogisch doelstelling voor alle vormen van kinderopvang. Het bieden van veiligheid is van primaire belang, niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van de andere pedagogisch doelstellingen in de weg staat.

Ikke Ook onderscheidt drie bronnen van emotionele veiligheid;

1. Vaste en sensitieve pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkster vervult een centrale rol in het pedagogisch proces; communicatie en dialoog zijn de belangrijkste middelen. De affectieve kwaliteit van de interactie bevordert een gevoel van veiligheid en acceptatie bij een kind. Hoe responsiever de pedagogisch medewerkster, hoe meer zij door een kind wordt gewaardeerd; het kind gaat zijn signalen en positieve gevoelens op haar richten en gaat zich aan haar hechten.
2. Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten. In vaste groep kunnen een duidelijke voorkeur voor één of meerdere groepsgenoten ontwikkelen. Binnen zulke relaties is sprake van sociale uitwisseling en van emotionele responsiviteit. Groepsgenoten kunnen een bron van veiligheid vormen, maar dan moeten ze elkaar wel zo regelmatig zien dat ze elkaar goed kunnen leren kennen. In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van gebondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.
3. De inrichting van de omgeving. Via de inrichting van een ruimte kan een bijdrage geleverd worden aan een gevoel van geborgenheid. Met aandacht voor akoestiek, licht, kleur en indeling van de ruimte is veel te bereiken.

Om een veilige en vertrouwde omgeving te kunnen bieden achten wij de volgende elementen van belang:

Structuur en veiligheid

Het aanbieden van structuur in de dag geeft kinderen houvast en herkenning en daarmee het gevoel van veiligheid. In het dagritme wordt ook gebruik gemaakt van vaste rituelen rondom het eten, slapen, afscheid nemen en bijzondere gebeurtenissen zoals feestdagen en verjaardagen.

Vertrouwenscontact met de pedagogisch medewerkster

Het opbouwen van het contact met de pedagogisch medewerkster is van groot belang. Het kind moet de pedagogisch medewerkster leren kennen als volwassenen die het kan vertrouwen, die aandacht geven, liefdevol en zorgzaam zijn en interesse hebben in het kind. In het handelen sluit de pedagogisch medewerkster aan bij de eigenheid en het ontwikkelingsniveau van het kind. Binnen de structuur van de groep wordt ruimte gemaakt voor de individuele behoefte van ieder kind. Dit betekent dat de pedagogisch medewerkster alert is en openstaat voor de signalen die het kind geeft. In de communicatie over en weer nemen ze de tijd om actief te luisteren. Het kind krijgt zo het gevoel dat het bij de pedagogisch medewerkster terecht kan en dat het serieus genomen wordt. De pedagogisch medewerkster probeert zo effectief mogelijk te communiceren, gebruikt positieve lichaamstaal, richt zich zoveel mogelijk op de behoefte van het kind en geeft uitleg en informatie.

Samenwerking met de ouders

Wanneer een kind naar het kindercentrum gaat, geven de ouders een stukje van de opvoeding uit handen. Zij behouden echter wel de eindverantwoordelijkheid. Het is dan ook van belang dat ouders goed geïnformeerd worden over de ontwikkelingen en begeleiding van het kind in de groep. Andersom kan de pedagogisch medewerkster niet buiten de informatie van ouders over essentiële gebeurtenissen rondom het kind. Een goede samenwerking en wederzijds vertrouwen draagt bij aan een gevoel van veiligheid van het kind.

3.1.1 Pedagogische uitgangspunten emotionele veiligheid in de kinderopvang

1. Pedagogisch medewerkster - kind interactie;

In de pedagogisch medewerkster - kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van het kind. Wij werken met vaste en vertrouwde pedagogisch medewerkers/stagiaires. Door het knuffelen gaat het kind zijn positieve gevoelens op de pedagogisch medewerkster richten en gaat zich ook aan haar hechten. Door het werken met vaste groepen kunnen kinderen al in het tweede levensjaar voorkeuren ontwikkelen voor groepsgenootjes voor sociale uitwisseling en respons. In hun vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Dit vormt een bron van emotionele veiligheid.

2. Fysieke omgeving;

Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid. Onze binnenruimte is kindvriendelijk ingericht. De muren hebben zachte kleuren met kindertekeningen, zacht linoleum, vloerverwarming en houtkleurig kindermeubilair. Er zijn themaspeelhoeken. Dit vormt een bijdrage aan een gevoel van geborgenheid.

3. Groep;

In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van het kind. Door het werken met vaste groepen en een bekende dagstructuur met herhaling van activiteiten ontstaat voor het kind een veilige, vertrouwde omgeving. Ieder kind beschouwen wij als uniek, met een eigen tempo, temperament en talent. Vanuit die beschouwing benaderen wij de kinderen. Wij hebben kleine, vaste groepen met vertrouwde leeftijdsgenootjes: kinderen leren samen met verschillend gedrag om te gaan. Onze pedagogisch medewerkers vertonen hierbij voorbeeldgedrag.

Er wordt gewerkt met het opendeuren beleid. De kinderen mogen in de andere groepen spelen. Vaak hebben de kinderen een broertje of zusje in één van de groepen van het kinderdagverblijf zitten. Bij het opendeuren beleid wordt rekening gehouden met het aantal kinderen per pedagogisch medewerkster.

Bij een lage opkomst, zoals de vakantie periode, kan het zijn dat de groepen worden samengevoegd. Bij de planning van de pedagogisch medewerkers wordt er voor gezorgd dat er altijd een pedagogisch medewerkster van de groep aanwezig is.

4. Spelen;

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van het kind waarborgt. Kinderen doen mee aan gezamenlijke activiteiten voor het ontwikkelen van groepsgevoel. Maar kunnen bij de "vrije" uren zelf kiezen of en met welke speelgoed zij willen spelen. Pedagogisch medewerkers ondersteunen de kinderen en stimuleren grensverkenning van eigen kunnen. Kinderen kunnen ook van elkaar leren, elkaar helpen of troosten. Bijzondere activiteiten vinden plaats bij verjaardagen, seizoenen en St.Nicolaas en Kerstmis.

5. Speelgoed;

Wij gaan met het speelgoed om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid van het kind. Kinderen mogen zelf uit het aangeboden speelgoed kiezen. Ze worden ondersteunt bij het zelfstandig gebruik, ze worden geholpen bij het kiezen van nieuw, spannend en uitdagend speelgoed. Na het spelen leren kinderen het speelgoed weer op te ruimen op de bekende plaats.

3.1.2 Pedagogische uitgangspunten emotionele veiligheid in de B.S.O.

1. Pedagogisch medewerkster - kind interactie

Op de B.S.O. groep werken vaste en vertrouwde pedagogisch medewerkers. Zij werken op vaste tijden en vaste dagen. Zo weten de kinderen altijd wie er wanneer op de groep is en wie ze van school komt ophalen. De kinderen worden door de pedagogisch medewerkers op een respectvolle manier benaderd en aangesproken. Ieder kind wordt geaccepteerd om wie hij / zij is.

Bij binnenkomst uit school wordt er met de kinderen gezamenlijk iets gegeten en gedronken. De kinderen hebben de gelegenheid om te vertellen over hun dag op school of wat ze in het weekend hebben meegemaakt of gaan doen. Met de kinderen wordt gespeeld, spelletjes gedaan, grapjes uitgehaald en geknutseld.

De pedagogisch medewerkster kijkt naar wat kinderen nodig hebben en waar ze behoefte aan hebben. Ze hebben oog voor elk individueel kind. Zij reageert op non – verbale en verbale communicatie en sluit aan daar waar kinderen behoefte aan hebben. De pedagogisch medewerkers geven de kinderen de ruimte en de tijd om zelf initiatief te tonen. De pedagogisch medewerkers hebben aandacht voor de eigen rituelen van de individuele kinderen. Ze kent de kinderen en weet wat er bij de kinderen speelt. Er is voldoende ruimte voor plezier.

2. Fysieke omgeving

De B.S.O. groep heeft één vaste groepsruimten. De groepsruimte is ingericht met verschillende hoeken. Zo is er een lego hoek, een lees - en televisiehoek en een puzzel -, knutsel – en eethoek. Er is gebruik gemaakt van zachte kleuren, speelkleden en houten meubilair. Daarnaast is er veel licht inval. De groepsruimte is zonnig en kindvriendelijk ingericht. De kinderen mogen mee bepalen hoe de groepsruimte wordt ingericht, zo is de groepsruimte spannend voor de kinderen. Er is rekening gehouden met rustige hoeken en actiehoeken. De groepsruimte van de B.S.O. moet spannend en veilig zijn voor de kinderen. Kinderen moeten zich kunnen verliezen in hun eigen (fantasie) spel. Naast dat kinderen naar hartenlust kunnen spelen is er ook ruimte om te luisteren naar muziek en te dansen op muziek. De groepstafels worden dan opzij gezet en zo ontstaat er een ruimte waarin kinderen kunnen dansen en bewegen.

Naast het gebruik van de eigen groepsruimte, maakt de B.S.O. ook gebruik van de het buitenterrein. De kinderen kunnen gemakkelijk vanuit de eigen groepsruimte de buitenruimte bereiken.

3. Groep

Er kunnen maximaal 16 kinderen op de B.S.O. zitten in de leeftijd van 4 – 13 jaar. In het activiteitenaanbod wordt rekening gehouden met de leeftijdsverschillen van de kinderen. Ieder kind beschouwen wij als uniek, met een eigen tempo, temperament en talent. Vanuit deze beschouwing benaderen wij de kinderen. Door de kleine groep leren kinderen samen met verschillend gedrag om te gaan. De oudere kinderen worden vrijer gelaten, dan de jongere kinderen.

Vaak hebben de B.S.O. kinderen een broertje of zusje in één van de groepen van het kinderdagverblijf zitten. Bij het opendeuren beleid wordt rekening gehouden met het aantal kinderen per pedagogisch medewerkster. Een B.S.O. kind geeft aan de eigen pedagogisch medewerkster door waar het gaat spelen en vraagt aan de groep waar het kindje wil spelen of dit ook mag en kan. Bij een lage opkomst, zoals b.v. in de vakantie periode, kan het zijn dat de oudste peuters en de B.S.O. kinderen samen zijn. Bij de planning van de pedagogisch medewerkers wordt er voor gezorgd dat er altijd van beide groepen een pedagogisch medewerkster aanwezig is.

4. Activiteiten

Kinderen doen mee aan verschillende gezamenlijke activiteiten zoals; fruit eten, lunchen en 's middags warm eten en drinken, dit is goed voor het ontwikkelen van het groepsgevoel. Bij georganiseerde activiteiten mogen de kinderen kiezen of ze wel of niet meedoen. De oudere kinderen worden hierin vrijer gelaten dan de wat jongere kinderen. De kinderen worden gestimuleerd om met activiteiten mee te doen. Bij de "vrije" uren mogen de kinderen zelf kiezen of en met welk speelgoed zij willen spelen en of ze binnen of buiten gaan spelen. Pedagogisch medewerkers ondersteunen de kinderen en stimuleren grensverkenning van eigen kunnen. Kinderen kunnen ook van elkaar leren, elkaar helpen of troosten. Bijzondere activiteiten vinden plaats bij verjaarsdagen, seizoenen en St. Nicolaas en Kerstmis.

5. Spelmateriaal

Kinderen mogen zelf uit het aangeboden speelgoed kiezen. Ze worden ondersteund bij het zelfstandig gebruik, zoals bijvoorbeeld bij het spelen van een bordspel. Het jongere B.S.O. kind wordt geholpen bij het kiezen van nieuw, spannend en uitdagend speelgoed. Bij het oudere B.S.O. kind wordt uitgegaan van de eigen initiatieven van het kind. De kinderen worden gestimuleerd en ondersteund als ze zelf even niet weten wat ze moeten gaan doen. De pedagogisch medewerkster doet de ene keer met de kinderen mee en de andere keer houdt ze zich afzijdig van de kinderen. De kinderen leren zo eigen vertrouwen te ontwikkelen in zich zelf te vermaken en met spel- en spel materiaal om te gaan. Na het spelen leren kinderen het speelgoed weer op te ruimen op de bekende plaats.

3.2. Persoonlijke competentie

“Het bevorderen van zelfvertrouwen en competenties”

Het opvoedingsdoel persoonlijke competenties

Met persoonlijke competenties wordt bedoeld op de brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Bij kinderen zijn exploratie en spel de belangrijkste middelen om greep te krijgen op hun omgeving. Door exploratie ontdekt het kind nieuwe handelingsmogelijkheden die vervolgens in het spel worden geoefend, uitgebouwd, gevarieerd en geperfectioneerd. Exploratie en spel zijn van binnenuit gemotiveerd; de kwaliteit van exploratie en spel is een voorspeller van hun latere creativiteit, onafhankelijkheid en veerkracht.

Ikke Ook onderscheidt drie factoren die ingezet kunnen worden om exploratie en spel te bevorderen:

1. Inrichting van de ruimte en aanbod van materialen en activiteiten. De inrichting van de groepsruimte is zodanig dat het kind zich veilig voelt en ongestoord kan spelen. Kinderen leren niet alleen van spel en in speciaal ontworpen leersituaties, maar vooral ook door meedoen aan zinvolle dagelijkse activiteiten.
2. Vaardigheden van pedagogisch medewerkers in het uitlokken en begeleiden van spel. Pedagogisch medewerkers moeten condities kunnen scheppen voor spel door een aanbod van materialen en activiteiten dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau en de interesse van de kinderen. Het begeleiden en eventueel verrijken van spel zonder een kind het initiatief uit handen te nemen. In haar ondersteunende rol naar kinderen moet de pedagogisch medewerker hen helpen met het opbouwen van kennis, vaardigheden en betekenis. Zij doet dit door deel te nemen aan activiteiten, daarin leermomenten te creëren en het kind door de juiste vragen en aanwijzingen te helpen om boven zichzelf uit te stijgen.
3. Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten. Naarmate kinderen elkaar beter kennen, spelen zij meer samen en is hun spel van hoger niveau. Er wordt beter samengespeeld en de spelthema's worden beter uitgewerkt. Goede relaties met leeftijdsgenoten bevorderen de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel. Het streven naar een zo groot mogelijke stabiliteit bij het samenstellen van de groepen verdient bij ons een hoge prioriteit, zowel vanwege het gevoel van veiligheid als vanwege de kwaliteit van samenspel.

Het bevorderen van de zelfstandigheid en de ontwikkeling van de persoonlijke competenties vraagt aandacht voor de volgende aspecten:

Aansluiting bij de ontwikkelingsfasen

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. In de groep krijgt het kind de ruimte om zich te ontwikkelen op lichamelijk, sociaal- emotionele, verstandelijk en creatief gebied. De pedagogisch medewerker kent de verschillende fasen waarin kinderen zich ontwikkelen en volgt die ontwikkeling. De pedagogisch medewerker sluit aan bij wat het kind kan en stimuleert het kind waar nodig. In de groep zitten kinderen van verschillende leeftijden en in de praktijk blijkt dat kinderen elkaar stimuleren en van elkaar leren.

Bevorderen van zelfstandigheid en zelfredzaamheid

In de groep wordt zelfstandigheid en zelfredzaamheid gestimuleerd. Kinderen leren steeds meer vaardigheden te ontwikkelen. Bij het steeds zelfstandiger worden gaat het er om dat het kind zelfvertrouwen krijgt. Het kind ontwikkelt een goed gevoel voor eigenwaarde wanneer het wordt gewaardeerd, gerespecteerd en uitdagingen overwint. De pedagogisch medewerker toont respect voor de autonomie van het kind, zijn kleine overwinningen en daagt het kind uit een volgende stap te zetten

Creatief aanbod

De ontwikkeling van de creativiteit wordt ondermeer gestimuleerd door het aanbod van verschillende activiteiten en materialen. In de groep krijgen de kinderen ook de ruimte voor fantasie- en rollenspel. Het doel is de kinderen zoveel mogelijk de ruimte te geven om zich te uiten en nieuwe ervaringen op te doen.

3.2.1 Pedagogische uitgangspunten persoonlijke competenties in de kinderopvang

1. Pedagogisch medewerkster - kind interactie;

In de pedagogisch medewerkster - kind interactie bieden wij de gelegenheid voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van het kind. Persoonlijke competentie is een reeks brede persoonskenmerken: veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, creativiteit en zelfredzaamheid. Spelen en ontdekken zijn de belangrijkste middelen voor jonge kinderen om greep op hun omgeving te krijgen. Onze pedagogisch medewerkers hebben vaardigheden in het uitlokken, begeleiden en bewustmaken van spel een alledaagse leersituaties. Onze pedagogisch medewerkers spelen in op humor, op initiatieven. Ze prijzen een kind, ze stimuleren om mee te doen.

2. Fysieke omgeving;

Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden in inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van persoonlijke competenties. Kinderen wordt gestimuleerd speelgoed te gebruiken dat past bij de leeftijd. Geen speelgoed van andere kinderen afpakken. Er zijn speelhoeken en rusthoeken. Omgangsvormen en gedragsregels staan beschreven in onze huishoudelijke regels (zie bijlage 1). In de binnenruimte mag niet worden geschreeuwd, in de buitenruimte wel. De kleur van het speelgoed sluit aan op de belevingswereld van het kind.

3. Groep;

In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van het kind. Het individuele kind wordt opgenomen in "de kring". Hier vinden groepsactiviteiten plaats: samen eten, drinken, praten en liedjes zingen. De verjaarsdag van een kind vieren. De pedagogisch medewerkster geeft aandacht aan kinderen die afwijkend gedrag vertonen: dreinen, pesten, agressiviteit. Met oudere kinderen wordt samen geoefend om bijvoorbeeld de jas dicht te knopen/ritsen, de schoenveters te strikken (bv. plankjes).

4. Spelen;

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties stimuleert. Bij het spelen krijgt ieder kind kansen op individuele leermomenten: het ontdekken van een eigen prestatie, het krijgen van zelfvertrouwen als iets gelukt is. Er is voldoende uitdaging om "jezelf te meten" met een ander. Vanuit herkenbare en vertrouwde bezigheden worden dingen geleerd: grove en fijne motoriek, muziek, zang en dans, taal, creatie en verstandelijk vermogens. Het gevarieerde, gestructureerde aanbod leidt tot het verder oefenen, uitbouwen van wat een kind kan of wil kunnen.

5. Speelgoed;

Wij gaan met het speelgoed om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties stimuleert. Ons speelgoed stimuleert tot ontdekking van eigen persoonskenmerken zoals zelfvertrouwen, interesse en initiatief. Kinderen moeten speelgoed leuk vinden, het moet leiden tot pret maar ook tot teleurstelling. Het speelgoed kan leiden tot individueel of samenspel, werken in kleine groepjes of stimuleert tot overleg met andere kinderen. Speelgoed moet na afloop altijd netjes worden opgeruimd.

3.2.2 Pedagogische uitgangspunten persoonlijke competenties in de B.S.O.

1. Pedagogisch medewerkster – kind interactie

In de pedagogisch medewerkster – kind interactie bieden wij de gelegenheid voor het ontwikkelen van de persoonlijke competentie van het kind door het kind te stimuleren in zijn zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, creativiteit en flexibiliteit.

Op de B.S.O. werken pedagogisch medewerkers die de vaardigheid hebben in het stimuleren, uitlokken, begeleiden en bewustmaken van wat een kind al kan, wil, durft en probeert. De kinderen worden gestimuleerd in het ontdekken van de eigen grenzen en het verleggen van hun eigen grenzen, dit gebeurt onder andere door spel, meehelpen bij de dagelijkse terugkerende activiteiten en leersituaties. De pedagogisch medewerkster kijkt naar ieder kind als uniek met een eigen karakter. Ze stimuleert de kinderen om mee te doen aan dagelijkse activiteiten, zoals helpen met tafeldekken, helpen met opruimen, gezamenlijk aan tafel eten en drinken.

De pedagogisch medewerkster geeft aan alle kinderen even veel aandacht, zowel individueel als tijdens een gezamenlijke activiteit. De pedagogisch medewerkster speelt in op humor en op de initiatieven van de kinderen. Ze belooft, troost, geeft complimenten en biedt hulp en ondersteuning daar waar de kinderen er behoeften aan hebben. Ze oefent, bouwt uit daar waar een kind goed in is en wat het kind leuk vindt om te doen. De pedagogisch medewerkster heeft een sensitieve houding en kan aanvoelen wat een specifiek kind nodig heeft. Ze stimuleert ieder kind in zijn/ haar zelfvertrouwen en zelfstandigheid.

2. Fysieke omgeving

De wijze waarop wij de fysieke ruimte voor de B.S.O. kinderen gebruiken levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de persoonlijke competenties. De B.S.O. maakt gebruik van meerdere speelruimtes. Naast het eigen speellokaal, maken de B.S.O. kinderen ook gebruik van de buitenruimte. De kinderen mogen na schooltijd zelf kiezen waar en met wie ze gaan spelen en of ze meedoen aan een georganiseerde activiteit.

De B.S.O. staat in het teken van de vrije tijdsbesteding van de kinderen. In de schoolvakanties worden er meer activiteiten georganiseerd dan in de schoolweken.

De leefruimte is meer ingericht voor de gezamenlijke activiteiten en het rustige spel. Buiten kunnen de kinderen drukker spelactiviteiten doen. Buiten kunnen de kinderen rennen, klimmen en klauteren, glijden, fietsen, voetballen, enz. Het spelmateriaal sluit aan bij de ontwikkeling, leeftijd en belevingswereld van de kinderen.

Samen met de kinderen zijn de groepsregels gemaakt en afgesproken over wat wel en wat niet mag. Door de groepsregels en omgangsvormen met de kinderen te bespreken en ze mee te laten praten en bedenken van de regels, worden de regels en omgangsvormen voor de kinderen eigen. De zelfredzaamheid en de zelfstandigheid van de kinderen wordt op deze manier gestimuleerd. De kinderen mogen ook meedenken over de inrichting van het eigen lokaal. Er wordt bij de inrichting rekening gehouden met de veiligheid voor de kinderen.

3. Groep

In en met de groep stimuleren wij de ontwikkeling van de persoonlijke competenties door bij het van school ophalen ieder kind individueel welkom te heten. Dit gebeurt ook als het kind zelf of door de ouders naar de B.S.O. wordt komt / gebracht. Het kind wordt opgenomen in de groep door gezamenlijk te eten en te drinken. Na schooltijd krijgen de kinderen iets te drinken en een cracker. De kinderen leren in de groep voor zichzelf op te komen, te wachten op hun beurt en rekening met elkaar te houden. De pedagogisch medewerkster grijpt bij ruzies niet direct in. Het kind wordt gestimuleerd zelf ruzies op te lossen.

Er wordt op de B.S.O. thematisch gewerkt. De kinderen mogen meedenken over de thema's en welke activiteiten ze kunnen gaan doen. Daarnaast mogen kinderen bij een aantal thema's iets van huis meenemen zoals bijvoorbeeld een foto van het gezin waar het kind uitkomt voor de familiemuur of een foto of knuffel van hun lievelingsdier. De tekeningen, schilderen en knutselwerkjes van de kinderen worden in het lokaal opgehangen en mogen de kinderen mee naar huis nemen als het thema weer voorbij is.

4. Activiteiten

Het activiteitenaanbod sluit aan bij de persoonlijke competenties van een kind doordat wij de kinderen ruimte geven voor de eigen initiatieven en eigen ideeën met betrekking tot het thematisch werken, activiteitenaanbod en eigen vrijetijdsinvulling. De kinderen mogen meedenken over welke activiteiten er gedaan kunnen worden bij een thema. Ook mogen de kinderen meedenken over de planning van het activiteitenaanbod in de schoolvakanties. Naast de creatieve activiteiten krijgen de kinderen ook sport en spel activiteiten aangeboden. De kinderen leren zo in kleine groepen samen te spelen en waar ze goed en minder goed in zijn. Het activiteitenaanbod sluit zo aan bij de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Ieder kind heeft even veel zeggenschap in het spel- en activiteitenaanbod.

5. Spelmateriaal

Het spelmateriaal sluit aan bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, fysieke en geestelijke mogelijkheden van een kind. Aangezien wij een B.S.O. groep hebben met kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar, is het spelmateriaal heel divers. Voor de oudere kinderen zijn er moeilijkere spelletjes, bouwmaterialen en puzzels, dan voor de jongere kinderen. Het spelmateriaal moet spannend, uitdagend en interessant zijn. Het verschillende spelmateriaal kan leiden tot samenspel of individueel spel, werken in kleine groepjes en stimuleren tot overleg met andere kinderen. Oudere B.S.O. kinderen kunnen de jongere B.S.O. kinderen helpen bij het gebruik van bepaald spelmateriaal. Hiermee wordt het zelfvertrouwen van een kind gestimuleerd. De kinderen hebben de vrijheid om zelf te kiezen waar ze mee spelen. Het spelmateriaal wordt na afloop netjes opgeruimd.

3.3. Sociale competentie “Leren leven in een groep”

Het opvoedingsdoel sociale competentie

Het begrip sociale competentie omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden. Het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, andere kunnen helpen, conflicten kunnen voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot personen die goed functioneren in de samenleving.

Kinderen in de B.S.O. krijgen gedurende een deel van een dag/ week te maken met interactie van leeftijdsgenoten en de aanwezigheid van een groep. Deze groep is een deel van de dag de klas op school en ander deel van de dag de groep op de B.S.O. Hoewel dit kansen biedt voor het verwerven van sociale kennis en vaardigheden, heeft het ook een risico in zich. Kinderen die veel negatieve ervaringen opdoen in de omgang met andere kinderen lopen een verhoogd risico op de ontwikkeling van agressiviteit en sociale teruggetrokkenheid. De pedagogisch medewerkster op de B.S.O. en de meester/ juf op school, spelen een cruciale rol; zij moeten beschikken over de vaardigheid om de interactie tussen kinderen in goede banen te leiden.

Het samenzijn met vertrouwde pedagogisch medewerkers en bekende leeftijdsgenoten bevordert de ontwikkeling van relaties en dus een gevoel van veiligheid. Goede relaties met leeftijdsgenoten bevorderen de kwaliteit van hun uitwisseling en van hun spel. In een vertrouwde groep leeftijdsgenoten kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.

Het leren leven in een groep vraagt aandacht voor de volgende aspecten:

(Leren) hanteren van normen en waarden

Een kindercentrum biedt een breder samenlevingsverband dan het gezin. Kinderen komen in aanraking met andere culturen en andere gewoontes en gebruiken. De groep biedt de mogelijkheid dat kinderen van elkaar leren. De belangrijkste waarde die gehanteerd wordt in de omgang met elkaar is respect. Respect hebben betekent elkaar in zijn/haar waarde laten. Gedrag mag afgekeurd worden, maar een persoon niet. Verschillen tussen kinderen door afkomst en gewoontes worden geaccepteerd. De pedagogisch medewerkster probeert zich zoveel mogelijk te verplaatsen in de belevingswereld van het kind. In de overdracht van normen en waarden heeft de pedagogisch medewerkster een belangrijke voorbeeldfunctie en invloed op de ontwikkeling van positief, sociaal gedrag.

Begeleiden sociale ontwikkeling

In het kindercentrum komt het kind vaak al op jonge leeftijd in contact met andere kinderen en volwassenen. Zo kan de basis gelegd worden voor sociale vaardigheden die het kind later nodig heeft. Kinderen kijken naar elkaar, reageren op elkaar, leren naast elkaar en met elkaar te spelen. De relaties met leeftijdsgenootjes worden steeds waardevoller. De pedagogisch medewerkster begeleidt de groep zodanig dat elk kind tot zijn recht komt en bewaakt de groepssfeer. Het ene kind heeft wat meer stimulans nodig om voor zichzelf op te komen en een ander kind leert juist meer te delen.

Groepsactiviteiten

Door middel van groepsactiviteiten vinden kinderen hun weg in de groep. Er is veel ruimte voor vrij spel en daarnaast organiseert de pedagogisch medewerkster verschillende activiteiten voor alle kinderen. Gezamenlijke activiteiten en rituelen zijn verbindend voor een groep. Tijdens de groepsactiviteiten wordt rekening gehouden met individuele wensen en behoeften van het kind.

3.3.1 Pedagogische uitgangspunten sociale competenties in de kinderopvang

1. Pedagogisch medewerkster- kind interactie;

In de pedagogisch medewerkster- kind interactie bieden wij de gelegenheid voor het ontwikkelen van de sociale competenties van het kind. Sociale competenties zijn sociale kennis en vaardigheden zoals kunnen communiceren, zich in een ander kunnen verplaatsen, samenwerken, helpen, conflicten voorkomen en oplossen en sociale verantwoordelijkheid. De pedagogisch medewerkster stimuleert samenwerken, samen delen en creëert situaties op samen betekenisvolle ervaringen op te laten doen. Zij praat met kinderen over vriendschap en ruzie.

2. Fysieke omgeving;

Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden in inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van sociale competenties. Buiten "de kring" zijn er vrije ruimtes en spelhoeken met thema's. Er is afwisseling in rustige plekken en actieplekken. De vrije ruimte binnen daagt uit tot beweging, verkleden, met keukengerei spelen. In de vrije ruimte buiten kunnen kinderen rennen of klimmen. Er zijn "donkere" ruimtes, hoog-laag plekken en een glijbaan met een veilige ondergrond. Met kinderen wordt gesproken over gevaren en ongelukjes.

3. Groep;

In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van het kind. Door het werken met vaste groepen zitten onze kinderen tussen vertrouwde groepsgenootjes. Kinderen leren wie de oudste is, wie een druktemaker is. Ze leren samenwerken, ze leren delen, ze leren dat ze anderen niet mogen slaan of knijpen, dat ze andere kinderen niet pijn mogen doen. Ze leren netjes te eten en te drinken. Ze mogen niet door elkaar schreeuwen. Ze leren geduld uit te oefenen.

4. Spelen;

Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties stimuleert. In de kring en bij het vrije spelen kan gezamenlijk plezier en succes worden ervaren. In een themahoek kan worden samen gewerkt, worden gedeeld, gesproken en geluisterd. De aangeboden spelen sluiten aan sociale, culturele-, leeftijd- en seksegebonden aspecten in de groep. Het leren omgaan met emoties zoals plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid en verdriet. Maar ook het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

5. Speelgoed;

Wij gaan met het speelgoed om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties stimuleert. Het speelgoed is zowel voor gezamenlijk als individueel gebruik bedoeld. Het daagt uit en het is ontwikkelingsgericht. Het speelgoed is veilig en verschillend genoeg om verschillende sociale competenties te beoefenen.

3.3.2 Pedagogische uitgangspunten sociale competenties in de B.S.O.

1. Pedagogisch medewerkster – kind interactie

In de pedagogisch medewerkster – kind interactie bieden wij de gelegenheid tot het ontwikkelen van de sociale competentie van het kind door de kinderen te stimuleren in het contact met leeftijdsgenoten. De pedagogisch medewerkster stimuleert de samenwerking, het samen delen en creëert situaties om samen betekenisvolle ervaringen op te doen. De pedagogisch medewerkster organiseert specifieke activiteiten voor de groep zoals een groepsspel voor buiten of binnen. Hiermee stimuleert ze het contact van de kinderen onderling. Ze houdt hierbij rekening met de eigenheid en karaktereigenschappen van ieder individueel kind. De pedagogisch medewerkster is situatie – afhankelijk sturend, ondersteunend, stimulerend of corrigerend naar de kinderen.

2. Fysieke omgeving

De wijze waarop wij de fysieke ruimte in de B.S.O. aanbieden levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de sociale competenties. De B.S.O. ruimte is zodanig ingericht dat er afwisseling is tussen rustige en drukke speelplekken. De ruimte heeft een centrale ontmoetingstafel waaraan met kinderen gegeten en gedronken wordt en waar kinderen een spelletje kunnen spelen. Er is een knutseltafel waar maximaal 6 kinderen tegelijkertijd kunnen knutselen. Naast de variatie aan speelmogelijkheden in de eigen ruimte, kunnen de B.S.O. kinderen ook buiten spelen. De ruimtes bieden de mogelijkheid om samen te spelen, samen te leren, elkaar te helpen.

3. Groep

In en met de groep kinderen stimuleren wij de ontwikkeling van de sociale competenties door de betekenisvolle leeromgeving van een groep kinderen zo goed mogelijk te benutten. Er is een balans tussen de bekende en vertrouwde groepsgenoten en nieuwe groepsgenoten. Kinderen die nieuw op de B.S.O. komen worden aan de groep kinderen voorgesteld en krijgen een periode om te wennen in de groep. Het kan zijn dat het kind eerst op het kinderdagverblijf heeft gezeten. Het kind krijgt de gelegenheid om langzaam afscheid te nemen van zijn oude groep en pedagogisch medewerkers en kennis te maken met de nieuwe groep en pedagogisch medewerkers. In de B.S.O. groep zitten kinderen vanaf 4 jaar tot 13 jaar. Het leeftijdsverschil tussen 4 en 13 jaar is groot. In de groep leren de kinderen rekening te houden met dit leeftijdsverschil. De oudere kinderen helpen de jongere kinderen en de jongere kinderen leren veel van de oudere kinderen. De pedagogisch medewerkster speelt hierin een groot rol. Zij stimuleert de kinderen in het onderlinge contact. Ze houdt rekening met de verschillende sociale behoeften van de individuele kinderen en stimuleert de eigen initiatieven van de kinderen.

4. Activiteiten

Het activiteitenaanbod en de dagindeling sluiten aan bij de ontwikkeling van de sociale competenties. In de dagindeling zijn vaste groepsmomenten opgenomen naast de vrijere momenten. In de groepsmomenten en de vrije momenten kunnen kinderen samen plezier maken, successen ervaren, samen werken en spelen. De kinderen leren op elkaar te wachten, rekening te houden met elkaar en spelmateriaal te delen. Tevens worden er activiteiten aangeboden met een competitie element. De kinderen leren met verschillende emoties om te gaan, zoals vreugde, verdriet, frustraties, boosheid en conflicten. Hiermee ontwikkelen kinderen sociale verantwoordelijkheid.

5. Spelmateriaal

De B.S.O. groep heeft een dynamische groepssamenstelling. In de groep zitten kinderen van verschillende leeftijden en verschillende ontwikkelingsfasen. Het aanbod van het spelmateriaal draagt bij aan de sociale competentie doordat het gevarieerd, uitdagend en ontwikkelingsgericht is. Er is spelmateriaal voor de verschillende leeftijden en voor de verschillende ontwikkelingsniveaus van de kinderen. Het spelmateriaal zet aan tot gezamenlijk ervaren van plezier en succes. Daarnaast is er spelmateriaal voor individueel gebruik en spelmateriaal voor gezamenlijk spel. Het spelmateriaal prikkelt de verschillende interesses van de kinderen. De kinderen hebben de vrijheid om te kiezen met wie en welk spelmateriaal ze spelen. De pedagogisch medewerkster houdt rekening met de verschillende behoeften van de kinderen. Ze observeert, ondersteunt en biedt hulp aan de kinderen tijdens het spelen met verschillende materialen. Ze kent een balans tussen kinderen rustig alleen bezig willen zijn en kinderen die graag meer actie willen. Ze speelt in op de behoefte van de kinderen en stimuleert het samenspelen, de communicatie en interactie tussen de kinderen onderling.

3.4. Normen en waarden “Overbrengen van waarden en normen”

Het opvoedingsdoel eigen maken van waarden en normen

Kinderen moeten de kans krijgen om zich de waarden en normen, de ‘cultuur’ eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Het kinderdagverblijf, de buitenschoolse opvang en de school biedt een bredere samenleving dan het gezin, waar kinderen in aanraking komen met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die de samenleving kenmerkt. De groepssetting biedt daarom in aanvulling op de socialisatie in het gezin, hele eigen mogelijkheden tot socialisatie en cultuuroverdracht. In een groep kinderen doen zich relatief veel leermomenten voor, bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn. Het gedrag van de pedagogisch medewerkster van het kinderdagverblijf of meester/juf van school spelen een cruciale rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Door hun reacties ervaren kinderen de grenzen van goed en slecht, van anders, van mogen en moeten. De reactie van pedagogisch medewerkers en/ of meester/juf geven niet alleen richting en correctie aan het gedrag van kinderen, maar worden door kinderen gekopieerd in hun gedrag naar andere kinderen of volwassenen. Pedagogisch medewerkers en meesters/juffen hebben een belangrijke invloed op de ontwikkeling van empathie en pro - sociaal gedrag.

Rituelen en vieringen

Bij Kindercentrum Ikke Ook hechten wij veel waarde aan vieringen. Het zorgt voor een versterking van de groepsband. Dat is heel belangrijk voor een kind. Zij leren zo dat zij een gewaardeerd lid van de groep zijn. Dat versterkt weer de eigenwaarde van een kind. Er wordt bij Ikke Ook aandacht besteed aan vieringen, die voor kinderen geschikt zijn. Wij vieren verjaardagen, Pasen, Sinterklaas en Kerst. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan vader- en moederdag. Naast vieringen vinden wij dat rituelen ook belangrijk zijn voor kinderen. Het biedt kinderen structuur. Dat zorgt weer voor een veilig gevoel, wat ook een basis is om goed te kunnen ontwikkelen. Rituelen doen zich voor op vaak terugkerende momenten van een dag, zoals aan tafel gaan, naar buiten gaan en gaan slapen. Hoe dat ritueel er uit ziet is afhankelijk van de pedagogisch medewerkers en kinderen.

Individualiteit

Naast aandacht voor het groepsgebeuren, moet er ook aandacht zijn voor het individu. Geen kind is gelijk en ieder kind verdient respect. Bij Kindercentrum Ikke Ook is een kind niet verplicht om te doen wat de groep doet. De pedagogisch medewerkers zorgen voor een stukje persoonlijke aandacht via taal, troost, beloning, knuffelen en verzorging. Ze zijn voortdurend aan het kijken naar de kinderen in de groep, waarbinnen ieder kind opvalt. Ze spelen op die manier in op de behoeftes van ieder kind. Ze gebruiken daarbij hun deskundigheid en affiniteit jegens de kinderen.

Verschillende opvoedingsstijlen en culturen

Er bestaan in Nederland een heleboel verschillende opvoedingsstijlen. Dit heeft onder andere te maken met de diversiteit van culturen. Onze kindercentrum maakt niet gebruik van één opvoedingstheorie. Wij vinden dat er overal wel iets in staat wat ons aanspreekt. Wij gaan van het kind uit. Het kind staat centraal. Hoe voelt een kind zich, wat is zijn temperament, hoe ver is het in zijn ontwikkeling. Wij gaan er van uit dat een kind verbaal of non-verbaal aangeeft wat het nodig heeft. Wij bieden een kind geborgenheid, warmte en veiligheid en geven dus ook grenzen aan. Wij zullen ons echter steeds de vraag stellen “Is dit in het belang van het kind?”.

Omgaan met elkaar

Op een kindercentrum worden kinderen opgevangen in een groep. De ‘groep’ biedt de mogelijkheid aan de kinderen te leren omgaan met elkaar, ze komen elkaar tegen. Kinderen verdienen niet alleen respect van volwassenen, maar ook van elkaar. Jonge kinderen hebben nog geen inlevingsvermogen. Ze maken nog een innerlijk proces door. Die uit zich o.a. in het ik- zeggen, nee- zeggen, van mij zeggen, zelf doen, zo wordt hun eigenwaarde vergroot. Van daaruit kan een kind leren omgaan met andere kinderen. Het is juist heel belangrijk dat een kind goed begeleid wordt in deze periode. Kinderen krijgen bij ons de mogelijkheid om eerst naast elkaar te spelen en daarna met elkaar. Door ervaring en ontwikkeling van het eigen “ik” leert een kind omgaan met andere kinderen. Bovendien verwerven zij zo een plekje in de groep. Het kind leert dat een ander kind ook zichzelf mag zijn in de groep. De pedagogisch medewerkster geeft hierbij de grenzen aan. Wij gaan er vanuit dat de kinderen elkaar geen pijn mogen doen, zowel fysiek als mentaal. Ieder kind verdient respect.

Samen verantwoordelijk.

De dagelijkse verantwoordelijkheid berust in eerste instantie bij de pedagogisch medewerkers. Zij hebben direct contact met de kinderen. Ze bieden de kinderen veiligheid, warmte en respect. Ze overleggen samen met de ouders over de opvoeding. Zo stemmen ze de opvoeding op elkaar af. De uiteindelijke verantwoordelijkheid berust echter altijd bij de ouders zelf.

3.4.1 Pedagogisch uitgangspunten normen en waarden in de kinderopvang

1. Pedagogisch medewerkster – kind interactie;

In de pedagogisch medewerkster- kind interactie bieden wij de gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind. Kinderen krijgen bij ons de kans om zich de waarden en normen, de "cultuur" eigen te maken van onze samenleving. Onze kinderopvang biedt een bredere samenleving dan thuis in het gezin. In een groep met andere kinderen zijn meer leermomenten: bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn. Onze pedagogisch medewerkers hebben bij uitstek een voorbeeldfunctie als het gaat om elkaar bij de naam aan te spreken, op je beurt wachten, niet door elkaar spreken. Wat mag, wat mag niet! Onze pedagogisch medewerkers leggen uit waarom iets niet mag, ze waarschuwen en bestraffen zondig. Slaan is uit den boze!

2. Fysieke omgeving;

De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind. De pedagogisch medewerkster maakt goed duidelijk over wat kan en mag in alle ruimtes: de groepsruimte, de gang, het toilet en de buitenruimte. Als kinderen zich meerdere malen bewust niet aan de regels houden krijgen ze een standje. De kinderen zijn medeverantwoordelijk voor het netjes opruimen. Ze mogen binnen niet schreeuwen, ze mogen niet schelden of vloeken, ze mogen niet slaan of speelgoed kapot maken. Onze pedagogisch medewerkers passen gebalanceerd afleidingsinitiatieven toe of komen later op ongepast gedrag terug.

3. Groep;

In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van het kind. Tijdens de "kring" maar ook individueel worden omgangsvormen besproken en afspraken gemaakt over wat mag en wat niet mag. Samen wordt gesproken over onderwerpen die leuk, spannend, akelig of ontroerend zijn. Ook wordt gesproken over kinderen die verstoring gedrag in de groep tonen en hoe hier mee om te gaan. Individuele ervaringen over vakanties, vieringen of gezinsgebeurtenissen worden in de groep besproken en gedeeld.

4. Spelen;

Bij het organiseren en aan bieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die een bijdrage levert aan het socialisatieproces van het kind. Tijdens het spelen wordt kinderen geleerd rekening met elkaar leren houden. Elkaar bijvoorbeeld helpen zodat onderlinge solidariteit kan ontstaan. De pedagogisch medewerkster helpt de kinderen onder woorden te brengen wat ze zien, meemaken, voelen en daar betekenis aan geven. Bij het spelen wordt ook gebruik gemaakt van verhalen of spelen uit meerdere culturen.

5. Speelgoed;

Wij gaan met het speelgoed om op een wijze die het socialisatieproces van een kind stimuleert. Ons speelgoed bestaat uit materiaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven zoals keukenspulletjes, bedjes, fietsjes, autootjes, poppen. Of verkleedkleden om rollen te spelen. Er is ook materiaal uit andere culturen. Kinderen wordt geleerd bewust om te gaan met speelgoed: bij het kiezen, het gebruiken en het opruimen.

3.4.2 Pedagogisch uitgangspunten normen en waarden in de B.S.O.

1. pedagogisch medewerkster – kind interactie

In de pedagogisch medewerkster – kind interactie wordt vorm gegeven aan de normen en waarden door elkaar bij de naam te noemen, respectvol met elkaar om te gaan. De kinderen leren om op hun beurt te wachten, iemand uit te laten praten, te luisteren naar elkaar en leren om te gaan met elkaars gedrag, karakter en beperkingen. Met de B.S.O. kinderen zijn regels opgesteld van wat wel en niet mag. Er zijn gedragsregels voor aan tafel, voor naar het toilet gaan en van het toilet komen en hoe er met elkaar omgegaan wordt. De pedagogisch medewerkster bespreekt en legt de gedragsregels aan de kinderen uit en waarschuwt de kinderen bij ongewenst gedrag zoals schreeuwen, niet luisteren, andere kinderen plagen. Leeftijdsafhankelijk neemt de pedagogisch medewerkster een kind apart die na meerdere waarschuwingen niet wil luisteren en legt de situatie uit. De pedagogisch medewerkster besteedt aandacht aan rituelen, feesten en gedenkdagen zoals Pasen en Kerst. De pedagogisch medewerkster heeft een voorbeeld functie en houdt zich aan de geldende regels in de groep en van de organisatie.

2. Fysieke omgeving

De pedagogisch medewerkster maakt de kinderen duidelijk wat kan en mag in welke ruimte. Er zijn afspraken over het opruimen van de verschillende ruimtes en het schoonhouden van de verschillende ruimtes. De B.S.O. kinderen mogen meedenken over de aankleding en inrichting van de eigen leefruimte. Door de betrokkenheid van de kinderen bij het maken van afspraken en de inrichting van de ruimte ontwikkelen de kinderen verantwoordelijkheidsgevoel. Met elkaar wordt gesproken over het naar elkaar gillen, taalgebruik en gedrag.

3. Groep

In en met de groep kinderen wordt aandacht besteed aan het eigen maken van normen en waarden. Met de kinderen worden zaken besproken en afgesproken die te maken hebben met gewenste omgangsvormen en hoe ze zich daar aan kunnen houden. Samen met de kinderen wordt gesproken over leuke, spannende, akelige en verdrietige momenten. De pedagogisch medewerkster biedt de kinderen de gelegenheid om eigen ervaringen te delen met de groep.

4. Activiteiten

In het activiteitenaanbod wordt aandacht besteed met het eigen maken van normen en waarden door kinderen te laten vertellen wat ze ervan vonden. Tijdens het gezamenlijk eten en drinken besteedt de pedagogisch medewerkster aandacht aan de persoonlijke rituelen van de kinderen. De pedagogisch medewerkster helpt de kinderen onder woorden te brengen van wat ze hebben meegemaakt, hoe ze zich voelen. Ze sluit aan bij de gebeurtenissen buiten de B.S.O. zoals school, het gezin, de omgeving en de wijk. Ze stimuleert de kinderen tijdens een activiteit rekening te houden met elkaar, elkaar te helpen en te delen met elkaar. In het thema aanbod wordt aandacht besteed aan jaarlijkse terugkerende feesten zoals Sinterklaas, Kerst, Pasen en de verjaardagen van de kinderen.

5. Spelmateriaal

Het spelmateriaal levert een bijdrage aan het eigen maken van normen en waarden door kinderen te laten kiezen waarmee ze willen spelen, afspraken te maken over het opruimen van het spelmateriaal en het gebruik van het spelmateriaal. Er is spelmateriaal voor het wegwijs maken in het alledaagse leven zoals verkleedkleden om toneelstukjes en rollenspellen te oefenen, keukenattributen, poppen en poppenbedden, bouwmaterialen (lego, bouwblokken) en verschillende soorten spellen.

4. De verschillende ontwikkelingsgebieden van 0 tot 13 jaar

4.1 De baby

De babyfase loopt van de geboorte tot de leeftijd van ongeveer anderhalf jaar.

De lichamelijke en motorische ontwikkeling

- groot hoofd in verhouding tot lichaam
- snelle groei
- van reflexen naar echte bewegingen
- veel oefenen

De baby ontwikkelt zich in achttien maanden van een hulpeloos wezen tot een peuter die zonder hulp al aardig kan lopen. Bij de geboorte is het hoofd van de baby groot in vergelijking tot de rest van zijn lichaam. Later wordt dit normaler. Baby's ontwikkelen zich snel. Goede voeding is belangrijk. Moedermelk of melk uit de fles. Je kunt een baby nooit teveel voeding geven. Te weinig is wel mogelijk. Het kind kan zelf zijn behoefte aan melk regelen. Dat kan het ene moment meer zijn dan het andere moment. Vanaf ongeveer zes maanden krijgt de baby ook andere voeding dan melk. Baby's groeien vooral tijdens het slapen. Sommige baby's slapen veel, andere veel minder. De motorische ontwikkeling gaat heel snel. Bij de geboorte zijn er alleen reflexen aanwezig waardoor het kind automatisch reageert. Hierbij kun je denken aan het zuigreflex. Deze reflexen verdwijnen en worden vervangen door bewuste bewegingen. Het kind leert door oefenen. Zodra de baby gaat kruipen wordt zijn wereld een stuk groter. Hij kan dan zelf op onderzoek uit gaan. Niet alle baby's kruipen voordat ze gaan lopen. Sommige slaan deze fase over, dat is niet iets om ongerust over te zijn.

De verstandelijke of cognitieve ontwikkeling

- waarnemen en nog niet denken
- alles in de mond stoppen
- veel herhalen = oefenen
- van brabbelen naar woordjes

De baby krijgt al snel een eerste indruk van de dingen om hem heen. Een baby kan nog niet denken, maar neemt wel waar. Hij ziet, ruikt, voelt en proeft de dingen om hem heen en doet iets met die dingen. Alles wat een baby ziet, wil hij pakken en in de mond stoppen. Hij leert wat de dingen zijn door ze te voelen. Door veel herhaling leert de baby eenvoudige begrippen. Bijvoorbeeld: 'dit is wit en zit in een beker en is lekker (melk). Natuurlijk bedenkt de baby dit nog niet, maar hij legt wel het verband tussen melk en lekker. Voor een baby tot ongeveer negen maanden bestaat iets alleen als hij het kan zien, horen, voelen enzovoort. Een popje dat onder een kleed ligt, ziet de baby niet en dus bestaat het niet voor hem. Ook al heeft hij het popje net zelf onder het kleed gelegd. Een baby van zes maanden doet al geluiden na. Een baby van ongeveer tien maanden kan al de eerste woordjes zeggen. Meestal zijn dit woorden als: papa, mama, hond, eten enz. Aan het eind van de babyfase kan het kind al enkele woorden combineren. (mama - eten) Tijdens het spel houdt de pedagogisch medewerkster van Ikke Ook toezicht. Zij is degene die de grenzen aangeeft en grijpt in als zij het nodig acht. Zij is in staat om de kinderen, als het nodig is, te sturen en een positieve wending aan de situatie te geven. Op Ikke Ook wordt ook veel aandacht besteed aan de verbale communicatie. Er wordt veel gepraat met de kinderen. Dit kan zowel individueel als in de groep. Kinderen leren veel van elkaar. Zo wordt er elke dag gezongen en voorgelezen.

De sociaal-emotionele ontwikkeling en de seksuele ontwikkeling

- hechting door veiligheid
- eenkennigheid
- ontwikkeling van eigen persoonlijkheid
- orale fase

Een hechtingsrelatie tussen baby en verzorgers is belangrijk voor de emotionele ontwikkeling. Een baby zal zich aan zijn verzorgers hechten als ze betrouwbaar zijn. Een moeder of vader die betrouwbaar is, geeft veiligheid. En veiligheid is de basis voor de gehechtheid van een kind. Dan durft hij er de wereld te ontdekken. Belangrijk bij de hechting is dat de baby te maken heeft met een klein groepje vaste verzorgers.

Hierbij kunnen ook bijvoorbeeld de pedagogisch medewerkers op een kinderdagverblijf horen. Voor zijn sociale ontwikkeling is de baby afhankelijk van volwassenen. Spelen met andere baby's kan hij nog niet. Een pasgeboren baby is al wel gericht op mensen. Hij kijkt meer naar het gezicht van een mens dan naar een ding. Hij trekt aandacht van mensen door geluiden te maken, te huilen of te lachen. Vanaf ongeveer zes weken lacht de baby naar iedereen, maar vanaf ongeveer zeven maanden wordt hij eenkennig en doet hij dit niet meer. Door die eenkennigheid ontstaat ook de zogenaamde verlatingsangst. Het kind wil eigenlijk niet meer van de ouders of verzorgers gescheiden worden en kan gaan huilen.

Vanaf de geboorte heeft elk mens een eigen persoonlijkheid. Natuurlijk weet de baby nog niet dat hij een eigen ik-je heeft, maar het ene kind is duidelijk anders dan het andere kind. Seksualiteit bestaat natuurlijk nog niet bij een baby. Maar wanneer we seksualiteit opvatten als het beleven van lust, dan is duidelijk dat een baby wel lust kan ervaren. Dat doet hij vooral via de mond door te zuigen en te sabbelen. Vandaar dat men deze fase ook wel de orale (mond) fase noemt.

Bij de sociaal – emotionele ontwikkeling speelt de benadering van de pedagogisch medewerkers van Ikke Ook een belangrijke rol. Zij zorgen ervoor dat een kind zich veilig voelt, wat de basis is voor een goede persoonlijkheidsontwikkeling. Wij vinden het belangrijk dat een kind voldoende aandacht en warmte krijgt. De pedagogisch medewerkers hebben regelmatig individueel contact met de kinderen. Op jonge leeftijd is dat vaak tijdens de verzorging. Lichamelijk contact is daarbij belangrijk. Als een kind verschoond wordt, dan wordt er tegen het kind gepraat op een zachte en rustgevende manier. Het kind zit regelmatig op schoot. Als het kind huilt wordt het kind getroost. De kinderen worden begeleid in hun innerlijke proces. De pedagogisch medewerkers proberen de emoties van het kind te verwoorden en tonen begrip.

Ikke Ook hecht veel belang aan een goede sfeer. Het kind moet zich veilig kunnen voelen op het kinderdagverblijf. De groepen stralen warmte, gezelligheid en openheid uit. Kleur en indeling spelen een grote rol. De pedagogisch medewerkers tonen begrip voor de emoties van het kind. Ieder kind verdient aandacht en respect. Het kind heeft een duidelijke plaats binnen de groep en voelt zich daardoor gewaardeerd. De pedagogisch medewerkers begeleiden het kind in zijn ontwikkeling en helpen zo zijn gevoelens een plaats te geven. Zij ondersteunen het kind in de ontwikkeling naar zelfstandigheid zonder daarin de eigenheid van het kind aan te tasten. Het kind geeft zelf aan wanneer het ergens aan toe is.

Ieder kind heeft een mentor. De mentor is de pedagogisch medewerkster die de ontwikkeling van het kind volgt en bijhoudt. De mentor is tevens het contactpersoon voor de ouders van het betreffende kind. Mentorschap houdt bij KC Ikke Ook het volgende in: ieder kind heeft recht op een goede en gezonde ontwikkeling. De mentor onderhoudt periodiek contact met de ouders over de ontwikkeling en gezondheid van hun kind en observeert 2 keer per jaar het kind en indien nodig een keer extra. De mentor is tevens de gene die bij potentiële ontwikkelingsachterstanden signaleert en vervolg stappen in gang zet.

Op Ikke Ook wordt de ontwikkeling van elke kind gevolgd via het kind -volgsysteem. Als er (potentiële) ontwikkelingsachterstanden gesignaleerd worden, dan worden er voor het betreffende kind in overleg met de ouders afspraken gemaakt over bijvoorbeeld een aangepast aanbod. In het kader van het voorkomen van achterstanden onderhoudt het kinderdagverblijf nauwe contacten met allerlei instanties

De ruimte op Ikke Ook is zo ingericht dat het de kinderen uitnodigt om te gaan spelen. Baby's kunnen spelen in de box of op een plekje op de grond. Ze kunnen gebruik maken van het kleurrijke babyspeelgoed. De wat oudere kinderen spelen graag op de grond. Zij willen de omgeving ontdekken door te kruipen of te lopen. Ook de buitenruimte voor de allerkleinsten is speciaal voor deze groep ingericht. Een grasveld om te kruipen en te lopen, een mini klautertrapje met glijbaan.

4.2 De peuter

De peuterfase loopt van ongeveer anderhalf tot vier jaar.

De lichamelijke en motorische ontwikkeling

- grove motoriek: zitten, staan lopen, fietsen
- ruimte nodig voor bewegen
- fijne motoriek minder ver ontwikkeld

De peuter kan al veel: zitten, staan, lopen, traplopen en fietsbewegingen maken. Dit zijn allemaal vaardigheden die te maken hebben met de grove motoriek. Een peuter heeft veel ruimte nodig om zijn grove motoriek verder te ontwikkelen. Peuters rennen, klauteren en klimmen en spelen graag buiten. Bij zoveel drang tot beweging is het belangrijk te letten op de veiligheid van de peuter. Denk bijvoorbeeld aan: traphekjes, stopcontactbeveiligers en het veilig maken van een tuinvijver. De fijne motoriek, zoals het vasthouden van een potlood, het bouwen met duplo of het rijgen van kralen, is nog minder goed ontwikkeld.

De verstandelijke of cognitieve ontwikkeling

- sterke uitbreiding van woordenschat
- fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar
- wereld ontdekken via zintuigen

Peuters begrijpen en ontdekken de wereld om hen heen via de zintuigen. Ze zitten overal aan en steken veel in de mond. Zo leren ze steeds beter gladde, ruwe, zachte en andere voorwerpen van elkaar te onderscheiden. De ontwikkeling van de taal betekent een grote verandering voor de verstandelijke ontwikkeling. Op de leeftijd van ongeveer twee jaar hebben peuters al een woordenschat van circa 200 woorden. Jonge kinderen leren het meest als iemand actief reageert op wat ze zeggen. Een ander kenmerk van de peuterleeftijd is dat voor kinderen fantasie en werkelijkheid nog door elkaar lopen. We spreken wel van de 'magische wereld' van het kind, een wereld waarin alles kan. Deze magische wereld blijft bestaan tot het kind ongeveer zes jaar is. Tijdens de ontwikkeling leert het kind steeds beter de fantasie en de werkelijkheid te scheiden. De omgeving van het kind is bij dit alles van groot belang.

Op Ikke Ook wordt dan ook veel aandacht besteed aan de verbale communicatie. Er wordt veel gepraat met de kinderen. Dit kan zowel individueel als in de groep. Kinderen leren veel van elkaar. Zo wordt er elke dag gezongen en voorgelezen.

De sociaal-emotionele en seksuele ontwikkeling

- nee zeggen en koppigheidfase
- ontwikkeling van 'ikje'
- veilige hechting is belangrijk
- samen spelen moet je leren
- zindelijkheid
- peuterangsten
- anale fase

In sociaal opzicht lijken peuters negatief. Ze ontdekken dat ze macht kunnen hebben over hun wereld. Door steeds 'nee' te zeggen tegen hun moeder, kunnen ze haar tot wanhoop drijven. Daarom wordt ook deze fase ook wel de 'koppigheidfase' of de fase van het 'negativisme' genoemd. De peuter ontdekt dat hij iemand is, met een eigen naam. Een 'ik-je', met een eigen wil. "Ikke zelf doen", zeggen peuters vaak. Het kind kan alleen nog maar vanuit zichzelf denken en kan zich niet inleven in een ander of bedenken wat iets voor een ander betekent. Daarom wordt de peuterfase ook wel de fase van het 'egocentrisme' (alles draait om mij) genoemd. De peuter doet dit natuurlijk niet opzettelijk, hij kan niet anders. 'Ik ben iemand en ik kan dingen' kan zelfvertrouwen geven. Maar niet alles lukt. Dit kan de bron zijn van de angst om te falen – faalangst - of misschien zelfs van een negatief zelfbeeld (niet positief maar negatief naar jezelf kijken. Bijvoorbeeld denken: Ik ben dom).

Peuters kunnen niet zomaar samen spelen. Dit moeten ze nog leren. Vooral jonge kinderen hebben vaak moeite om echt samen te spelen en te delen. Ook hier zie je dat ze sterk op zichzelf gericht zijn. Op 'ik' en op 'dat is van mij'. Toch moeten peuters leren om samen te spelen en dingen samen te doen. Samen spelen leren peuters van volwassenen die zeggen wat de regels zijn en wat wel en niet mag. De basisveiligheid van het kind ontwikkelt zich verder. Als er sprake is van een veilige hechting dan krijgt de peuter vertrouwen in volwassenen. Bij een onveilige hechting kan wantrouwen ontstaan. Een peuter heeft nog niet echt een geweten. Zijn zelfbeheersing hangt nog sterk af van de goedkeuring of de afkeuring van de ouders. Een kind wil lief zijn, omdat het graag wil dat de ouders hem lief vinden. Dat betekent dat een kind bij afwezigheid van ouders regels kan gaan overtreden. Bekend zijn ook de zogenaamde 'peuterangsten'. Een peuter kan bang zijn voor bijvoorbeeld een groot meer, hij gaat dan maar tot zijn enkels in het water. Of hij is bang voor mensen die raar gekleed zijn of er vreemd uitzien. Het kind kan nog niet bedenken dat het hiervoor niet bang hoeft te zijn. De seksualiteit heeft bij de peuter nog niets met geslachtsdelen te maken, maar met het zindelijk worden. De peuter moet leren zijn ontlasting op te houden en naar de wc te gaan. Dat gaat niet vanzelf, het kan angst opleveren voor die wc, want de peuter kan de werkelijkheid en de fantasie nog niet scheiden. Stel dat de wc mij wegspoelt! Van de andere kant zijn er ook lustgevoelens, bijvoorbeeld het kunnen laten gaan van ontlasting. Deze fase wordt ook wel de anale fase genoemd.

De binnenruimte en de buitenruimte is voor de peuters zo ingericht dat ze goed kunnen ontwikkelen. In de peuterleeftijd is de ontwikkeling van de grove en fijne motoriek belangrijk. Zij kunnen in de groep spelen met bouwstenen, puzzelen, knutselen etc. Dit kan tijdens het vrijspelen, maar de peuterleeftijd leent zich ook heel goed om gerichte activiteiten aan te bieden. De pedagogisch medewerksters kunnen zo bepaalde ontwikkelingen stimuleren. Ook het buitenspelen is juist voor de peuterleeftijd heel belangrijk. Peuters hebben veel energie. Buiten kunnen ze die energie uiten, ze kunnen er lekker rennen, fietsen en ravotten.

Ikke Ook hecht veel belang aan een goede sfeer. Het kind moet zich veilig kunnen voelen op het kinderdagverblijf. De groepen stralen warmte, gezelligheid en openheid uit. Kleur en indeling spelen een grote rol. De pedagogisch medewerksters tonen begrip voor de emoties van het kind. Ieder kind verdient aandacht en respect. Het kind heeft een duidelijke plaats binnen de groep en voelt zich daardoor gewaardeerd. De pedagogisch medewerksters begeleiden het kind in zijn ontwikkeling en helpen zo zijn gevoelens een plaats te geven. Zij ondersteunen het kind in de ontwikkeling naar zelfstandigheid zonder daarin de eigenheid van het kind aan te tasten. Het kind geeft zelf aan wanneer het ergens aan toe is.

Ieder kind heeft een mentor. De mentor is de pedagogisch medewerkster die de ontwikkeling van het kind volgt en bijhoudt. De mentor is tevens het contactpersoon voor de ouders van het betreffende kind. Mentorschap houdt bij KC Ikke Ook het volgende in: ieder kind heeft recht op een goede en gezonde ontwikkeling. De mentor onderhoudt periodiek contact met de ouders over de ontwikkeling en gezondheid van hun kind en observeert 2 keer per jaar het kind en indien nodig een keer extra. De mentor is tevens de gene die bij potentiële ontwikkelingsachterstanden signaleert en vervolg stappen in gang zet.

Op Ikke Ook wordt de ontwikkeling van elke kind gevolgd via het kind -volgsysteem. Als er (potentiële) ontwikkelingsachterstanden gesignaleerd worden, dan worden er voor het betreffende kind in overleg met de ouders afspraken gemaakt over bijvoorbeeld een aangepast aanbod. In het kader van het voorkomen van achterstanden onderhoudt het kinderdagverblijf nauwe contacten met allerlei instanties.

4.3 Het basisschoolkind

De kleuter (van 4 tot 6 jaar)

lichamelijke en motorische ontwikkeling:

- snel groeien
- ontwikkeling grove en fijne motoriek
- veel bewegen
- grotere wereld

verstandelijke of cognitieve ontwikkeling:

- prelogisch denken
- 'waarom vragen'
- fantasie

sociaal-emotionele ontwikkeling:

- spelen in groepjes
- rollenspelen
- identificatie met ouders
- seksespecifiek gedrag

4.3.1 De kleuter

De kleuterfase loopt van ongeveer 4 jaar tot 6 jaar.

De lichamelijke en motorische ontwikkeling

Een kleuter groeit hard, hij schiet als het ware de lucht in. Met name de armen, benen en vingers groeien sterk en de molligheid van vroeger is nu echt verdwenen. De grove motoriek is al goed ontwikkeld. Hij kan goed en gericht met iets gooien. Een kleuter wil graag en veel bewegen: in bomen en het klimrek klimmen, van de glijbaan glijden, fietsen, gooien, vangen enzovoort. Zijn evenwichtsgevoel is verbeterd en hij houdt van avonturen. De kleuter zit op de basisschool, de wereld is groter geworden. Op school wordt in deze eerste jaren ook nog veel aandacht besteed aan het spelen en aan bewegen, zoals ravotten op het schoolplein. Een kind van deze leeftijd heeft al een goed ontwikkelde fijne motoriek. Hij kan zijn veters strikken en een potlood vasthouden en met dat potlood kan hij al vrij precies tekenen. De kleuter ziet al veel details. Als hij ongeveer zes jaar is, kan hij letters en cijfers schrijven.

De verstandelijke of cognitieve ontwikkeling

Een kleuter kan al een heleboel, maar hij kan nog niet logisch denken. Dat komt pas later. Het kind ziet nog geen samenhangen of verbanden tussen oorzaak en gevolg. Dat betekent dat het nog niet denkt: als ik eerst dit doe, dan gebeurt er dat en daarna dat. Daarom zegt men ook wel dat de kleuter 'prelogisch' (pre betekent voorafgaand) denkt. Hieronder volgen voorbeelden van deze manier van denken.

Neem een hoog smal glas en een laag wijd glas. Doe voor de ogen van kinderen in beide glazen evenveel water. Vraag aan een kleuter in welk glas het meeste water zit. Het kind zal antwoorden dat het hoogste glas het meeste water heeft, omdat hij ziet dat het water hier hoger staat. Een kleuter zal ook zeggen dat 5 losse euro's meer zijn dan een briefje van 5 euro. Of 4 knopen op een rij die ver uit elkaar liggen zijn meer dan 4 knopen op een rij die vlak bij elkaar liggen.

De woordenschat neemt sterk toe. Een kleuter van ongeveer vier jaar kent al zo'n 1500 woordjes. Hij kan dan al hele zinnen zeggen van meer dan zes woorden en krijgt gevoel voor de betekenis van woorden. Ook kunnen kleuters al hun eigen gevoelens onder woorden brengen en vertellen wat ze gedaan of beleefd hebben. Kleuters zijn nieuwsgierig en willen veel weten. Daarom stellen ze veel 'waarom vragen' zoals: "Waarom kunnen dolfijnen niet lopen of waar komen de baby's vandaan?" Informatie die ze krijgen zuigen ze op. Daarnaast hebben kleuters veel fantasie. Ze kunnen hele verhalen vertellen die voor een deel waar zijn en voor een ander deel fantasie. Dit verdwijnt steeds meer als de kleuter een schoolkind wordt.

De sociaal-emotionele ontwikkeling en de seksuele ontwikkeling

De kleuter gaat naar de basisschool en raakt steeds meer gewend aan een grotere groep die steeds belangrijker wordt. Ze gaan in groepjes spelen en spelen rollen van volwassenen. Bekend is het spel 'vadertje en moedertje'. Er kan nog gemakkelijk ruzie ontstaan, omdat ze nog niet zo goed kunnen onderhandelen met elkaar. Hierbij hebben ze de hulp van volwassenen nodig. In de loop van de tijd leren ze zich houden aan bepaalde vaste regels. Kleuters kunnen al omgaan met verboden en ze weten al beter het verschil tussen goed en kwaad. Maar het geweten is nog niet af. Zo zal een kleuter nog steeds een koekje uit de koektrommel pakken als zijn vader of moeder niet in de buurt is. Het zelfstandig geweten van een kind is pas 'af' als het kind ongeveer acht jaar is. Kinderen nemen wat mag en wat niet mag in de eerste plaats over van hun ouders. Dit gebeurt door identificatie. Identificatie betekent dat je wilt zijn zoals iemand anders. Het lijkt op nadoen, maar het gaat verder. De peuter doet na of imiteert, de kleuter wil zijn zoals zijn ouders. Het jongetje identificeert zich met zijn vader, het meisje met haar moeder. Dan zie je ook dat seksespecifiek gedrag (behorend bij man of vrouw) overgenomen wordt van vader of moeder. Ook kleuters kunnen nog angstig zijn zonder echte reden. Een kleuter is daarnaast erg bezig met het verschil tussen jongens en meisjes en heeft veelaandacht voor zijn geslachtsdelen. Hij vindt het prettig om hiermee te spelen. Daarom wordt deze fase ook wel de genitale fase genoemd.

Ikke Ook hecht veel belang aan een goede sfeer. Het kind moet zich veilig kunnen voelen op het kinderdagverblijf. De groepen stralen warmte, gezelligheid en openheid uit. Kleur en indeling spelen een grote rol. De pedagogisch medewerkers tonen begrip voor de emoties van het kind. Ieder kind verdient aandacht en respect. Het kind heeft een duidelijke plaats binnen de groep en voelt zich daardoor gewaardeerd. De pedagogisch medewerkers begeleiden het kind in zijn ontwikkeling en helpen zo zijn gevoelens een plaats te geven. Zij ondersteunen het kind in de ontwikkeling naar zelfstandigheid zonder daarin de eigenheid van het kind aan te tasten. Het kind geeft zelf aan wanneer het ergens aan toe is.

4.3.2 Het schoolkind

We spreken van een schoolkind bij een leeftijd van ongeveer 6 tot 12 jaar.

De lichamelijke en motorische ontwikkeling

Het schoolkind ontwikkelt zich op het gebied van de motoriek steeds verder. De kinderen worden leniger, behendiger en sterker. Ze groeien flink in de lengte, willen nog steeds veel bewegen en oefenen. Het gaat vanzelf, maar door al dit oefenen wordt hun motoriek steeds beter. Dat geldt ook voor het evenwichtsgevoel. Er zijn natuurlijk grote verschillen tussen kinderen van zes jaar en twaalf jaar, maar het willen bewegen geldt voor de meeste kinderen. Dat kun je mooi zien op elk schoolplein van een basisschool. Tot ongeveer tien jaar verloopt de ontwikkeling van jongens en meisjes bijna gelijk. Daarna gaat de ontwikkeling van de meisjes opeens veel sneller. Meisjes in groep 8 van de basisschool zijn groter en rijper dan de jongens. De fijne motoriek wordt steeds preciezer, het schrijven wordt beter en mooier. Van bijvoorbeeld lego kunnen kinderen steeds mooiere en fijnere bouwwerken maken.

De verstandelijke of cognitieve ontwikkeling

Schoolkinderen leren steeds beter lezen en schrijven. De taalontwikkeling gaat verder en kinderen kunnen zich beter uiten. Een schoolkind kan een paar stappen vooruit of achteruit denken. Optellen, aftrekken en vermenigvuldigen worden mogelijk. In het begin gaat dit heel concreet. Bijvoorbeeld met appels en peren. Later komen de cijfers die verwijzen naar de appels en peren. Ze kunnen vragen of problemen logischer oplossen dan de kleuter maar toch hebben ze nog steeds concrete voorbeelden nodig. Kinderen op de basisschool zijn erg gericht op feiten en op weten. Was er bij de kleuter nog sprake van een magische wereld, het schoolkind is gericht op de realiteit. Daarom vraagt hij vaak naar het 'waarom' of naar feiten.

De sociaal-emotionele ontwikkeling en de seksuele ontwikkeling

Op emotioneel gebied wordt het kind steeds zelfstandiger. Maar zeker het jongere schoolkind is nog kwetsbaar, bijvoorbeeld wanneer het gepest wordt of wanneer het leren niet goed gaat. Op deze leeftijd zijn kinderen erg gevoelig voor iets moeten doen wat ze niet willen, en voor het uit de toon vallen. Een gekke naam, dik zijn, rare kleren aanhebben, het zijn vaak oorzaken van veel kindzorgen. Samen spelen is belangrijk. Er ontstaan vriendenclubjes die elkaar ook buiten school zien. Kinderen worden lid van sport- of andere clubs. Ze leren een muziekinstrument bespelen of hebben een andere hobby. In clubs leren ze ook samenwerken en omgaan met andere kinderen. Spelregels zijn belangrijk en ze kunnen zich hier over het algemeen goed aan houden. Soms bedenken ze zelf regels voor spelen die ze zelf bedenken. Er wordt wel eens gezegd dat schoolkinderen een druk leven hebben, omdat ze tegenwoordig veel moeten.

In deze fase ontwikkelt een kind zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen. Zelfvertrouwen wil zeggen dat je denkt dat je een situatie in je eentje kunt klaren. Vertrouwen in anderen betekent dat je er van uit gaat dat anderen je wel zullen helpen als je het moeilijk hebt. Zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen ontwikkelen zich hand in hand. Hoe meer een kind anderen durft te vertrouwen die hem positieve bevestiging geven, hoe groter het zelfvertrouwen zal worden. Aan de basis hiervan ligt de hechting uit de jonge jaren. Het kind heeft rond de leeftijd van acht jaar een zelfstandig geweten. Het weet wat mag en wat niet mag en wat kan en wat niet kan. Het krijgt ook steeds meer interesse in de wereld. Een kind in de hogere klassen van de basisschool kan zich soms ook erg bezorgd maken over de toestand in de wereld of over dierenleed. Een veilig thuis blijft voor het kind de basis. Van daaruit gaat hij de wereld verkennen.

De seksualiteit staat op een laag pitje. Het kind is druk met het opdoen van kennis en ervaringen. Men noemt deze periode wel de latentietijd. Latent betekent: onder de oppervlakte aanwezig, verborgen. De seksualiteit is er wel, maar niet zichtbaar. Wel willen kinderen van deze leeftijd veel weten. Ook op het gebied van seksualiteit.

4.4 Mentorschap, vragen, twijfels en zorgen over de ontwikkeling

Kinderopvang is meer dan alleen kinderen verzorgen en bezighouden. Ieder kind, zowel op het kinderdagverblijf als op de BSO heeft een mentor. De mentor is de pedagogisch medewerkster die de ontwikkeling van het kind volgt en bijhoudt. De mentor is tevens het contactpersoon voor de ouders van het betreffende kind. Mentorschap houdt bij KC Ikke Ook het volgende in: ieder kind heeft recht op een goede en gezonde ontwikkeling. De mentor onderhoudt periodiek contact met de ouders over de ontwikkeling en gezondheid van hun kind en observeert 2 keer per jaar het kind en indien nodig een keer extra. De mentor is tevens de gene die bij potentiële ontwikkelingsachterstanden signaleert en vervolg stappen in gang zet.

Voor de BSO is de mentor ook het aanspreekpunt van de kinderen.

Op KC Ikke Ook worden de kinderen van 0 tot 4 jaar geobserveerd. Deze observaties worden besproken met de ouders. Tijdens dit gesprek wordt het observatieverslag en bevindingen van de dagelijkse opvang besproken. Meestal blijkt dat er geen reden tot ongerustheid is met betrekking tot de ontwikkeling van het kind.

De kinderen die op de BSO zitten worden niet speciaal geobserveerd, maar ouders en (mentor)pedagogisch medewerkers kunnen altijd hun vragen, twijfels en zorgen over hun kinderen delen met elkaar.

Wanneer er toch kleine vragen, twijfels of zorgen zijn, wil KC Ikke Ook samen met de ouders de vragen, twijfels en zorgen in een plan van aanpak oplossen volgens onderstaand plan. Dit plan geldt zowel voor de dagopvang als de BSO.

Stap 1: Signaleren en bespreken van de vraag, de twijfel en de zorg in het team

Indien door een pedagogisch medewerker een vraag, twijfel of zorg wordt vermoed of gesignaleerd, wordt dit besproken in het team en wordt besproken of iedereen dezelfde zorg deelt. Tijdens deze kindbespreking wordt besloten wat de verdere stappen zullen zijn.

Stap 2: Bespreken van het probleem met de ouders

Wanneer bij een kind opvallend gedrag wordt vastgesteld, wordt dit zo snel mogelijk met de ouders besproken. Dit gebeurt door middel van het benoemen van objectief waargenomen gedrag tijdens de dagelijkse overdracht en wordt geïnformeerd naar de herkenbaarheid van dit probleem in de thuissituatie en/of andere situaties. Naar aanleiding van de in dit gesprek besproken punten, wordt bekeken in hoeverre een gezamenlijke aanpak van het probleem kan worden afgesproken.

Stap 3: Plan van aanpak

Wanneer gezamenlijk is overeengekomen dat aan het probleem moet worden gewerkt, wordt een plan opgesteld waarin het precieze probleem van dit kind wordt omschreven en wat we, ouder en pedagogisch medewerksters, samen met onze mogelijkheden kunnen doen om het probleem aan te pakken en op te lossen.

Stap 4: Uitvoering van de aanpak

Het plan van aanpak wordt uitgevoerd.

We benoemen:

- Probleem
- Hoe gaan ouder en pedagogisch medewerksters het probleem aanpakken
- Tijdslijn

Stap 5: Evaluatie

Tijdens de kindbespreking in het team wordt de afweging gemaakt in hoeverre het probleem verder intern afgehandeld kan worden of dat de inschakeling van externe begeleiding noodzakelijk wordt geacht. Indien nodig, wordt het advies van een deskundige ingewonnen. Er wordt gekeken naar wat het meest in het belang van het kind is en of het team in staat is de noodzakelijke begeleiding te bieden. Na het nemen van deze beslissing wordt een vervolgesprek met de ouders aangegaan. Indien het probleem verder intern kan worden afgehandeld, wordt teruggedaan naar stap 2, waarna alle volgende stappen herhaald worden. Indien dit niet mogelijk is wordt eerst een vervolgesprek met de ouders aangegaan en wordt van daaruit bekeken wat de volgende stap zal zijn.

4.5 Vragen, twijfels en zorgen over de ontwikkeling met externe hulpvraag

Binnen het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang kan het voorkomen dat kinderen zich niet ontwikkelen zoals men redelijkerwijs van hen kan verwachten gezien hun leeftijd en in vergelijking met leeftijdsgenootjes. Wij willen dit bijtijds signaleren en aansluitend adequaat handelen, overeenkomstig onderstaande stappen.

Observaties in het kinderdagverblijf zijn erop gericht om te kunnen signaleren dat er wat aan de hand is, niet wat. Het geven van diagnoses en prognoses is niet de deskundigheid van de pedagogisch medewerker. Een verkeerde inschatting van de observatie roept onnodige ongerustheid op bij de ouders en kan nadelig zijn voor de relatie met de ouders. Overleg tussen ouders en medewerkers van het kinderdagverblijf is daarom enorm belangrijk. Ouders worden in de gelegenheid gesteld hierover in gesprek te gaan met de pedagogisch medewerker (veelal de mentor van het kind).

Stap 1: Signaleren en bespreken van de zorg in het team

Indien door een pedagogisch medewerker een ontwikkelingsprobleem of achterstand wordt vermoed of gesignaleerd, wordt dit besproken in het team en wordt besproken of iedereen dezelfde zorg deelt. Tijdens deze kindbespreking wordt besloten wat de verdere stappen zullen zijn.

Stap 2: Bespreken van het probleem met de ouders

Wanneer bij een kind een probleem, opvallend gedrag wordt vastgesteld, wordt dit zo snel mogelijk met de ouders besproken. Dit gebeurt door middel van het benoemen van objectief waargenomen gedrag tijdens de dagelijkse overdracht. Wanneer er een vermoeden is van ontwikkelingsproblemen/achterstand, wordt met de ouders een afspraak gemaakt voor een gesprek. In dit gesprek worden de ouders van de bevindingen op de hoogte gesteld aan de hand van voorbeelden van objectief waargenomen gedrag en wordt geïnformeerd naar

de herkenbaarheid van dit probleem in de thuissituatie en/of andere situaties. Naar aanleiding van de in dit gesprek besproken punten, wordt bekeken in hoeverre een gezamenlijke aanpak van het probleem kan worden afgesproken.

Stap 3: Plan van aanpak

Wanneer gezamenlijk is overeengekomen dat aan het probleem moet worden gewerkt, wordt een plan opgesteld waarin het precieze probleem van dit kind wordt omschreven en wat of wie de ouder of KC Ikke Ook kan inschakelen ter ondersteuning en/of advies.

Stap 4: Uitvoering van de aanpak

Het plan van aanpak wordt uitgevoerd. We benoemen:

- Probleem
- Ouder en of kinderdagverblijf vraagt hulp/ advies aan.....
- Tijdslijn

Stap 5: Evaluatie

Na het aflopen van de periode die is afgesproken bij stap 4, volgt een evaluatie. Deze evaluatie wordt met ouder, pedagogisch medewerkster en de 'hulpverlener' in een gesprek gerealiseerd.

Het gestelde doel is bereikt. De begeleiding van het kind kan stopgezet worden. Er wordt afgesproken alert te blijven en bij wijziging in de situatie opnieuw met elkaar in gesprek te gaan. Er volgt een vervolggesprek met de ouders.

Negatieve evaluatie of deels negatieve evaluatie:

Het gestelde doel is niet of slechts gedeeltelijk bereikt. Tijdens de evaluatie de afweging gemaakt in hoeverre het probleem verder intern afgehandeld kan worden of dat de inschakeling van externe begeleiding noodzakelijk blijft. Er wordt gekeken naar wat het meest in het belang van het kind.

4.6 Overdracht naar de basisschool

Zodra kinderen naar de basisschool gaan wordt er informatie over de ontwikkeling van het kind overgedragen aan de basisschool. Ouders overhandigen zelf deze observatieverslagen.

4.7 Toerusting en ondersteuning van de pedagogisch medewerkers

Op de vergaderingen met de pedagogisch medewerkers staan altijd, als agendapunt, de kinderen centraal. Op deze manier wordt regelmatig aandacht besteed aan zorgen, vragen en twijfels omtrent kinderen. Het met elkaar in gesprek gaan ondersteunt de pedagogisch medewerkers in de bevindingen, de observaties en het eventuele vervolgtraject.

Met het consultatiebureau is regelmatig overleg.

Bovendien worden op de ouderavonden thema's uitgezocht, die en ouders en pedagogisch medewerkers kunnen ondersteunen om de kinderen zo goed mogelijk te begeleiden bij zorg.

5. Het kind in de groep

Op grond van de bepalingen zoals beschreven in de Wet Kinderopvang vindt de opvang van kinderen in groepen plaats waarbij ;

- a. een groep in de leeftijd van 0 – 1 jaar gelijktijdig ten hoogste 12 kinderen omvat.
- b. Een groep in de leeftijd van 0 – 13 jaar gelijktijdig ten hoogste 16 kinderen omvat, waaronder ten hoogste 8 kinderen van 0 – 1 jaar.

Tenminste één pedagogisch medewerkster wordt ingezet voor de verzorging en opvoeding van gelijktijdig ten hoogste:

- a. 3 aanwezige kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar
- b. 5 aanwezige kinderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar
- c. 8 aanwezige kinderen in de leeftijd van 2 tot 3 jaar
- d. 8 aanwezige kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar

Het aantal pedagogisch medewerkers bij een gemengde groep wordt bepaald aan de hand van het gemiddelde, waarbij naar boven kan worden afgerond.

Afwijking beroepskracht – kind ratio (BKR)

De nieuwe IKK (Innovatie Kwaliteit Kinderopvang) wet, welke vanaf 1 januari 2018 van kracht gaat, schrijft voor dat iedere kinderopvangorganisatie inzichtelijk moet maken op welke tijden er afgeweken wordt van de beroepskracht- kind ratio. Er mag, volgens de wet maximaal 3 uur per dag afgeweken worden.

Bij KC Ikke Ook wordt er na opening en vóór sluiting van het kindercentrum niet of zo min mogelijk afgeweken van de beroepskracht – kind ratio. In de pauze periode wordt er tussen half 1 en half 3 afgeweken van de beroepskracht kind ratio. In deze tijdsperiode liggen de meeste kinderen te slapen. Op dagen dat er meer kinderen wakker zijn, helpt de locatiemanager de pedagogisch medewerkers op de groep, zodat de kinderen de volledige aandacht krijgen die ze verdienen.

Indien er op dagen voor de groepen maar één pedagogisch medewerkster is ingezet, wordt zij ondersteunt door: een groepshulp, een gastvrouw, een stagiaire of een leidinggevende.

De pedagogisch medewerkers worden aan het begin en aan het einde van de dag ondersteunt door een stagiaire. Aan het einde van de dag is er ook altijd iemand van kantoor aanwezig.

Hoe ziet de beroepskracht – kind ratio er in de praktijk uit;

KC Ikke Ook opent om 7.30 uur. Tussen 7.30 uur en 8.00 uur worden er maar weinig kinderen gebracht. Het aantal kinderen die in deze tijdsperiode worden gebracht mogen door één pedagogisch medewerkster opgevangen worden. Er wordt in deze tijdsperiode dus niet afgeweken van de BKR. Om 8.00 uur start de volgende pedagogisch medewerkster. Tussen 8.00 uur en 9.00 uur worden er meerder kinderen gebracht. De meeste kinderen worden gebracht tussen 9.00 uur en 9.30 uur. Alle pedagogisch medewerkers zijn tussen 9.00 uur en 9.30 uur aanwezig. De kinderen worden tussen 7.30 uur en 8.30 uur opgevangen in 1 groep, de Vlinders. Na 8.30 uur gaan de kinderen van de babygroep naar hun eigen groep. Indien er meer peuters aanwezig zijn en minder baby's, neemt de pedagogisch medewerkster de dreumesjes ook mee naar de babygroep. De kinderen worden evenredig verdeelt over de pedagogisch medewerkers. Om half 9 start de stagiaire. Zij ondersteunt de pedagogisch medewerkster op de babygroep. Om 9.00 uur start de 3de en op sommige dagen de 4de pedagogisch medewerkers, zodat er voldoende pedagogisch medewerkers aanwezig zijn voor het aantal op te vangen kinderen. Per dag wordt er gekeken hoe laat de 3de en 4de pedagogisch medewerkster start, dit is sterk afhankelijk van het aantal geplaatste kinderen op die dag. Op drukke dagen starten de pedagogisch medewerkers eerder met hun werkzaamheden. In de ochtend wordt er niet of nauwelijks afgeweken op de BKR. Indien er, door omstandigheden wel wordt afgeweken wordt dit op de dag meegenomen. De tijd dat er afgeweken wordt, wordt afgetrokken van de 3 uur dat er afgeweken mag worden. Aan het einde van de dag wordt er ook zo min mogelijk afgeweken van de BKR. De pedagogisch medewerkster die om 7.30 uur is begonnen, is om 17:00 uur klaar met werken. Indien er dan nog veel kinderen aanwezig zijn, neemt de locatiemanager de groep over. Indien blijkt dat dit niet haalbaar is wordt de einde werktijd veranderd naar een later tijdstip. De meeste kinderen worden opgehaald tussen half 5 en 18.00 uur. De locatiemanager houdt dagelijks scherp in de gaten dat er niet te veel wordt afgeweken van de BKR. In de praktijk betekent dit dat er tussen half 1 en half 3 afgeweken kan worden en een half uur in de

ochtend en een half uur in de middag, na half 5. De locatiemanager is zelf altijd tot 18.00 uur en 18.30 uur aanwezig om de pedagogisch medewerkers aan het einde van de dag te ondersteunen op de groepen.

KC Ikke Ook heeft ruimte voor 5 groepen.

1 Babygroep "De Rupsjes" van 0 – 1.5 jaar,

1 Dreumesgroep "De Lieveheersbeestjes" van 1 – 2.5 jaar,

2 Peutergroepen "De Vlindertjes" van 2 – 4 jaar & de Krekeltjes van 2 – 4 jaar,

1 BSO groep "De Bijtjes" van 4 – 13 jaar.

De indeling van de groepen is sterk afhankelijk van de geplaatste kinderen, omdat wij een klein kindercentrum zijn. KC Ikke Ook staat voor structuur en duidelijkheid. Het voordeel van een klein kinderdagverblijf is dat alle pedagogisch medewerkers alle kinderen en ouders kennen.

5.1 Werken met open deuren en het samenvoegen van groepen

KC Ikke Ook wil kinderen een veilig en goed gevoel op de groep bieden, een warm nest. Op de stamgroepen zijn de pedagogisch medewerkers vertrouwd, de ruimten zijn voor de kinderen bekend. De kinderen kunnen hier in een gemoedelijke, huiselijke sfeer spelen, zich ontwikkelen en plezier hebben. In de groepen leren kinderen veel van wat van belang is voor hun sociale ontwikkeling: groepsvorming, elkaar helpen, rekening houden met anderen, conflicten oplossen.

Echter door mogelijkheden te creëren om buiten de groepsruimtes te spelen, wil KC Ikke Ook kinderen een grotere uitdaging bieden en hun zelfstandigheid bevorderen. Door de deuren open te zetten verbreedt KC Ikke Ook het aanbod aan kinderen, kinderen krijgen meer ruimte (letterlijk en figuurlijk) en keuzemogelijkheden. Op dit moment is dat nog spelenderwijs en worden spontaan momenten gekozen. Een aanleiding is vaak het broertje of zusje groeten die in een andere groep zit of wanneer kinderen erg graag elders op een groep willen kijken of wanneer het kind op de andere groep ook graag dat werkje wil doen. Dit gaat altijd in overleg met de pedagogisch medewerkers.

KC Ikke Ook hanteert naast haar opendeuren beleid het samenvoegen van groepen, dit als praktische oplossing voor de organisatie. De kinderen worden in één groepsruimte opgevangen of gaan samen buiten spelen. Als de kinderen 's morgens binnenkomen worden ze opgevangen in de Vlindertjesgroep door 1 pedagogisch medewerkster, die veelal wordt ondersteund door een stagiaire. Als het aantal kinderen toeneemt komt de tweede pedagogisch medewerkster. Dit kan het moment zijn dat één pedagogisch medewerkster naar de andere groepsruimte gaat met de kinderen van de desbetreffende stamgroep. Ook aan het einde van de dag worden pedagogisch medewerkers en kinderen samengevoegd. Zijn er op een dag maar weinig kinderen en er zijn wel 2 pedagogisch medewerkers nodig, dan blijven de groepen in één en dezelfde ruimte.

Voor KC Ikke Ook is van belang dat goede kwaliteit gewaarborgd is en blijft. Van het personeel wordt daarom ook een flexibele houding gevraagd, omdat regelmatig een rooster wordt aangepast en bijgesteld.

De BSO kinderen verlaten om plm. 8:15 uur KC Ikke Ook en de pedagogisch medewerkster(s) brengen de kinderen lopend naar de basisscholen.

Tijdens de gehele dag kunnen de pedagogisch medewerkers van de groepen samen wandelen en samen spelen, zowel binnen als buiten. Bij een lage opkomst, zoals b.v. de vakantie periode, het teruglopen van het aantal kinderen, worden groepen een dag(deel), meerdere dagen, een week of weken samengevoegd.

5.2 De baby- & dreumesgroep

In de babygroep vangen we de kinderen in zo rustig mogelijke omgeving op. Zowel het contact tussen de pedagogisch medewerkers en het kind als tussen kinderen onderling vinden we erg belangrijk. We streven naar een vertrouwde, vriendelijke omgeving, waarin kinderen een veilige band met de pedagogisch medewerkers kunnen opbouwen. Ook is een goede samenwerking en informatie uitwisseling tussen ouders en pedagogisch medewerkers van essentieel belang.

De baby maakt in zijn eerste levensjaar een enorme ontwikkeling door. Een warme en liefdevolle zorg vormt hierbij de basis. De baby hecht zich aan mensen die voor hem vertrouwd zijn. Geur, lichaam en de stem worden herkend en het kind voelt zich geborgen. Onze zorg voor de baby gaat gepaard met een grote

hoeveelheid warmte en liefde. Wij genieten van het kind en geven het individuele aandacht of de baby nu gevoed, verschoond of in bed gelegd wordt. Als een baby onrustig is, wordt het in de armen genomen. Iedere baby heeft zijn eigen ritme.

In goed overleg met de ouders wordt het ritme van thuis voort gezet. Tijden van slapen en voeden worden doorgesproken en vast gelegd in een schema. Hier wordt flexibel mee omgegaan. Als een baby eerder honger of slaap heeft, wordt hier rekening mee gehouden. De oudere baby's van de groep eten en drinken gezamenlijk aan tafel. De beleving van de baby is lichamelijk, het voelt, ruikt en proeft alles wat het op zijn weg tegenkomt. Het prikkelen van de zintuigen stimuleert het kind zich te gaan voortbewegen. Omrollen, oprichten en kruipen gaan steeds beter. De pedagogisch medewerksters stimuleren de baby door onder andere liedjes te zingen, tegen ze te praten. Naarmate de kinderen ouder worden, gaan ze op elkaar reageren met geluiden. De babygroep is een veilige plek waar het jonge kind zonder gevaar kan voortbewegen en ontwikkelen.

5.3 De peutergroep

In de peutergroep worden de kinderen al zelfstandiger en meer zelfredzaam. Spelenderwijs leren de kinderen vaardigheden zoals het aan- en uitkleden, boterham smeren, naar het toilet gaan. In deze leeftijdsfase besteden wij natuurlijk ook aandacht aan het zindelijk worden. Hier beginnen we mee na overleg met de ouders en als het kind er aan toe is.

De kinderen krijgen steeds meer aandacht voor elkaar, ze leren met elkaar spelen en met elkaar rekening houden. Kinderen worden hiertoe door de pedagogisch medewerksters gestimuleerd. We doen allerlei activiteiten met de kinderen, zoals voorlezen, zingen, muziek maken, knutselen, verven, kleien, fantasiespelen. Het speelgoed dat wordt aangeboden (zoals puzzels, constructiemateriaal, klei, knutselmateriaal, poppen), sluit aan bij de ontwikkeling van het kind. Regelmatig wordt er in kleinen groepjes gespeeld, zodat met de jongste kinderen andere activiteiten ondernomen kunnen worden dan met de oudere kinderen.

Uk & Puk

Op de peutergroepen (de Vlinders en de Krekeltjes) bieden de pedagogisch medewerksters elke morgen een speciaal peuterprogramma aan. Dit programma start om negen uur en duurt tot ongeveer half twaalf. De pedagogisch medewerksters van de peutergroepen zijn geschoold in deze peuterprogramma's.

5.4. De B.S.O. – groep

In de B.S.O. – groep ligt het accent op vrije tijdsbesteding van de kinderen en het contact onderling. De kinderen hebben de hele dag op school gezeten en willen lekker even spelen en uitrusten. Na schooltijd wordt er eerst iets gedronken en gegeten. Dit gebeurt of samen of in 2 groepen.

De kinderen mogen daarna zelf kiezen wat ze willen gaan doen. De kinderen worden vrij gelaten om zich op hun eigen tempo en eigen manier te ontwikkelen. Ze mogen zelf bepalen wat ze op de opvang doen. Ze worden door de pedagogisch medewerkers niet verplicht mee te doen met een activiteit. De pedagogisch medewerkers proberen het activiteiten aanbod zo in te richten dat ze alle ontwikkelingsgebieden ondersteunen en stimuleren. Zij doen dit door naar de kinderen te kijken en de kinderen een divers aanbod aan activiteiten en spelmaterialen te bieden. Voorop staat dat de kinderen het naar hun zin hebben op de B.S.O.. Ze moeten zich kunnen vermaken op een manier die de kinderen aanspreekt.

Zaken als het bijbrengen van normen en waarden vindt KC Ikke Ook belangrijk en worden spelenderwijs opgepakt.

5.5. Voor het eerste naar het kindercentrum

Voordat het kind naar het kindercentrum komt wordt er een wenperiode afgesproken. Een goede wenperiode is van belang voor zowel het kind, de ouders als de pedagogisch medewerkster. Het doel van de wenperiode is;

- Het vertrouwd raken van het kind met de nieuwe omgeving en het opbouwen van een hechttingsrelatie tussen kind en de pedagogisch medewerkers.
- Het vertrouwd raken van de ouders met de nieuwe situatie en het ontwikkelen van een vertrouwensrelatie tussen ouders en de pedagogisch medewerkers.
- Het op elkaar afstemmen van voedingsschema's, slaapritme en pedagogische aanpak thuis en op het kindercentrum.

Wanneer het kind en de ouders een goede periode van wennen hebben doorgemaakt is de basis gelegd voor het zich veilig en welkom voelen. Dit vormt tevens een start voor een goede opvang van het kind en een voorspoedige samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en de ouders.

In de eerste twee weken ligt de nadruk op de overgang. Op de eerste (wen)dag komen de ouder en het kind samen op de groep en blijven van 9.00 uur tot 11.00 uur. Het kind kan alvast rondkijken en de ouder heeft een gesprekje met de pedagogisch medewerkster. De ouder kan zien waar het kind terecht komt, de sfeer proeven en zien hoe het eraan toe gaat.

Op de tweede (wen)dag komt het kind van 9.00 – 11.00 uur zonder ouder. De ouder wordt begeleid bij het afscheid nemen van het kind, de pedagogisch medewerkster troost het kind en/ of leidt het af.

Op de derde wendag blijft het kind van 9.00 – 13.00 uur zonder ouder. De ouder wordt begeleid bij het afscheid nemen van het kind, de pedagogisch medewerkster troost het kind en/of leidt het af.

Bij een moeilijk afscheid informeert de pedagogisch medewerkster wat later op de dag de ouder hoe het met het kind gaat. Peuters hebben moeite met afscheid nemen. Indien problemen zich blijven voordoen, kan worden voorgesteld om meer wendagen af te spreken en de overgang langzamer te laten verlopen. Er wordt per kind gekeken wat de beste aanpak is.

Voor het B.S.O. – kind is ook een wenperiode. Zeker de jongste B.S.O. – kinderen, de kleuter, heeft extra aandacht nodig. Zij moeten vaak erg wennen aan de overgang van de dagopvang naar school en de B.S.O.. Kinderen die op het dagverblijf zitten en bijna 4 jaar worden en naar de B.S.O. komen, gaan af en toe op visite bij de B.S.O. om kennis te maken met de pedagogisch medewerkers, de kinderen en de ruimte. In de overgang van kinderdagverblijf naar school en B.S.O. wordt het kind ondersteund en begeleid. De kinderen die van buitenaf naar de B.S.O. komen, maken eerst een keer kennis met de pedagogisch medewerkers, de kinderen en de ruimte. Ze komen een keer na schooltijd spelen voordat ze volledig naar de B.S.O. komen. Het wennen op de B.S.O. is per kind verschillend. Er wordt per kind gekeken wat het beste is, dit in samenwerking met het kind en de ouders.

Na drie maanden informeert de pedagogisch medewerkster bij de ouders of er vragen zijn over de zorg en de geboden kwaliteit van de opvang. In de periode dat het kind naar KC Ikke Ook komt, zal er twee keer per jaar een observatie van het kind worden gemaakt. De ouders krijgen twee maal per jaar een uitnodiging om de bevindingen van deze observaties in een oudergesprek te bespreken. Tussentijds kan de ouder zelf ook een gesprek aanvragen. De eerste observatie wordt gemaakt als het kindje 6 maanden oud is.

5.6 Naar een nieuwe groep

Wanneer en op welke wijze het kind over gaat naar de volgende groep is afhankelijk van de ontwikkeling van het kind. Het ene kind is er eerder aan toe dan het andere kind. Ikke Ook houdt daar rekening mee. Tijdens het wisselen van groep krijgt het kind de kans om geleidelijk te wennen aan de nieuwe situatie. De vertrouwde pedagogisch medewerkster gaat met het kind op visite en laat het kind een paar uurtjes achter in de nieuwe groep. Hierdoor kan het kind rustig wennen en als het nodig is terugvallen op de groep die hij gaat verlaten. Deze gewenningsperiode duurt tot het moment dat het kind zich vertrouwt voelt in de nieuwe groep.

5.7 Dagritme

Elke dag heeft een vaste dagindeling, actieve en rustige momenten wisselen elkaar af. De zorg voor kinderen, het eten, drinken, slapen, spelen en verschonen geeft een basisstructuur aan de dag. 's Morgens om 9.30 uur gaan de kinderen aan tafel. De kinderen krijgen fruit en er worden dan spelletje gedaan, gelezen of een liedje gezongen. Oudere kinderen willen vaak al iets vertellen. Daarna kunnen de kinderen lekker spelen. Geliefde activiteiten van onze peuters zijn plakken, kleien, schilderen, verkleden en met blokken bouwen. Plezier in het spelen vinden wij belangrijker dan het resultaat. Als het weer het toelaat gaan we buiten spelen, ook in de winter. De kinderen krijgen volop de ruimte om op ontdekking te gaan, maar veiligheid staat natuurlijk voorop. Een belangrijk rustmoment van de dag is samen iets drinken of eten. Samen eten en drinken bevordert de sociale vaardigheden van kinderen, bovendien is het gezellig. Dat wat een kind zelf kan, mag het ook zelf doen, zoals zelf zijn brood smeren of zelf zijn melk inschenken. De dagindeling van de allerkleinsten is afgestemd op hun eigen ritme. We nemen rustig de tijd voor de fles, een schootspelletje of gewoon een lekkere knuffel. Bij het ophalen nemen we de tijd voor de overdracht naar de ouders.

De dagindeling van de groepen is sterk afhankelijk van de leeftijdscategorie en de indeling van de groepen zelf. Overwegend wordt er bij de 0-4 jarige een mix gemaakt van de te gebruiken speelmaterialen zoals boekjes, knutselen, (voor) lezen. Tot aan de leeftijd dat een kind daar behoefte aan heeft wordt het spelen afgewisseld met slapen. Ikke Ook heeft voor de babygroep een aparte slaapruintes ingericht. Baby's van twee maanden tot 1 à 1,5 jaar hebben hun eigen slaap- en eetritme. Baby's slapen meestal twee keer per dag, 's morgens en 's middags. Ze krijgen de fles om de drie tot vier uur. Dit hangt van het kind af.

Het dagritme van de B.S.O.-kinderen is buiten de schoolvakanties anders dan in de schoolvakantie. In de schoolvakantie zijn de B.S.O. kinderen de hele dag op de opvang. Dan worden actieve en rustige momenten afgewisseld. Tijdens de schoolweken kunnen kinderen opgevangen worden vanaf 7:30 tot 8:30 uur, de kinderen worden om 8:15 door de pedagogisch medewerkster naar school gebracht en om 12:30 of 15:15 uur weer opgehaald.

Tussen 7:30 – 8:15 kunnen de kinderen gebracht worden. De kinderen mogen dan in het eigen lokaal spelen, boekje lezen. Om 12:00 uur de lunch, om 15:30 uur wordt er gezamenlijk iets gedronken en gegeten en gezellig gekletst. Daarna mogen de kinderen kiezen waarmee, met wie en waar ze gaan spelen. In de vakantie kunnen de kinderen tussen 7:30 – 9:00 uur gebracht worden (andere tijden in overleg). Om 9:00 uur begint de dag en worden ongeveer de tijden van de peutergroep aangehouden wat betreft het fruit eten, boterham eten en 's middags om 15:00 uur nog wat drinken. In de vakanties worden er allerlei activiteiten en uitstapjes georganiseerd. De ouders worden van te voren op de hoogte gebracht wat de vakantieplanning is.

5.8. Globale dagindeling

Het binnenkomen

Doorgaans worden de meeste kinderen voor 09.15 uur (andere tijden in overleg) gebracht. Ouders en pedagogisch medewerkers hebben de gelegenheid om informatie met elkaar uit te wisselen. De kinderen kunnen al gaan spelen.

Eten en drinken

Tussen 09.30 uur en 10.00 uur gaan de kinderen aan tafel en eten fruit en drinken samen met de pedagogisch medewerkers. Ook is er tijd voor wat gesprekjes, grapjes, gerichte aandacht. Vaak wordt ook gezongen en voorgelezen. Om 10.00 uur is het tijd om naar de wc te gaan en worden luiers verschoond.

Activiteiten

Om ongeveer 10.30 uur kunnen de kinderen kiezen wat ze willen doen.

Ze kunnen kiezen uit:

- knutselen, werken aan thema-activiteiten
- verven, kleien, enzovoort
- spelen in de ballenbak
- puzzelen aan tafel
- vrij spelen: in een huishoek met verkleedkleden, verkeershoek, leeshoek, winkelhoek of de legohoek
- Als het mooi weer is spelen de kinderen buiten. De kinderen kunnen gaan steppen, fietsen, springtouw, skippybal, enzovoort.
- Tevens maken wij bij mooi weer veelvuldig gebruik van het nabijgelegen park.

Opruimen, tafel dekken en eten

Om 11.30 uur is het tijd om op te ruimen. De kinderen doen dit samen met de pedagogisch medewerkster. Wanneer alles is opgeruimd wordt de tafel gedekt. De kinderen helpen ook mee. Eerst worden de boterhammen gesmeerd. Als iedereen een boterham heeft wordt een 'smakelijk eten' liedje gezongen. Er wordt rekening gehouden met wat een kind wel en niet mag eten.

Wc/verschoon tijd en slapen

Om ongeveer 12.15 uur ruimen de pedagogisch medewerkers de tafel af en maken schoon. Een van de pedagogisch medewerkers gaat de kinderen helpen plassen en verschoont de luiers. Wanneer de kinderen uitgekleded en verschoond zijn, is het tijd voor bed. De peuters die niet meer hoeven te slapen blijven op en gaan spelen of doen een activiteit met een pedagogisch medewerkster. Tussen 14.30 uur en 15.00 uur staan de kinderen weer op. Na het aankleden gaan de kinderen aan tafel om een kaakje of cracker te eten en te drinken.

Activiteiten

Hier wordt de tijd op dezelfde manier ingevuld als in de ochtend. De kinderen mogen een activiteit kiezen.

En dan weer naar huis

Vanaf 16.00 uur (andere tijden in overleg) komen de eerste ouders om hun kinderen op te halen. Pedagogisch medewerkers en ouders kunnen even met elkaar praten over wat er die dag allemaal is gebeurd.

5.9. Voeding in de groep

Kinderen wordt algemeen gebruikelijk en verantwoord voedsel aangeboden. Ouders die andere voeding willen moeten dit zelf aangeven en meebrengen. Er worden op Ikke Ook warme maaltijden aan de kinderen geserveerd. Traktaties zijn een feest, maar teveel is ongezond. Ouders kunnen bij een bijzondere gelegenheid, bijvoorbeeld de verjaardag van een kind, een niet te overvloedige traktatie meegeven. Iets hartigs, fruit of een doosje rozijnen wordt aangeraden. Afgeraden wordt zakken snoep, zoet, vet of lollies. Wij geven de kinderen geen snoep, uitgezonderd Sinterklaas, Kerst, e.d.

De voeding wordt samengesteld aan de hand van de richtlijnen van het Nederlands voedingsbureau en voor de baby's geldt de richtlijn zoals gesteld door de zuigelingenzorg. Aan de inkoop van de voeding wordt door ons grote zorg besteed. Zo dienen leveranciers te voldoen aan de HACCP regelgeving en voldoet onze eigen manier van het bewaren en bereiden van voeding daar ook aan.

6. De verzorging van de kinderen

Het verzorgen van de kinderen vormt een belangrijk onderdeel van het werk in de kinderopvang. De aard van de verzorging is in belangrijke mate afhankelijk van de leeftijd van de kinderen. Bij het “verzorgen van de kinderen” letten wij op:

- Veiligheid
- Hygiëne
- Fysieke omgeving
- Voeding
- Ziek zijn
- Ontruimingsplan
- Pedagogisch medewerkster
- Stagiaires
- Groepsindeling en inzet pedagogisch medewerkers

Kindercentrum Ikke Ook voldoet qua veiligheid, inrichting en hygiëne aan de eisen zoals gesteld door de voedsel en waren autoriteit, de Wet Kinderopvang, CAO kinderopvang en het kwaliteitsconvenant dat gesloten is tussen de diverse belangenverenigingen in de kinderopvang. In het kader van de Wet Kinderopvang wordt door Kindercentrum Ikke Ook ieder jaar een risico – inventarisatie uitgevoerd en geëvalueerd met betrekking tot de veiligheid en gezondheid. Deze risico – inventarisaties liggen ter inzage bij de manager op kantoor en worden aan de oudercommissie ter hand gesteld. Voor de beoordeling van de risico – inventarisaties door de GGD verwijzen wij u naar onze website: www.kcikkeook.nl waar u ook het gehele en meest recente inspectierapport kunt downloaden. Het rapport ligt ook ter inzage bij de manager op kantoor. Bij de beoordeling van de diverse onderdelen letten wij speciaal op:

Veiligheid;

Het toezicht op de kinderen bij binnen – en buiten spelen

De controle van spelmaterialen en meubilair bij aanschaf en gebruik

De verhouding volwassen en kinderen bij uitstapjes

Het controleren van wie de kinderen brengt en ophaalt mede d.m.v. camera toezicht

Hygiëne;

de aanwezigheid van reservekleding

het gebruik en het verschoneren van het beddengoed

het reinigen van het speelgoed

de persoonlijke hygiëne van de pedagogisch medewerkers

de persoonlijke hygiëne van de kinderen

de schoonmaak van de kindercentrum

Fysieke omgeving;

de inrichting van de binnen- en buitenruimtes / de mogelijkheden voor kinderen om te spelen

de oppervlakte van de ruimtes

de verlichting

de verwarming

de akoestiek & de ventilatie

Voeding;

we houden rekening met allergieën en diëten

we bewaken de samenstelling en variatie van de voeding

we volgen de voedingsadviezen van de zuigelingenverzorging bij de voeding van baby's

Ziek zijn;

de omgang met kinderen, die in de loop van de dag ziek worden

de bepaling wanneer een ziek kind wel of niet in het kindercentrum opgevangen kan worden

de wijze waarop eventueel medicijngebruik geregeld is

Brand- en Ontruimingsplan

Kindercentrum Ikke Ook beschikt over een brand- en ontruimingsplan. Er wordt periodiek geoefend met dit plan.

Pedagogisch medewerkster

De kinderen worden opgevangen door deskundige pedagogisch medewerksters die vanuit de pedagogische visie van Ikke Ook op persoonlijke wijze een relatie aangaan met de kinderen. Het is de taak van de pedagogisch medewerkster een klimaat te scheppen waarbinnen ieder kind tot zijn recht komt en de zorg en aandacht krijgen die hij nodig heeft. Ieder kind heeft behoefte aan warmte, liefde, respect en een knuffel. De pedagogisch medewerksters zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse verzorging en opvoeding van de kinderen. De pedagogisch medewerksters zijn gediplomeerd en beschikken over een MBO Sociaal Pedagogisch Werk, niveau 3 of hoger (conform de CAO – Kinderopvang).

Studenten in opleiding

De pedagogisch medewerksters worden tijdens de schoolweken (40 weken per jaar) bijgestaan door stagiaires. Wij geven pedagogisch medewerksters in opleiding de gelegenheid het vak in de praktijk te leren. De stagiaires draaien mee op de groep en leveren een bijdrage in de verzorging, opvoeding en begeleiding van de kinderen. De stagiaire werkt altijd onder toezicht van de vaste (gediplomeerde) pedagogisch medewerkster van de groep. Tevens wordt de stagiaire begeleidt door een vaste pedagogisch medewerkster en door de manager. Wij bieden stageplaatsen aan voor de opleiding PW 3 en 4 en het zijn BOL stagiaires (beroeps opleidende leerweg). Deze stagiaires staan nooit alleen op de groep.

Tevens bieden wij leer-arbeidsovereenkomsten aan, aan studenten van de OVO (derde leerweg) of BBL opleiding PW 3 of 4. Deze studenten doen vaak een verkorte opleiding en zijn oplopend inzetbaar van 0 – 100 %. Bij 100 % inzetbaarheid worden deze werknemers formatief meegerekend. De bepaling van de formatieve inzetbaarheid van deze medewerkers gaat in overleg met school en de praktijkopleider. In het laatste jaar zijn ze volledige inzetbaar.

Groepsindeling / inzet pedagogisch medewerksters

De groepsindeling wordt bij Kindercentrum Ikke Ook gehanteerd conform de eisen zoals gesteld in het kwaliteitsconvenant en de CAO kinderopvang. Wij werken, alleen als de groepen worden samengevoegd, met verticale groepen (0-4 jarigen met maximaal 16 kinderen met 3 pedagogisch medewerksters. Anders werken wij met horizontale groepen (0-2 jarigen maximaal 12 kinderen met 3 pedagogisch medewerksters en 2-4 jarigen maximaal 16 kinderen met 2 pedagogisch medewerksters) groepen. De BSO groep is een verticale groep van 4 – 13 jaar, met maximaal 16 kinderen en 2 pedagogisch medewerksters.

De pedagogisch medewerksters kunnen bij de uitoefening van hun taak ondersteund worden door een stagiaire of vrijwilligster. De stagiaires worden niet formatief ingezet.

7. De ouders in de kinderopvang

Het kindercentrum is open van 7.30 uur tot 18.30 uur. Ouders kunnen op verzoek een afspraak maken met de manager en een uitgebreide rondleiding krijgen. In het gesprek worden de ouders op de hoogte gesteld over de manier van werken, het pedagogisch beleid, het contract, het opzegtermijn, enz.

7.1. Afstemming opvoedingsmilieu

Op Ikke Ook spelen we een grote rol in de opvoeding van een kind. We zijn samen met de ouders verantwoordelijk voor het welzijn van een kind. Daarom besteden we veel aandacht aan de uitwisseling van opvoedingsideeën. Dit begint al bij de eerste kennismakingsafspraken. Daarin geven we de visie en werkwijze van Kindercentrum Ikke Ook aan, zodat zij bewust voor Ikke Ook kunnen kiezen.

Daarnaast spelen vooral de pedagogisch medewerksters een grote rol. Zij hebben immers de directe verantwoordelijkheid voor de kinderen. Tijdens het intakegesprek kunnen de ouders aangeven wat zij belangrijk vinden in de opvoeding van hun kind. Samen met de pedagogisch medewerksters worden er afspraken gemaakt. De pedagogisch medewerksters kunnen aangeven hoe zij met de verschillende opvoedingssituatie omgaan. Ze overleggen regelmatig met de ouders over het kind. Dit gebeurt tijdens het brengen en halen van de kinderen. Daarnaast wordt er elk half jaar een 10-minutengesprek gehouden met de ouders omtrent de ontwikkeling van het kind. Ook is het mogelijk dat pedagogisch medewerkers of ouders tussentijds een evaluatiegesprek aanvragen.

7.2. Betrokkenheid

Wij vinden het erg belangrijk dat de ouders zich betrokken voelen. Wij realiseren ons dat wij opvang bieden aan het dierbaarste bezit van de ouders. Wij staan dan ook open voor ideeën en adviezen van de ouders. Regelmatig hebben we contact met de oudercommissie. De oudercommissie is een commissie die de belangen van de kinderen en de ouders van het kindercentrum zo goed mogelijk behartigd en de ouders vertegenwoordigen. De ouders van de oudercommissie kunnen adviseren bij belangrijke onderwerpen betreffende de opvang van hun en uw kind(eren). De oudercommissie komt periodiek bijeen om over zaken rond het kindercentrum te overleggen en het management eventueel van advies te voorzien. Eén keer per jaar houden we een tevredenheidsonderzoek en er is één keer per jaar een ouderavond.

7.3. Respect en privacy

Om de opvoedingssituatie thuis en op het kindercentrum zo optimaal mogelijk op elkaar af te stemmen, is het nodig dat de pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn van de thuissituatie. Er wordt dan ook zorgvuldig omgegaan met die informatie. De pedagogisch medewerkers hebben te maken met de beroepscode kinderopvang, waarin regels zijn opgenomen omtrent de privacy van de ouders.

7.4. Het brengen en halen van de kinderen

De meeste kinderen worden tussen 7.30 uur en 9.00 uur gebracht en de meeste kinderen worden tussen 16.00 uur en 18.00 uur opgehaald. Ouders kunnen hun kinderen tot uiterlijk 18.30 uur ophalen. Kinderen worden alleen meegegeven aan de ouders, tenzij een andere afspraak is gemaakt.

Om rust op de groepen te hebben tijdens het eten en drinken is er met elkaar afgesproken dat de kinderen NIET tussen 9.30 – 10.00 uur en 11.30 en 12.30 uur gebracht kunnen worden. Indien er sprake is van een dringende reden dat een ouder later dan 9.30 of 11.30 uur hun kind komen brengen, dient er te worden overlegd met de manager, waarna de ouder het kind wel op deze tijdstippen kan brengen. Kinderen kunnen gebracht worden tussen 7.00 – 9.30 uur, 10.00 – 11.30 uur en na 12.30 uur.

Indien het kind later komt dan 9.15 uur dient de ouder dit tijdig door te geven aan de pedagogisch medewerkers. Er zijn ouders die onregelmatige school of werktijden hebben. Voor deze ouders is een standaard formulier gemaakt waarop ze per week kunnen aangeven wanneer ze hun kind komen brengen.

7.5. Zieke kinderen

Als een kind ziek is kan het niet op het kindercentrum komen. Een ziek kind voelt zich het prettigst in een rustige omgeving. Op het kindercentrum kan het kind niet de extra zorg krijgen die het dan nodig heeft.

Als het kind ziek wordt tijdens het verblijf op het kindercentrum, wordt de temperatuur gemeten en wordt het kind extra in de gaten gehouden. Wij verstaan onder een ziek kind, een kind dat zich zichtbaar niet lekker voelt, over pijn klaagt een herkenbare ziekte heeft en/of meer dan 38,5 graden koorts heeft.

Wanneer uw kind bij ons is en plotseling ziek wordt en niet bij ons kan blijven, worden de ouders direct op de hoogte gesteld. Het is dan de bedoeling dat uw kind dan zo snel mogelijk wordt opgehaald. Bijlage 2 is een brochure met de meest voorkomende kinderziektes.

7.6. Kinderen en geneesmiddelen

In het algemeen worden in het kindercentrum aan kinderen geen geneesmiddelen verstrekt. In de brochure "Verstrekking geneesmiddelen en medische handelen in het kindercentrum" (bijlage 3) wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende "geneesmiddelen" en de handelingen die pedagogisch medewerkers wel of niet wettelijk of beleidsmatig mogen verrichten. Indien ouders aandringen om hun kind toch bepaalde geneesmiddelen door pedagogisch medewerkers toe te laten dienen dan moeten zij een medicijn overeenkomst ondertekenen.

7.7. Informatievoorziening

Over de ontwikkelingen in de organisatie houden wij de ouders schriftelijk op de hoogte. Ouders worden geïnformeerd over bijzondere activiteiten, pedagogisch beleid, kwaliteitsontwikkelingen en huisregels. Ouders kunnen voor informatie ook terecht op onze internetsite, www.info@kickeook.nl. Jaarlijks organiseren wij een ouderavond. Eén maal per maand komt er een nieuwsbrief uit met ontwikkelingen, uitspraken van de kinderen en de verjaardagen van de kinderen.

7.8. Opvoedingsondersteuning

Opvoedingsondersteuning kent een tweetal vormen. De eerste vorm betreft het ondersteunen van ouders die te maken hebben met het gedrag van kinderen dat zij als "probleem" ervaren. Als na enige gesprekken met de pedagogisch medewerkster niet tot de conclusie komt dat zij, binnen de grenzen van haar functie en mogelijkheden, vlot kan ondersteunen, waarschuwt ze de manager. In overleg met de manager, de ouder en de pedagogisch medewerkster kan het betekenen dat de ouder doorverwezen wordt naar een professionele instantie.

De tweede vorm van opvoedingsondersteuning aan ouders betreft de "normale" gang van zaken; de dagelijkse methode. De pedagogisch medewerkers dragen zorg voor een passende informatieoverdracht naar en ondersteuning van de ouders over de ontwikkeling en dagelijkse problematiek van de aan hun zorg toevertrouwde kind(eren). De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de kinderen in de groep. Eén keer per maand hebben de pedagogisch medewerkers een kindbesprekingen. Alle kinderen worden dan besproken aan de hand van de dagelijkse observaties. De pedagogisch medewerkers worden in hun werk ondersteunt door de manager. Des gewenst kan de ouder ook een gesprek aanvragen met de manager om eventuele zorgen, problemen, enz. te bespreken.

7.9. Klachtenregeling

Wij zien suggesties, opmerkingen of klachten van ouders als een gratis advies. Het geeft ons aanknopingspunten om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren en te blijven werken aan een open communicatie met ouders.

Er bestaat de mogelijkheid om een klacht aan de directe betrokkene of manager te uiten, maar ook om de klacht voor te leggen aan de Geschillencommissie kinderopvang en Peuterspeelzalen. Een ouder heeft het recht om een klacht direct aan de Geschillencommissie kinderopvang en Peuterspeelzalen voor te leggen, ook als deze klacht niet vooraf intern is besproken.

Interne procedure

Als er sprake is van een klacht, wordt deze in eerste instantie intern tegen de direct betrokkene(n) geuit. Intern wil zeggen dat de klacht geuit wordt bij het kindercentrum waar deze is ontstaan. De klacht kan gemeld worden bij de pedagogisch medewerkster of de manager. Hierbij wordt degene die de aanleiding tot de klacht is als eerste aangesproken. De klager heeft in dit proces een actieve rol. Hij/zij neemt het initiatief een gesprek aan te gaan met de betrokken persoon.

Indien een gesprek geen opheldering geeft, kan de eerstvolgende in lijn aangesproken worden om te bemiddelen. Hierbij wordt de manager als hoogste in lijn aangemerkt. Als deze procedure is doorlopen en de klacht is nog steeds aanwezig, dan kan de klacht extern worden geuit.

Externe procedure

Conform de eisen van de Wet Kinderopvang kan de klager terecht bij de onafhankelijke klachtencommissie. De klacht dient schriftelijk bij de (onafhankelijke) voorzitter van de klachtencommissie te worden ingediend. Via de site van De Geschillencommissie kinderopvang en Peuterspeelzalen kunt u alle informatie vinden: www.degeschillencommissie.nl.

De volledige klachtenregeling en procedure zijn ook via de site te verkrijgen: www.kcikkeook.nl. In de bijlage (4) klachtenregeling staat de volledige procedure beschreven. De klachtenregeling is tevens te verkrijgen bij de manager.

7.10. Klachtenregeling oudercommissie

Voor de oudercommissie is er ook een klachtenregeling. Indien de oudercommissie problemen ervaart of klachten heeft op onze manier van werken en waar zij het idee hebben bij het kindercentrum geen (voldoende) gehoor te vinden, kunnen zij ook een formele klacht indienen bij de geschillencommissie.

8. Veiligheid en Gezondheid

Ikke Ook houdt zich aan de landelijke regels die zijn opgesteld om ziekte en ongevallen in de kinderopvang te voorkomen. Er wordt jaarlijks een risico – inventarisatie veiligheid en gezondheid uitgevoerd. De risico – inventarisatie beschrijft de risico's ten aanzien van veiligheid en gezondheid die de opvang van kinderen met zich meebrengt. Er is een plan van aanpak, waarin beschreven staat welke maatregelen worden genomen om de risico's te reduceren. Na een jaar wordt er een evaluatie verslag gemaakt en weer een nieuwe inventarisatie zo ontstaat er een cyclus. De risico – inventarisatie wordt besproken tijdens een teamvergadering en met de oudercommissie. Het verslag ligt ter inzage op het kantoor van de manager. Tevens maken wij gebruik van een (bijna) ongelukkenregistratie formulier. Alle (bijna) ongelukken worden geregistreerd en meegenomen in het veiligheidsverslag.

Veiligheid en hygiëne

Een hygiënische omgeving is van groot belang voor het kind. Door consequent te zijn in het nemen van hygiëne maatregelen worden de kansen van infectieziekten beperkt. Het allerbelangrijkste is het wassen van de handen na het mogelijk in contact komen met bacteriën. Maar ook het dragen van schone kleding en zelfverzorging van kind en de pedagogisch medewerkers zijn van belang. De fopspenen van de kinderen worden opgeborgen in een schoon spenenbakje. De flessen worden iedere dag uitgekookt. De groepsruimte mogen niet betreden worden met schoenen. Over de schoenen worden plastic slofjes aangedaan. Door alles regelmatig schoon en stofvrij te maken, krijgen ziektekiemen minder kans zich te nestelen en zich te verspreiden. Op de naleving van deze maatregel wordt er gewerkt met schoonmaaklijsten die regelmatig worden gecontroleerd.

De groepsruimtes van Ikke Ook voldoen aan de veiligheidsvoorschriften zoals omschreven in de kwaliteitseisen kinderopvang. Het gebouw wordt elk jaar gecontroleerd door de brandweer en de GGD. De inspectierapporten zijn ter inzage op het kantoor van de manager aanwezig.

Veiligheid - en gezondheidsmanagement

Binnen Kindercentrum Ikke Ook zijn richtlijnen opgesteld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen te waarborgen. De richtlijnen zijn vastgelegd in beleid, protocollen en werkinstructies. Deze zijn op elke groep aanwezig en vormen het uitgangspunt bij het pedagogisch handelen. Er vindt jaarlijks een ontruimingsoefening plaats.

Preventie en E.H.B.O.

Het voorkomen van ongevallen krijgt veel aandacht binnen Ikke Ook. Dit doen wij door de omgeving van de kinderen zo veilig mogelijk te maken. De ruimtes zijn overzichtelijk opgezet, zodat de pedagogisch medewerkers ten alle tijden contact hebben met de kinderen. Op de gang, dicht bij elke groep, is een E.H.B.O.-trommel met een vastgestelde inhoud. Ikke Ook vindt het belangrijk dat alle medewerkers zich bewust zijn regels en richtlijnen, hoe te handelen bij ziekte of ongeval. Derhalve verplichten wij onze pedagogisch medewerkers tot het behalen van een diploma kinder- EHBO & BHV. Er zijn dan ook iedere dag voldoende BHV'ers en EHBO'ers aanwezig.

9. De universele verklaring van de rechten van het kind

De Verenigde Naties heeft in 1959 de officiële verklaring van de rechten van het kind uitgegeven. Het betreft algemene rechten voor alle kinderen waar ook ter wereld. Deze verklaring biedt een aantal uitgangspunten voor het werken met kinderen en vormt daarom een belangrijke basis voor ons pedagogisch beleid.

1. Recht op gelijkheid zonder onderscheid of achterstelling wegens ras, huidskleur, geslacht, taal, geloof of nationaliteit, hetzij van het kind zelf, hetzij van het gezin waaruit het voortkomt.
2. Recht op speciale bescherming voor zijn lichamelijke en geestelijke en maatschappelijke ontwikkeling.
3. Recht op een naam en nationaliteit.
4. Recht op voeding, huisvesting en medische zorg.
5. Recht op sociale zorg voor het geestelijke, lichamenlijk of matschappelijk achtergestelde kind.
6. Recht op begrip en liefde voor de volledige en harmonische ontplooiing van zijn persoonlijkheid, van zijn ouders en zijn omgeving.
7. Recht op kosteloos onderwijs, spel en ontspanning. Het kind behoort een opvoeding te krijgen die zijn algemene ontwikkeling ten goede komt en het in staat stelt op basis van gelijke kansen zijn bekwaamheid, persoonlijkheid, oordeel en gevoel voor zedelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid te ontwikkelen en een nuttig lid van de maatschappij te worden. De belangen van het kind behoren het leidend beginsel te zijn van hen die voor zijn opvoeding en leiding verantwoordelijk zijn.
8. Recht als eerste te worden geholpen in geval van nood.
9. Recht beschermt te worden tegen alle vormen van verwaarlozing, wreedheid en uitbuiting.
10. Recht op te groeien in een geest van saam horigheid, begrip, vriendschap en gerechtigheid onder de volken.

10. Beroepscode voor de kinderopvang

Het is van belang om een beroepscode te hebben, dit biedt een houvast aan de pedagogisch medewerkers voor hen handelen naar kinderen, ouders en collega's toe. De code is gebaseerd op de uitgangspunten zoals is vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens.

1. Pedagogische uitgangspunten met betrekking tot de beroepsuitoefening.

- De pm'er in de kinderopvang benadert kinderen en diens ouders zonder onderscheid des persoon.
- De pm'er respecteert de rechten van het kind en de ouders en informeert hen over de betekenis daarvan.
- Deze rechten zijn gebaseerd op waarden die uit onze samenleving voorkomen zoals verantwoordelijkheid, vertrouwen, gelijkwaardigheid, zelfstandigheid en eerlijkheid.
- De pm'er respecteert de opvattingen van kinderen en ouders met betrekking tot cultuurverschillen ten aanzien van opvoeding, levensovertuiging, cultuur en religie.
- De Pm'er is persoonlijk verantwoordelijk voor het pedagogisch handelen en het pedagogische klimaat.
- De pm'er houdt rekening met de grenzen van het eigen deskundigheidsgebied.

2. De pedagogisch medewerkster in de kinderopvang in relatie tot het kind en de ouder.

- De pm'er schept een pedagogisch klimaat waarin het kind zich veilig en geborgen voelt.
- De pm'er onthoudt zich van elke vorm van machtsmisbruik tegenover het kind en de ouders.
- De pm'er informeert het kind en de ouder op begrijpelijke wijze over alles wat met de kinderopvang te maken heeft.
- De pm'er verzamelt alleen de gegevens die voor de opvang van het kind noodzakelijk zijn.
- De pm'er ziet erop toe dat met de verzamelde gegevens op verantwoorde wijze wordt omgegaan. Wanneer daarvoor onvoldoende garanties aanwezig zijn, neemt zij het initiatief daarin verbetering aan te brengen.
- De pm'er houdt geheim wat het kind en/ of ouder haar in vertrouwen heeft verteld of waarvan zij het vertrouwelijk karakter begrijpt.

3. De pedagogisch medewerkster in relatie tot collega's en anderen.

- De pm'er werkt samen met collega's en anderen.
- De pm'er respecteert de opvattingen en deskundigheid van collega's en anderen die bij de kinderopvang betrokken zijn.
- De pm'er staat open voor en pleegt overleg met collega's en anderen.
- De pm'er is bereid om voor en collega tijdelijke werkzaamheden over te nemen.
- De pm'er die bij de collega's gedrag bemerkt waarmee zij het kind psychische schade zouden kunnen toebrengen neemt maatregelen ter bescherming van het kind.
- De pm'er steunt de collega's die nadelige gevolgen ondervinden doordat zij zich overeenkomstig hun beroepscode gedragen.
- De pm'er integreert de bijdrage van anderen uit de samenleving in het totaal van de opvang van het kind.

4. De pedagogisch medewerkster in relatie tot de samenleving.

- De pm'er ondersteunt de activiteiten van de beroepsgroep om voorwaarden te scheppen voor de beroepsuitoefening.
- De pm'er stelt zich actief op in het signaleren en opheffen van factoren die de ontwikkeling belemmeren.
- De pm'er draagt ertoe bij dat de ter beschikking staande middelen op verantwoordelijke wijze worden gebruikt.
- De pm'er zet zich in voor arbeidsvoorwaarden die in overeenstemming zijn met de waarde van de groep.
- De pm'er weegt bij deelname aan stiptheidsacties en stakingen het belang van het kind mee (in het bijzonder wanneer er geen andere vorm van opvang mogelijk is).
- De pm'er draagt bij tot de ontwikkeling van nieuwe inzichten ter verbetering van de kinderopvang.
- De pm'er die namens de beroepsgroep aan enig overleg betreffende de kinderopvang deelneemt, zorgt ervoor dat recht wordt gedaan aan de bepalingen in deze beroepscode.

11. Tot slot

Kwaliteit is doorslaggevend voor de effecten die kinderopvang heeft op de ontwikkeling van kinderen. Ouders moeten er van op aan kunnen dat het goed zit met die kwaliteit. Zij hebben er recht op te weten hoe het met de kwaliteit van hun kindercentrum is gesteld.

Het pedagogisch beleidsplan van Kindercentrum Ikke Ook biedt ouders en pm'ers inzicht in de pedagogisch grondbeginselen van ons kindercentrum en is tevens de leidraad voor de dagelijkse omgang met uw kinderen. Kindercentrum Ikke Ook hecht er waarde aan daarvoor in gesprek te blijven met ouders, pm'ers én wetenschappers. Deze samenspraak is een voortdurende kritisch proces dat leidt tot verdieping en mogelijk tot veranderde inzichten. Het pedagogisch beleidsplan is dan ook geen eindproduct.

Bij de totstandkoming van dit pedagogisch beleid is gebruikt gemaakt van de informatie die in de loop der jaren zijn verzameld, door gesprekken met pm'ers, ouders en andere deskundigen. Daarnaast is gebruik gemaakt van het handboek kinderopvang die in 2017 door Ikke Ook is samengesteld. In het handboek zijn alle werkinstructies aangaande het kindercentrum beschreven.

BIJLAGE 1

Huisregels KC Ikke Ook

Openingstijden

Kindercentrum Ikke Ook is van maandag tot en met vrijdag van 7.30 uur tot 18.30 uur geopend, uitgezonderd de algemeen erkende feestdagen en op 5 dec., 24 dec. en 31 dec. sluiten wij om 17.00 uur.

Erkende feestdagen zijn:

- 1 januari
- 2^e Paasdag
- Koninginnedag
- Hemelvaartsdag
- 2^e Pinksterdag
- 1^e en 2^e kerstdag

Omgangsvormen

Ikke Ook is een veilige plek waar kinderen en volwassenen met elkaar omgaan op basis van respect en gelijkwaardigheid. Aggressie of intimidatie, in welke vorm dan ook, wordt onder geen enkele omstandigheid getolereerd.

Huisregels alfabetisch

Aanmelding kindercentrum

Een kind vroegtijdig inschrijven voor een plaats in het kindercentrum vergroot de kans dat Ikke Ook kan voorzien in de vraag van de ouders. Inschrijven voor het kindercentrum is mogelijk vanaf het moment dat u een kindje verwacht. Een inschrijfformulier is aan te vragen bij kantoor; telefoonnummer: 010-4659653 of te downloaden via onze website www.kcikkeook.nl.

Aanwezigheid melden

In verband met het plannen van activiteiten e.d. verzoeken wij u de pedagogisch medewerkers te informeren als uw kind, na een periode van afwezigheid als gevolg van ziekte, vakantie of anderszins, Ikke Ook weer gaat bezoeken. Het liefst zodra u weet wanneer doch uiterlijk op de betreffende dag voor 08:30 uur. U kunt dit bij ons op de locatie op het telefoonnummer 010 – 4659653.

Afwezigheid melden

Mocht uw kind Ikke Ook niet bezoeken meld dit dan zo tijdig mogelijk en uiterlijk 18.30 uur op de dag ervoor aan de pedagogisch medewerkers.

Allergieën

Is uw kind allergisch meld dit dan bij de medewerkers. Zij noteren wat van belang is ten aanzien van de allergie van uw kind.

Bereikbaarheid ouders

Zorg ervoor dat wij u altijd kunnen bereiken voor overleg. Geef wijzigingen van telefoonnummers en andere gegevens altijd direct door aan de pedagogisch medewerkster van de groep en aan de locatiemanager. De locatiemanager zorgt ervoor dat de wijzigingen in de administratie verwerkt wordt.

Bewijs van vaccinatie

Wij zijn verplicht in bezit te zijn van kopieën van vaccinatie bewijzen van alle kinderen die gebruik maken van de opvang. Hiertoe dient u bij elke nieuwe vaccinatie van u kind een kopie in te leveren bij de pedagogisch medewerkster.

Brengen en ophalen van uw kind

U kunt uw kind tussen 7:30 uur en 9:15 uur brengen en tussen 16:00 uur en 18:30 uur ophalen. Er wordt gewerkt met een vast dagprogramma. Tussen 9:30 – 10:00 uur en tussen 11:30 – 12:30 uur wordt er met de kinderen gegeten en gedronken. Tussen deze tijd is rust op de groep noodzakelijk. U kunt uw kind tussen deze tijd NIET komen brengen.

In overleg is het, binnen onze openingstijden mogelijk op een andere tijdstip te brengen of te halen.

Zolang u samen met uw kind in het gebouw of op het terrein van Ikke Ook verblijft, bent u zelf verantwoordelijk voor uw kind.

Ikke Ook sluit om 18:30 uur. Dit betekent dat u voor deze tijd uw kind van de groep opgehaald moet hebben. Het kan voorkomen dat u uw kind door een ander laat ophalen. Wij geven uw kind nooit aan personen mee die bij ons onbekend zijn of waarvan we geen melding van tevoren hebben gekregen. Wij kunnen om legitimatie vragen indien het kind door iemand anders wordt opgehaald. Meldt altijd aan de pedagogisch medewerkers als u uw kind meeneemt.

Brand

Het gebouw voldoet aan de eisen die de brandweer van de gemeente Rotterdam stelt. Roken is in het gebouw verboden. Jaarlijks worden de brandblussers en brandslangen nagekeken. Er is een ontruimingsplan en er wordt één keer per jaar een brandoefening uitgevoerd door het personeel. Daarna stelt de locatiemanager het plan eventueel bij. De oefening vindt plaats als de kinderen aanwezig zijn.

Calamiteiten

Bij calamiteiten kan het nodig zijn om het gebouw te ontruimen. Dit gebeurt uit voorzorg of omdat er direct gevaar is voor kinderen en anderen die zich in Ikke Ook bevinden. Wanneer er besloten wordt tot een ontruiming delen wij dit mee aan de kinderen en aan u, als u bij ons binnen bent. Zodra dit het geval is, verlaat u op rustige wijze het pand. U volgt gedurende een calamiteit altijd de instructies op van het personeel van Ikke Ook.

Dieren

Dieren zoals huisdieren zijn niet toegestaan in het gebouw en op het buitenterrein van Ikke Ook. Dit in verband allergieën en een aantal veiligheids- en gezondheidsaspecten.

Ruildag of Extra opvangdag

Mocht u incidenteel een opvangdag of dagdeel, van 07.30-13.00 uur of 13.00-18.00, extra willen of de opvangdag willen ruilen met een andere dag in de week, meld dit dan bij de pedagogisch medewerkster van uw kind. Voor de aanvraag van ruildagen en extra opvangdagen dient u een formulier in te vullen. Deze formulieren zijn verkrijgbaar bij de locatiemanager. Als de groepsomstandigheden het toelaten wordt uw verzoek gehonoreerd. Een extra dag wordt in rekening gebracht.

Entree en centrale hal

Maxi cosi's en wandelwagens dienen zo min mogelijk op het dagverblijf te blijven staan. Indien dit niet mogelijk is moeten de maxi cosi's en ingeklapte wandelwagens in de centrale hal gezet worden. In de centrale hal en entree mag geen speelgoed achtergelaten worden. In de centrale hal en entree mag niet door kinderen zonder toezicht gespeeld worden. Jassen en tassen met naam worden in de luizenzak aan de kapstok opgehangen. Ook die van de baby's. Schoenen en helmen e.d. horen op de schoenenrekjes onder de kapstok. In de hal mag men niet rennen i.v.m. uitglijden. Laat geen tassen met inhoud in de hal staan. Er kunnen bijvoorbeeld sigaretten, medicijnen ed. in zitten.

Geen sigaretten, medicijnen e.d. in zakken van jassen laten zitten die in de hal of garderobe kast hangen. De entree en centrale hal worden elke dag gecheckt op kleine voorwerpen.

Dit wordt gedaan door de pedagogisch medewerkers die om 8.30 uur begint en op diverse momenten van de dag wanneer pedagogisch medewerkers door de gang lopen.

Fiets parkeren

Mocht u uw fiets achterlaten bij Ikke Ook, plaats deze dan in de daarvoor bestemde fietsrekken.

Fopspeen

Kinderen mogen hun speentje van thuis meenemen naar Ikke Ook. Uit hygiënisch oogpunt zijn er voor de speentjes een opbergbakje. Heeft u kind een nieuwe speen, geef dit dan door aan de pedagogisch medewerkers. U bent zelf verantwoordelijk voor het uitkoken en tijdig vernieuwen van het speentje.

Controleer de speen regelmatig op scheurtjes. Omdat er kans bestaat op verstikking door het gebruik van een kapotte speen mogen speenen met scheurtjes niet gebruikt worden op Ikke Ook.

Geluidsoverlast en de wet

We wonen in Nederland zo dicht op elkaar dat het vrijwel onmogelijk is de burens niet te horen, ook normale geluiden dringen regelmatig tot de woning door en uiteraard kunnen de bewoners rond om onze kindercentrum hiervan last hebben. Ikke Ook doet al het mogelijke om geluidsoverlast te beperken. Wel vragen wij zowel van onze pedagogisch medewerkster als u, hier zoveel mogelijk rekening mee te houden.

Wij vragen u dan ook:

- De deuren met beleid te sluiten
- Om onrust te voorkomen vragen wij u ruzie's of eventuele discussiepunten waarbij de gemoederen hoog oplopen zoveel mogelijk te sussen.
- Als u uw auto heeft geparkeerd laat u motor dan niet draaien terwijl u uw kind brengt of haalt. Dit is niet goed voor het milieu en veroorzaakt onnodig geluidsoverlast.
- Onze pedagogisch medewerkster zal uw kind eventueel aanspreken als hij/zij onnodig aan het gillen of schreeuwen is.
- Onze pedagogisch medewerkster zal veel met de kinderen, indien u daarvoor toestemming heeft gegeven op pad gaan, zodat wij in kleine groepjes kunnen buitenspelen om op die wijze zo min mogelijk geluidsoverlast te veroorzaken.

Gedag zeggen

Aan het eind van de dag als u samen met uw kind naar huis gaat, laat uw kind dan gedag zeggen bij de pedagogisch medewerkster op de groep, zodat zij kunnen noteren dat uw kind naar huis is. Zo voorkomen we misverstanden bij eventuele calamiteiten.

Hoofdluis

Hoofdluis is een ongemak die zich makkelijk en snel kan verspreiden. Om deze verspreiding zoveel mogelijk tegen te beperken vragen wij ouders/verzorgers die thuis hoofdluis geconstateerd hebben dit thuis te behandelen, voordat kind en ouder/verzorger naar Ikke Ook komt. Stel ons op de hoogte, zodat wij extra alert kunnen zijn. Zodra bij Ikke Ook hoofdluis geconstateerd wordt, overleggen wij met de ouders over de behandeling. Uit voorzorg worden alle andere kinderen onderzocht en alles op Ikke Ook schoongemaakt en gewassen worden.

Handelingen bij ongevallen

Als er iets gebeurt met een kind op de BSO of KDV en het is niet precies duidelijk wat te doen wordt er contact opgenomen met de huisarts van het kind. Mocht het spoed hebben zal er direct naar de eerste hulp van het ziekenhuis worden gegaan. In alle gevallen wordt er contact met de ouders opgenomen. Ikke Ook hanteert een ongevallenregistratie volgens de Wet Kinderopvang.

Kinderziekten en epidemieën

Bij een uitbraak van een kinderziekte of epidemie raadplegen wij de GGD en handelen wij minimaal conform de voorschriften en adviezen van deze organisatie. Meld altijd aan de pedagogisch medewerkster als uw kind een kinderziekte heeft of als u dit vermoedt. Daarnaast is er op elke locatie van Ikke Ook een handboek kinderziekten te vinden.

Klachten

Zie handleiding klachten ouders.

Kleding en schoeisel

De kinderen spelen intens op het kinderdagverblijf en doen verschillende activiteiten met bijvoorbeeld zand, verf of lijm. Houd hier rekening mee bij het kleden van uw kind. Wij proberen te voorkomen dat kleding beschadigt of vuil wordt. Zo dragen de kinderen schorten tijdens het verven en plakken. Desondanks kan het gebeuren dat kleding vuil wordt. Ikke Ook kan hier niet voor aansprakelijk gesteld worden. De verf- en lijmproducten die wij gebruiken zijn in de meeste gevallen uitwasbaar.

In verband met verstikkingsgevaar zijn kledingstukken waarin touwtjes rond de hals zitten niet toegestaan. Kinderen kunnen tijdens hun spel hiermee ergens achter blijven haken.

De jas van uw kind dient duidelijk herkenbaar te zijn voorzien van de voornaam van uw kind. Kinderen mogen in Ikke Ook niet op sokken lopen. Dit om uitglijden te voorkomen. Wij adviseren u te zorgen dat uw kind sloffen met een goed profiel of antislipsokken draagt.

Kleding en verschoning

Indien een tussentijdse verschoning nodig is zorgt het KDV voor schone kleding. Geleende kleding verzoeken wij u binnen een week schoon terug te geven. Natuurlijk kunt u zelf ook kleding meegeven, zodat uw kind met verschonen zijn eigen kleding kan dragen.

Kinderparticipatie

Ook kinderen hebben bij ons iets te zeggen. Kinderen weten al veelal wat ze wel/niet willen. Zeker als ze 6 jaar of ouder zijn. Kinderen krijgen daarom medezeggenschap in zaken die hun direct aangaan, zoals speelmateriaal en activiteiten. De mening van de kinderen wordt serieus genomen. Indien mogelijk wordt de mening van de kinderen uitgevoerd. Zo niet, dan onderbouwd de pedagogisch medewerker dit met argumenten. Hierbij houdt de pedagogisch medewerker voor ogen dat de wens/mening van het kind valt binnen de grenzen van veiligheid, hygiëne en de pedagogisch uitgangspunten van de BSO. Zo worden de jongste kinderen op hun eigen niveau evenveel betrokken bij de participatie als de oudere kinderen.

Luiers

Ikke Ook gebruikt één merk luiers. Mocht u de voorkeur geven aan een ander merk geef dit dan door aan de pedagogisch medewerkers. U dient er dan zelf voor te zorgen dat aan het begin van iedere opvangdag 5 luiers op voorraad zijn in de bak van uw kind.

Medicijnovereenkomst

Het kan zijn dat uw kind medicijnen gebruikt. Om te zorgen dat deze toediening hiervan goed uitgevoerd wordt maken wij gebruik van een medicijnovereenkomst. In deze overeenkomst wordt de wijze van toediening en de dosering vastgelegd. Zorg dat u medicijnen beschikbaar stelt in de originele verpakking inclusief de gebruiksaanwijzing en dat de houdbaarheidsdatum niet overschreden is. Het formulier van de medicijnovereenkomst kunt u krijgen bij de pedagogisch medewerker. Paracetamol wordt NIET aan kinderen gegeven op het kindercentrum.

Kindermishandeling of vermoedens hiervan

Kindermishandeling of vermoedens hiervan worden gemeld bij het Veilig thuis (voorheen AMK). Ikke Ook zal ouders/verzorgers uitnodigen voor een gesprek. Onder kindermishandeling verstaan wij alle vormen van geestelijke, lichamelijk en seksueel geweld tegen kinderen of het nalaten van zorg en aandacht. Ikke Ook heeft een meldingsplicht. Voor vragen e.d. kunt u terecht bij de locatiemanager.

Medezeggenschap

Ikke Ook heeft een oudercommissie die bestaat uit vertegenwoordigers van ouders die de belangen behartigen van alle ouders binnen Ikke Ook. De commissie bestaat uit minimaal drie leden. Circa viermaal per jaar komt de oudercommissie met de directie en locatiemanager bijeen om met elkaar van gedachten te wisselen en advies uit te brengen over bepaalde beleidszaken. Volgens het reglement Oudercommissie betreft dit het pedagogisch beleidsplan, veiligheid, tariefstelling op hoofdlijnen en spel- en ontwikkelingsactiviteiten en ondersteuning bij bepaalde activiteiten. Informatie vanuit de oudercommissie is in op de locatie terug te vinden op het prikbord in de hal. Voor verdere informatie met betrekking tot de oudercommissie binnen Ikke Ook verwijzen wij u naar het reglement oudercommissie. Om uw aan te melden voor de OC kunt u een aanmeldformulier met daarbij het oudercommissiebeleid vragen aan de locatiemanager.

Mandje/bakje

Alle kinderen hebben een eigen bak. Hierin kunnen persoonlijke dingen zoals kleding en knuffels worden bewaard.

Blauwe over sloffen

Bezoekers van Ikke Ook die geen sloffen dragen dienen in het pand altijd de blauwe over-sloffen te dragen om hygiënische redenen. Deze over-sloffen vind u bij binnenkomst naast de deur aan uw linker hand.

Ouder/ verzorger en kind op Ikke Ook

Zolang u samen met uw kind in het gebouw of op het terrein van Ikke Ook verblijft bent u zelf verantwoordelijk voor uw kind. Het is niet toegestaan om snoep aan uw kind of andere kinderen te geven zolang u in het gebouw of op het terrein van Ikke Ook bent.

Overdracht

De overdracht is het moment dat de pedagogisch medewerkster en de ouder/verzorger elkaar informeren over hoe het thuis en op Ikke Ook is gegaan. Door goed op de hoogte te zijn over wat er met het kind is gebeurd, kunnen beide partijen goed inspelen op de behoeftes van het kind.

Mochten ouders/verzorgers de behoefte hebben om buiten het halfjaargesprek uitgebreider met de pedagogisch medewerkster te spreken, dan kunnen zij een hiervoor een afspraak maken. Op het glazenbord voor het lokaal kunt ouder/verzorgers lezen welke activiteiten er die dag gedaan zijn.

Ouderavond

Bij voldoende belangstelling organiseert de OC ongeveer 1 keer per jaar een ouderavond rond een bepaald thema. U ontvangt een uitnodiging voor de ouderavond via onze elektronische nieuwsbrief.

Overgaan naar de volgende groep

Wanneer en op welke wijze het kind overgaat naar een volgende groep is afhankelijk van de ontwikkeling van het kind en de beschikbaarheid van een plekje in de nieuwe groep. Wij nodigen de ouders uit voor een kennismakingsgesprek met de pedagogisch medewerkers van de nieuwe groep. Voor de overgang krijgt het kind de kans om geleidelijk te wennen aan de nieuwe situatie. Deze gewenningsperiode duurt tot het moment dat het kind zich vertrouwd voelt. Wij streven er naar zoveel mogelijk rekening te houden met de wensen van ouders. Het is echter aan de pedagogisch medewerkster van Ikke Ook die bepaalt wanneer het kind gaat wennen en wanneer het kind daadwerkelijk overgaat.

Pesten

Ieder kind is wel eens het slachtoffer van een pesterijtje. Mocht een kind structureel het slachtoffer zijn van pesten dan heeft dit schadelijke gevolgen voor de ontwikkeling van het kind. Door de voortdurende aandacht voor de relatie tussen kinderen en tussen kinderen en medewerkers is er een veilig klimaat binnen Ikke Ook. Hierdoor is pesten bespreekbaar en komt daardoor weinig voor. In die gevallen dat er vastgesteld dat er gepest wordt, worden er speciale maatregelen getroffen om een eind te maken aan het pesten. Mocht u het vermoeden hebben dat uw kind pest of gepest wordt bespreek dit dan met ons.

Parkeren

Wij vragen u zo min mogelijk gebruik te maken van uw auto als u dicht in de omgeving woont. Wij willen benadrukken dat Ikke Ook niet over eigen parkeer plaatsen beschikt. Medewerkers van Ikke Ook worden zoveel mogelijk aangespoord om gebruik te maken van de fiets en of het openbaar vervoer. Daarnaast is dubbel parkeren verboden. Bij signaleren hiervan zal de wijkagent worden ingeschakeld. U riskeert dan een boete!

Roken

Wij zijn van mening dat roken en kinderen niet samengaan, derhalve is het in het gebouw en op het buitenterrein van Ikke Ook niet toegestaan te roken. Gooi geen sigaretten peuken neer in de omgeving van onze kindercentrum.

Ruilen van een dag

Mocht u incidenteel een opvangdag willen ruilen meld dit dan bij de pedagogisch medewerkster van uw kind. Ruilen is uitsluitend toegestaan met dagen die binnen dezelfde week vallen. Als de groepsomstandigheden het toelaten wordt uw verzoek gehonoreerd. Voor een ruildag worden geen extra kosten in rekening gebracht.

Schoonmaak / Veiligheid

Volgens de normen van de Wet kinderopvang vindt er jaarlijks een risico inventarisatie veiligheid en gezondheid plaats. De GGD inspecteert eens per jaar de locatie.

De schoonmaak van de locatie vindt plaats na de openingstijden. Schoonmaakmiddelen zijn opgeborgen in een afgesloten ruimte die alleen toegankelijk is voor medewerkers van Ikke Ook.

Er worden op het dagverblijf geen sterk geurende producten uit spuitbussen gebruikt waar kinderen bij zijn. Lijm wordt alleen bijgevuld wanneer er geen kinderen bij zijn dit i.v.m. de geur/stoffen die vrij komen. De ruimte waar de kinderen hun handen wassen beschikt alleen over een koud water kraan. Kinderen kunnen zich er niet aan branden. Onze lampen zijn op alle groepen afgedekt.

Spelen

Er mag niet met speelgoed gegooid worden. Grote speelobjecten mogen niet voor de vluchtdeur staan. Geen geintjes en pesterijen bij ruiten. Materiaal en speelgoed wat in het dagverblijf aanwezig is, is allemaal getest en goedgekeurd materiaal. Er mag niet tegen de muren gebotst worden. Auto's mogen niet onderling botsen.

Speelgoed meenemen

Kinderen mogen hun eigen speelgoed meenemen naar Ikke Ook. Het is aan de pedagogisch medewerkers om te bepalen of het kind op Ikke Ook met zijn eigen speelgoed mag spelen. Ikke Ook is niet aansprakelijk voor vermissing of beschadiging.

Schoolvakanties

In de schoolvakanties is de BSO hele dagen geopend. Er worden dan verschillende activiteiten gedaan, meestal rond een thema.

Er worden ook uitstapjes georganiseerd naar bijvoorbeeld de speeltuin, kinderboerderij, museum, park en andere geschikte locaties voor kinderen. Kinderen hebben ook inspraak in het vakantieprogramma. (zie kinderparticipatie).

Sieraden

Het dragen van sieraden door kinderen onder de 4 jaar raden wij sterk af. Ikke Ook is niet verantwoordelijk voor mogelijk letsel ten gevolge van het dragen van een sieraad. Ook voor beschadiging of verlies kan Ikke Ook niet aansprakelijk gesteld worden.

Traktatie

Het is gewenst dat eventuele traktaties die de kinderen uitdelen verantwoord, veilig en gezond zijn. Overleg vooraf met de medewerkers, want deze geven u ook graag tips.

Te laat

Van ouders/verzorgers die hun kind te laat hebben opgehaald, wordt verwacht dat zij na de eerste 15 min tekenen op het formulier te laat opgehaald. De pedagogisch medewerkster zal u dat vragen te doen. Na 3 keer te laat u kind te hebben opgehaald krijgt u een boete van € 50,-, deze boete wordt bij de volgende facturen meegenomen. Indien u na het ontvangen van een boete weer uw kind te laat ophaalt, wordt u kind voor 1 opvangdag de toegang ontzegt. Uw kind heeft dan een dag geen opvang, welke wel in rekening wordt gebracht.

Vervoer

Het kan voorkomen dat BSO kinderen met de auto opgehaald moeten worden uit school. Hiervoor geeft u toestemming. Voor het vervoer van kinderen met de auto hebben wij een protocol vervoer gemaakt. Hierin vind u alle richtlijnen en afspraken m.b.t. het vervoeren van kinderen.

Verzekeringen

Ikke Ook en haar werknemers zijn W.A. verzekerd. De aansprakelijkheid is beperkt tot maximaal het bedrag van de schade, waarvoor onze aansprakelijkheidsverzekering dekking biedt. Voor de kinderen is er een ongevallenverzekering afgesloten. Ikke Ook kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het zoek raken van meegebrachte kleding of andere zaken.

U bent verplicht zelf een WA verzekering voor uw kind afgesloten te hebben.

Wijzigen dagen

Als u de opvangdagen van uw kind structureel wenst te wijzigen, dient u dit schriftelijk of per e-mail kenbaar te maken bij de locatiemanager (info@kcikkeook.nl). Wilt u minder opvangdagen, dan dient u een termijn van één maand in acht te nemen. Uitbreiding en wijzigen van dagen kan alleen als de bezetting dit toelaat. Indien de wijziging zondermeer doorgevoerd kunnen worden krijgt u van ons een mutatiebevestiging. Is het echter niet of nog niet mogelijk dan nemen wij contact met u op.

Ziek zijn

Zieke kinderen hebben extra aandacht en verzorging nodig en kunnen daarom het beste thuis verzorgd worden. Bovendien kan er sprake zijn van besmettingsgevaar voor de andere kinderen. Bij ziektesymptomen zoals koorts (een lichaamstemperatuur van 38 graden Celsius en hoger), braken, diaree en bij kinderziektes moet het kind thuis blijven en goed uitzielen. Wordt uw kind op Ikke Ook ziek, dan wordt van u verwacht dat u, na hierover door ons geïnformeerd te zijn, uw kind komt halen. Als uw kind niet naar de bso of kdv kan komen, omdat het ziek is, meld dit dan bij de pedagogisch medewerkster van uw kind.

Zuigelingen

De jongste baby's hebben hun eigen voedingsschema, die in overleg met de ouders is vastgesteld. Hierdoor wordt het ritme, zoals het kind thuis gewent is op Ikke Ook voortgezet. Ikke Ook bereidt flesvoeding met gekookt water.

Moeders die hun kindje graag zelf borstvoeding geven, krijgen bij Ikke Ook daar de gelegenheid voor. De pedagogisch medewerkers vertellen u in welke ruimte dit kan.

Borstvoeding die in een fles wordt gegeven, dienen ouders gekoeld of in bevroren toestand mee te nemen en in de koelkast te plaatsen. Borstvoeding die ingevroren moet blijven, kan aan de pedagogisch medewerkster overhandigd worden. Dit wordt dan in de vriezer bewaard, voorzien van naam en datum.

Ikke Ook verzorgt al het andere voedsel zoals warm eten, brood, fruit, sap, rijstwafels, ontbijtkoek, kaakjes etc. Vanzelfsprekend krijgen alleen de kinderen die eraan toe zijn dit voedsel en pas nadat dit met de ouders besproken is.

Slotbepaling

Daar waar de huisregels niet in voorzien beslist de directie.

Bijlage 2

Brochure besmettelijke kinderziektes

Hieronder kunt u lezen welke kinderziektes veel voorkomen. U kunt lezen wat de ziekteverschijnselen zijn, de incubatietijd en of het kind naar Ikke Ook mag komen of dat het kind thuis moet blijven. Wanneer uw kind hoge koorts heeft en zich echt ziek voelt, wordt u gevraagd uw kind thuis te houden. Wordt het kind ziek op het kindercentrum, wordt u gebeld of u het kind op wilt halen. Wij mogen het kind geen paracetamol geven. Wel drankjes van de dokter of Medicijnen i.v.m. bronchitis, in originele verpakking inclusief gebruiksaanwijzing.

Woordenlijst

Incubatietijd	:De tijd tussen de besmetting en het uitbreken van een ziekte.
Hygiëne	:Persoonlijke verzorging, goed wassen en schoonhouden.
Antibiotica	:Geneesmiddel, medicijn
Indrogen	:Wondjes waar geen vocht meer uitkomt zijn ingedroogd.
Bacterieel	:Een ziekte die wordt veroorzaakt door bacteriën
Ziekteverschijnselen	:Dingen waaraan je merkt en ziet dat iemand ziek is

Infectieziekten die Ikke Ook moet melden bij de GGD

Buiktyfus	Polio	Difterie
Geelzucht	Meningitis	Mazelen
Kinkhoest	Rode hond	Schurft
Dysenterie	Papegaaizenziekte	Tetanus
Paratyfus	T.B.C.	Bof

Tegen een aantal infectieziekten is bescherming mogelijk door vaccinatie.

DKTP = difterie, kinkhoest, tetanus, polio

DTP = difterie, tetanus, polio

BMR = bof, mazelen, rode hond

HIB = hersenvliesontsteking

Veel voorkomende kinderziektes;

Bof

Incubatietijd 12 tot 25 dagen

De ziekte is besmettelijk van 5 dagen voor de zwelling tot 9 dagen na de zwelling.

Ziekteverschijnselen: pijnlijke zwelling tussen kaakhoek en oorlel, soms koorts, soms hoofdpijn.

Het kind hoeft niet thuis te blijven.

Meningitis (hersenvliesontsteking):

Er zijn drie soorten hersenvliesontsteking.

De eerste en tweede soort wordt veroorzaakt door een bacterie.

Incubatietijd is 2 tot 10 dagen.

Ziekteverschijnselen: een plotselinge hoge koorts, hoofdpijn, sufheid, lichtschuwheid, misselijkheid en stijve nek(nekkrimp).

Het is belangrijk dat snel wordt vastgesteld dat het kind hersenvliesontsteking heeft en snel wordt behandeld met antibiotica.

De derde soort hersenvliesontsteking wordt veroorzaakt door een virus.
Incubatietijd is 7 tot 14 dagen.
De ziekteverschijnselen zijn meestal iets minder dan bij de bacteriële versie.

Rode hond

Incubatietijd is 2 tot 3 weken.

De ziekte is besmettelijk van 5 dagen voor tot 5 dagen na het verschijnen van de uitslag. Vijf dagen na het verschijnen van de eerste vlekjes mag het kind weer naar Ikke Ook.

Deze ziekte is gevaarlijk voor het ongeboren kind. Zwangere vrouwen worden gewaarschuwd.

Roodvonk

Duurt 10 tot 14 dagen.

Ziekteverschijnselen: hoge koorts, keelpijn, hoofdpijn, braken.

Na 24 uur dieprode vlekjes, behalve rond de neus en mond. Tong is beslagen, later rood met puntjes. Huid gaat vervellen.

Het kind kan niet naar Ikke Ook (3 weken) tenzij de antibiotica behandeling 48 uur geleden begonnen is .

Ontstoken ogen

Ziekteverschijnselen: rode ogen, opgezette oogleden, gele of groene pus uit het oog.

Zonder behandeling kan littekenvorming in het oog optreden.

Na twee dagen behandeling door de huisarts, kan het kind weer komen.

Diarree:

Bij spontane diarree moet u het kind thuislaten tot het over is. Bij langdurige diarree moet u overleggen met de huisarts. Hij zal vertellen hoe de diarree kan worden gestopt.

Goede hygiëne is belangrijk en u moet zorgen dat het kind goed drinkt (evt. kinder ORS)

Eczeem (huiduitslag):

Dit is niet besmettelijk en het kind hoeft niet thuis te blijven.

Hoofdluis:

Ziekteverschijnselen: jeuk en krabben op het hoofd.

Bij de apotheek kunt u een kuur en een speciale kam kopen. Hierdoor zullen de luizen en de neten (=luizen eitjes) verdwijnen. Het kind moet thuis blijven tot er geen eitjes meer zijn.

Impetigo of krentenbaard:

Ziekteverschijnselen: uitslag, meestal rondom de neus of mond.

Vocht dat uit de blaasjes komt is besmettelijk totdat ze zijn ingedroogd. Als de wond goed is afgedekt hoeft het kind niet thuis te blijven. Als de wondjes niet kunnen worden afgedekt dan wachten tot de korstjes zijn ingedroogd.

Als het kind een antibioticakuur krijgt van de dokter dan mag het twee dagen na het begin van deze kuur weer op Ikke Ook komen.

Hand – voet en mondziekte:

Ziekteverschijnselen: huiduitslag en blaren in de mond. Voordat het kind ziek is, is het kind misselijk, moet overgeven en heeft soms diaree en lichte koorts. Daarna krijgt het rode plekken die grote blaren worden. Deze huiduitslag zit soms ook op de vingers, handpalm en op de voetzool.

Kind thuis laten totdat de blaasjes ingedroogd zijn en het kind zich beter voelt.

Kinkhoest:

Incubatietijd 7 tot 10 dagen.

De ziekte is besmettelijk tijdens de eerste 3 weken.

Het kind hoeft niet thuis te blijven omdat de besmetting vaak al heeft plaatsgevonden.

Mazelen:

Incubatietijd 8 tot 14 dagen.

Besmettelijk vanaf 1 tot 2 dagen voor hét begin van de uitslag tot 4 dagen na het verschijnen van de uitslag.

Thuis houden tot het kind hersteld is.

Vijfde ziekte:

Incubatietijd is 7 tot 14 dagen.

Ziekteverschijnselen: lichte koorts, grote en kleine vlekken die beginnen in het gezicht, daarna over het hele lichaam. De ziekte is besmettelijk zolang het kind uitslag heeft.

Kind hoeft niet thuis te blijven.

Zesde ziekte:

Incubatietijd 7 tot 17 dagen.

Ziekteverschijnselen: hoge koorts gedurende een paar dagen, rode vlekjes op de romp.

Meestal komt de ziekte voor bij kinderen tussen 6 maanden en 3 jaar. Besmettelijk zolang het kind uitslag heeft.

Het kind hoeft niet thuis te blijven.

Waterpokken:

Incubatietijd 14 tot 21 dagen.

Besmettelijk enkele dagen voor het opkomen van de blaasjes totdat alle blaadjes zijn ingedroogd.

Waterpokken zie je vooral op de romp, gezicht, tussen de haren en in de mond.

Wanneer de blaasjes zijn ingedroogd mogen de kinderen weer naar Ikke Ook komen.

Bijlage 3 Geneesmiddelen

Brochure: verstrekking en medische handelingen bij Ikke Ook

1. Geneesmiddelenverstrekking

Regelmatig wordt door ouders de vraag gesteld aan pm'ers of er geneesmiddelen toegediend kunnen worden aan hun kind. Dat kan binnen bepaalde regels. Maar zowel ouders als pm'ers moeten dan weten hoe zij moeten handelen. De vraag is: om welke geneesmiddelen gaat het en hoe moeten ze worden toegediend ?

A. Geneesmiddelen

Kinderen kunnen geneesmiddelen voorgeschreven krijgen door huisarts of specialist. Dit zijn dus middelen die **op recept** voorgeschreven worden. Ouders mogen allerlei geneesmiddelen aan hun kinderen toedienen. Als het kind deze middelen ook nodig heeft gedurende het verblijf bij Ikke Ook zullen de ouders hun 'zeggenschap' over deze toediening over willen dragen aan de pm'ers. Hierbij valt met name te denken pillen, drankjes en zalven. Om problemen te voorkomen wordt dit schriftelijk met elkaar overeen gekomen. Door ons wordt er door ons een aantal aandachtspunten in overweging genomen worden. Vervolgens wordt, wanneer er besloten is dat de geneesmiddelen gegeven worden, een '**Overeenkomst gebruik geneesmiddelen**' opgemaakt. Soms vragen ouders ook om hun kind geneesmiddelen toe te dienen die **niet op recept** verkregen zijn. Deze geneesmiddelen hebben de ouders zelf bij een apotheek of drogist gekocht. Deze 'zelfzorgmiddelen' kunnen echter minder onschuldig zijn dan men vaak denkt. Ook voor deze middelen moet een "Overeenkomst gebruik geneesmiddelen" worden ingevuld.

B. Toediening

Om te kunnen beslissen **of** er geneesmiddelen kunnen worden toegediend, moet bekend zijn **hoe** ze toegediend moeten worden. Een schriftelijke instructie, waarin staat beschreven welke medewerkers welke geneesmiddelen bij Ikke Ook toedienen is aanwezig bij de manager.

2. Medische handelingen

Niet alle geneesmiddelen kunnen/mogen door de pm'ers worden toegediend. Hierna staat beschreven wat het kader is waarin geneesmiddelen toegediend kunnen worden. Daarnaast zijn er diverse medische handelingen die alleen door gekwalificeerde bevoegde beroepsbeoefenaren (b.v. arts, verpleegkundige) uitgevoerd mogen worden. Dit betekent bijvoorbeeld dat het toedienen van een injectie voorbehouden is aan deze beroepsbeoefenaren. **Pm'ers mogen dat niet !** Ook als de ouders het zelf wel doen. Dit is geregeld in de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) en hierna samengevat door de werkgroep 'Medicijnverstrekking' van de vakgroep PIKO van GGD Nederland.

A. Voorbehouden handelingen.

De zogenoemde 'voorbehouden handelingen' zijn handelingen die, bij ondeskundige uitvoering, (ernstige) risico's met zich mee brengen. Deze handelingen mogen alleen door (para)- medisch bevoegd personeel verricht worden. Indien zich onder het personeel een verpleegkundige bevindt, zou deze de handelingen die onder categorie 1 worden genoemd, kunnen uitvoeren. Voorwaarde is wel dat hij/ zij geregistreerd is in het BIG register, met andere woorden: bevoegd is. En dat hij/ zij bekwaam is om de gewenste voorbehouden handelingen te verrichten. Bovendien moet er een schriftelijke opdracht van een arts zijn (die altijd telefonisch bereikbaar moet zijn in geval zich een calamiteit zou kunnen voordoen). Een verklaring van bekwaamheid van alleen de betrokkene volstaat niet: bevoegd is niet hetzelfde als bekwaam ! Voor de kinderopvang zijn met name de volgende voorbehouden handelingen relevant: injecties, heelkundige handelingen verpleegkundigen, catheterisaties, het gebruik van radioactieve stoffen. In uiterste noodgevallen wordt een ieder geacht naar beste vermogen te handelen. Een wetsovertreding uit 'overmacht' is niet strafbaar. Het gaat dan om situaties die niet te voorzien zijn. Ikke Ook voert geen 'voorbehouden handelingen' uit.

B. Afgeleide medische handelingen

De handelingen die niet voorbehouden zijn maar waarvan de uitvoering met de nodige zorgvuldigheid omkleedt moet zijn worden 'afgeleide medische handelingen' genoemd. Zoals bijvoorbeeld het uittrekken van een sonde en toedienen van een klysma. Dit zijn handelingen die het personeel in principe wel zou kunnen verrichten, mits er goede instructie is. Het personeel beschikt echter formeel gezien niet over de deskundigheid voor het uitvoeren van deze afgeleide medische handelingen, tenzij de arts bereid is (als hij/ zij dat al wil) het betrokken personeel te (laten) instrueren, zodat dit vervolgens alsnog als deskundig kan worden beschouwd. De leiding van de kinderopvang is primair verantwoordelijk voor het op deskundige wijze uitvoeren van deze handelingen. Belangrijk hierbij is de continuïteit van het aanwezige personeel. Bij veel personeelwisselingen wordt de kans groot dat er fouten gemaakt worden. Bovendien dient het personeel goed op de hoogte te zijn van de risico's, contra-indicatie en complicaties. En er dient een arts oproepbaar te zijn die op korte termijn aanwezig kan zijn. Altijd geldt dat als het personeel zich, ondanks instructie, niet deskundig genoeg acht om de handeling te kunnen verrichten, hij/zij de handeling ook niet moet uitvoeren. Betrokkene blijft altijd (mede) aansprakelijk als er iets fout mocht gaan. In de praktijk betekent dit dat er weinig kindercentra over zullen gaan tot het daadwerkelijk uitvoeren van deze handelingen. Ikke Ook voert geen 'afgeleide medische handelingen' uit.

C. Eenvoudige handelingen.

Hierbij gaat het om de 'huis-, tuin-, en keukenhandelingen' zoals het verzorgen van schaafwondjes en het verwijderen van pleisters, het toedienen van bepaalde medicijnen. Dit zijn handelingen die in principe zonder problemen door het personeel uitgevoerd kunnen worden, echter meestal wel door de instructies op te volgen over hoe te handelen (zoals richtlijnen voor het toedienen van geneesmiddelen en handelingen volgens de EHBO-regels). Ikke Ook voert, indien aan de orde, 'eenvoudige handelingen' uit.

Bijlage 4 Reglement Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen

REGLEMENT GESCHILLENCOMMISSIE KINDEROPVANG EN PEUTERSPEELZALEN

per 1 januari 2016

Begripsomschrijving

Artikel 1.	In dit reglement wordt verstaan onder:
stichting :	de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken;
commissie :	de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen, ingesteld en in stand gehouden door de stichting;
ondernemer :	houder van een kindercentrum of van een gastouderbureau of van een peuterspeelzaal;
consument :	de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf;
oudercommissie :	advies- en overlegorgaan ingesteld door de ondernemer of anderszins;
wet :	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen;
voorwaarden :	de algemene voorwaarden van de ondernemer.

Samenstelling en taak

Artikel 2.

1. De commissie bestaat uit een door de stichting te bepalen aantal onafhankelijke leden: één of meer door de stichting aangezochte voorzitters en één of meer door BOinK en de Consumentenbond gezamenlijk en door Brancheorganisatie Kinderopvang en de MOgroep gezamenlijk voorgedragen leden. Alle leden worden benoemd door het bestuur van de stichting. De voorzitter(s) dient(nen) de hoedanigheid van meester in de rechten te hebben. Aan de commissie kan een (plaatsvervangend) secretaris worden toegevoegd, die eveneens de hoedanigheid van meester in de rechten heeft. Het secretariaat van de commissie wordt verzorgd door de stichting.
2. Aan de behandeling van voorgelegde geschillen nemen deel: een voorzitter, een lid voorgedragen door BOinK en de Consumentenbond gezamenlijk en een lid voorgedragen door de Brancheorganisatie Kinderopvang en de MOgroep gezamenlijk.

Artikel 3.

1. De commissie heeft tot taak geschillen tussen consument en ondernemer te beslechten, voorzover deze betrekking hebben op de totstandkoming of de uitvoering van overeenkomsten met betrekking tot door de ondernemer te leveren of geleverde diensten en/of zaken, alsmede op gedragingen van de ondernemer of van voor de ondernemer of door zijn tussenkomst werkzame personen jegens een ouder of een kind, dat gebruik maakt van de diensten van de ondernemer.
2. De commissie heeft tevens tot taak geschillen tussen oudercommissie en ondernemer te beslechten, voor zover deze betrekking hebben op een door de ondernemer voorgenomen of genomen besluit over een of meerdere onderwerpen als bedoeld in artikel 1.60 eerste lid van de wet, alsmede tussen partijen overeengekomen afspraken aanvullend op voornoemd wettelijk kader.

Bevoegdheid

Artikel 4.

1. De commissie is bevoegd een geschil tussen consument/oudercommissie en een ondernemer te behandelen, ongeacht of de ondernemer is geregistreerd. Bij een geregistreerde ondernemer, zal de commissie een bindende uitspraak doen en bij een niet geregistreerde ondernemer doet zij een niet bindende uitspraak. Ook kan de commissie een schikking tussen partijen bevorderen.

Ontvankelijkheid

Artikel 5.

De commissie verklaart de consument/oudercommissie in zijn klacht ambtshalve niet ontvankelijk:

- a. indien en voor zover het geschil betrekking heeft op dood, lichamelijk letsel of ziekte, tenzij dit aantoonbaar het gevolg is van het handelen of de nalatigheid van de ondernemer, in dat geval is de consument wel ontvankelijk inzake de gevolgen met uitzondering van letselschade.
- b. indien het een geschil betreft over de niet-betaling van een factuur en daaraan geen inhoudelijke klacht ten grondslag ligt;
- c. indien het een geschil betreft waarover de consument/oudercommissie of met inachtneming van artikel 6 lid 1 onder b de ondernemer reeds bij de rechter een procedure aanhangig heeft gemaakt of waarin de rechter reeds een uitspraak over de inhoud heeft gedaan.

Artikel 6.

1. De commissie verklaart op verzoek van de ondernemer - gedaan bij eerste gelegenheid - de consument/oudercommissie in zijn klacht niet ontvankelijk:
  - a. indien hij zijn klacht niet eerst bij de ondernemer heeft ingediend en de consument/oudercommissie zijn klacht vervolgens niet binnen 12 maanden bij de commissie aanhangig heeft gemaakt;
  - b. indien de ondernemer aan de consument/oudercommissie een termijn van vijf weken heeft gegeven om het geschil bij de commissie aanhangig te maken en de consument/oudercommissie van die mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt. De ondernemer dient daarbij aan te kondigen dat hij na het verstrijken van voornoemde termijn zich vrij zal achten het geschil aan de gewone rechter voor te leggen.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, aanhef en onder a, kan de commissie besluiten het geschil toch in behandeling te nemen, indien het bepaalde in het eerste lid, aanhef en onder a, onder de gegeven omstandigheden naar het oordeel van de commissie in redelijkheid niet kan worden verlangd van de consument/oudercommissie.

De behandeling van geschillen

Artikel 7.

1. Partijen hebben het recht zich bij de behandeling van een geschil door derden te laten bijstaan of vertegenwoordigen.
2. Het geschil dient aan de commissie te worden voorgelegd door middel van een door de commissie te verstrekken en door de consument/oudercommissie in te vullen vragenformulier.

Artikel 8.

1. Degene die een geschil voorlegt, is een door de stichting vastgesteld bedrag aan klachtengeld verschuldigd.
2. Het in lid 1 bedoelde bedrag wordt door de commissie niet terugbetaald.

Artikel 9.

Indien de consument/oudercommissie niet binnen één maand na een daartoe strekkend verzoek voldoet aan het bepaalde in de artikelen 7 lid 2 en 8, wordt hij geacht het geschil te hebben ingetrokken. De commissie kan de termijn van één maand bekorten of verlengen.

Artikel 10.

De commissie zal een geschil niet behandelen of de behandeling staken, indien aan de ondernemer of de consument surseance van betaling is verleend, deze in staat van faillissement is geraakt, een schuldsaneringsregeling van kracht is geworden of de ondernemer zijn bedrijfsactiviteiten feitelijk heeft beëindigd,

voordat het geschil door de commissie op de zitting is behandeld en een eindbeslissing is gewezen. Wanneer een van deze situaties zich voordoet, worden partijen geacht de commissie daarover te informeren.

Artikel 11.

Wordt het geschil door de ondernemer aan de commissie voorgelegd, dan wordt het geschil slechts in behandeling genomen indien de consument daarmee instemt en voldoet aan het bepaalde in het artikel 7 lid 2, waarna het geschil verder behandeld wordt overeenkomstig de in dit reglement vastgelegde procedure.

Artikel 12.

1. De commissie stelt de ondernemer schriftelijk in kennis van het in behandeling nemen van het geschil, en stelt hem gedurende één maand in de gelegenheid zijn standpunt over het geschil schriftelijk aan de commissie kenbaar te maken. Bij die gelegenheid kan tevens - mits betrekking hebbende op het onbetaalde deel van de dienst en/of zaak waarover het geschil gaat - een tegenvordering worden ingesteld. De commissie kan de termijn van één maand bekorten of verlengen.
2. Het in het eerste lid bedoelde standpunt wordt door de commissie in afschrift aan de consument/oudercommissie toegezonden. Ingeval van een tegenvordering stelt de Commissie de betrokken partij gedurende één maand in staat daarop schriftelijk te reageren. De Commissie kan deze termijn bekorten of verlengen.

Artikel 13.

1. Indien de commissie dit nodig acht of indien één partij of beide partijen hiertoe de wens te kennen geeft of geven, worden beide partijen opgeroepen teneinde mondeling te worden gehoord. De commissie stelt plaats, dag en uur vast en stelt partijen daarvan op de hoogte.
2. De commissie kan partijen op hun verzoek toestaan getuigen of deskundigen mee te nemen en door haar te doen horen. De namen en adressen dienen uiterlijk één week voor de zitting van de commissie aan haar te zijn opgegeven.

Artikel 14.

De commissie kan indien zij dat noodzakelijk acht zelf inlichtingen inwinnen, ondermeer door het horen van getuigen of deskundigen, door het instellen van een onderzoek of door het doen instellen van een onderzoek door één of meer door haar aan te wijzen deskundige(n). De commissie geeft daarvan kennis aan partijen. Partijen kunnen bij het horen van getuigen of deskundigen desgewenst aanwezig zijn. De commissie verstrekt een afschrift van het deskundigenrapport aan partijen, die daarop binnen twee weken schriftelijk bij de commissie kunnen reageren. De commissie kan de termijn van twee weken bekorten of verlengen.

Uitspraak

Artikel 15.

1. De commissie beslist naar redelijkheid en billijkheid, met inachtneming van de tussen partijen gesloten overeenkomst en de daarvan deel uitmakende voorwaarden. De commissie beslist met meerderheid van stemmen. Het bindend advies wordt door de voorzitter ondertekend en schriftelijk aan partijen medegedeeld.
2. Het bindend advies bevat, naast de beslissing, in elk geval:
  - a. de namen van de leden van de commissie;
  - b. de namen en woon-, c.q. vestigingsplaatsen van partijen;
  - c. de dagtekening van het bindend advies;
  - d. de motivering van de gegeven beslissing.

Artikel 16.

1. De commissie beslist over haar bevoegdheid, de ontvankelijkheid van partijen en het geheel of gedeeltelijk (on)gegrond zijn van de klacht.
2. De commissie kan voorts in een geschil met een consument de volgende beslissingen nemen:
  - een door één van partijen te betalen (schade)vergoeding vaststellen;
  - een betalingsverplichting vaststellen;
  - aan de ondernemer en/of aan de consument nakoming opleggen van de overeenkomst;

- de overeenkomst ontbinden of de partij- ontbinding bevestigen; alsmede iedere andere beslissing, die zij redelijk en billijk acht ter beëindiging van het geschil.
3. In een geschil met een oudercommissie beoordeelt de commissie of de ondernemer bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen. Indien de geschillencommissie de oudercommissie in het gelijk stelt, kan zij in haar uitspraak bepalen dat:
- a. de ondernemer zijn besluit geheel of ten dele intrekt;
  - b. een of meer gevolgen van dat besluit ongedaan worden gemaakt.

Artikel 17.

Indien tijdens de behandeling van een geschil blijkt dat het geschil niet jegens de juiste partij aanhangig is gemaakt, verklaart de commissie de klacht ongegrond en wordt tevens een termijn bepaald, waarbinnen het geschil door de betrokkene opnieuw aanhangig kan worden gemaakt, zonder dat deze opnieuw klachtengeld verschuldigd is.

Artikel 18.

Indien de partijen bij de mondelinge behandeling tot een schikking komen, kan de commissie de inhoud daarvan in de vorm van een bindend advies vastleggen.

Artikel 19.

1. a. Indien het geschil aanhangig is gemaakt door een consument/oudercommissie en de klacht van de consument/oudercommissie door de commissie geheel of gedeeltelijk gegrond wordt bevonden, wordt in het bindend advies tevens bepaald, dat de ondernemer aan de consument/oudercommissie het door deze ingevolge artikel 8 betaalde klachtengeld geheel of gedeeltelijk moet vergoeden.

b. In afwijking van het bepaalde onder a wordt het klachtengeld door de ondernemer niet vergoed, indien de commissie de klacht van de consument/oudercommissie gegrond acht en haar beslissing overeenstemt met de oplossing die door de ondernemer aan de consument/oudercommissie werd voorgesteld voordat deze het geschil bij de commissie aanhangig maakte, maar die door de consument/oudercommissie niet werd geaccepteerd.
2. Het bepaalde in het eerste lid onder a is eveneens van toepassing, indien het geschil aanhangig is gemaakt door een consument/oudercommissie en de klacht van de consument/oudercommissie door de commissie weliswaar ongegrond wordt bevonden, maar de commissie van oordeel is dat het geschil desalniettemin op goede gronden aan haar is voorgelegd.
3. Indien het geschil aanhangig is gemaakt door de ondernemer en de klacht van de consument/oudercommissie door de commissie ongegrond wordt bevonden, wordt in het bindend advies tevens bepaald, dat de consument/oudercommissie aan de ondernemer het door deze betaalde klachtengeld geheel of gedeeltelijk moet vergoeden.
4. Bij een tussen partijen getroffen schikking na verzending van de oproep om mondeling te worden gehoord, behoeft het door de ene partij betaalde klachtengeld door de andere partij aan deze niet te worden vergoed.

Artikel 20.

Behoudens het bepaalde in artikel 19 komen de door partijen ter zake van de behandeling van het geschil gemaakte kosten voor hun eigen rekening, tenzij de commissie in bijzondere gevallen anders bepaalt. In een zodanig geval komen voor vergoeding door de geheel of gedeeltelijk in het ongelijk gestelde partij slechts in aanmerking de door de wederpartij in redelijkheid gemaakte kosten en wel tot een maximum van vijfmaal het bedrag dat ingevolge artikel 8, aan de commissie verschuldigd is.

Artikel 21.

1. De voorzitter van de commissie kan uit eigen beweging of op een binnen twee weken na de verzenddatum van het bindend advies door een partij schriftelijk gedaan verzoek een kennelijke fout in het bindend advies herstellen, dan wel - indien de gegevens genoemd in artikel 15 lid 2 onder a tot en met c onjuist zijn vermeld - tot verbetering van die gegevens overgaan.
2. Een verzoek als bedoeld in het eerste lid wordt in afschrift aan de wederpartij gezonden en schort de mogelijkheid van tenuitvoerlegging van het bindend advies op, totdat op het verzoek is beslist.
3. De wederpartij wordt twee weken in de gelegenheid gesteld op het verzoek als bedoeld in het eerste lid te reageren.
4. Herstel of verbetering geschiedt middels schriftelijke mededeling aan partijen.

Geheimhouding, wraking en verschoning

Artikel 22.

De leden van de commissie zijn tot geheimhouding verplicht ten aanzien van alle de partijen betreffende gegevens die hen bij de behandeling van het geschil ter kennis zijn gekomen.

Artikel 23.

1. Elk van de leden van de commissie, die met de behandeling van het geschil belast zijn, kan door één of door beide partijen in het geschil worden gewraakt indien gerechtvaardigde twijfel bestaat aan zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid. Wraking kan worden gedaan uiterlijk binnen een week na de zitting waarop het geschil is behandeld.
2. Een wrakingverzoek dient schriftelijk en gemotiveerd ingediend te worden. Tijdens een zitting kan het verzoek ook mondeling worden gedaan, maar dient het verzoek vervolgens uiterlijk binnen een week na zitting schriftelijk en gemotiveerd te worden ingediend. De behandeling van het geschil zal worden aangehouden totdat op het verzoek door de wrakingcommissie is beslist.
3. Een tijdig wrakingverzoek wordt voorgelegd aan de wrakingcommissie van de stichting. De wrakingkamer neemt het verzoek tot wraking zo spoedig mogelijk in behandeling. De procedure voor de behandeling van een wrakingverzoek is vastgelegd in het reglement van de wrakingcommissie van de stichting.
4. Op grond van feiten of omstandigheden als bedoeld in het eerste lid kan een lid van de commissie zich ter zake van de behandeling van een geschil verschonen. Hij is verplicht dit te doen, indien de beide overige leden van de commissie, die aan de behandeling van het geschil zullen deelnemen, van oordeel zijn dat de bedoelde feiten of omstandigheden zich te zijnen aanzien voordoen.
5. In geval van terechte wraking of verschoning wordt het betrokken lid (of leden) vervangen door een ander lid (of leden) van de commissie.
6. Zodra partijen op de hoogte zijn gesteld van de beslissing van de wrakingcommissie, zal de behandeling van het geschil zo spoedig mogelijk worden voortgezet.

Verkorte Procedure

Artikel 24.

1. Wanneer de ondernemer een geplaatst kind en/of de ouder de toegang tot de locatie weigert voor de duur van de periode dat een normale opvang van het kind redelijkerwijs niet van de ondernemer verwacht mag worden en het kind niet op de gebruikelijke wijze kan worden opgevangen, kan de consument, indien hij het niet eens is met de geweigerde toegang en het overleg met de ondernemer niet tot een oplossing heeft geleid, dit aan de Geschillencommissie voorleggen met het verzoek het geschil in verkorte procedure te behandelen.
2. De commissie is samengesteld overeenkomstig artikel 2 lid 2.

Artikel 25.

Op de behandeling van het geschil in de verkorte procedure zijn behalve de specifieke bepalingen met betrekking tot de verkorte procedure de overige bepalingen van het reglement van de Geschillencommissie Kinderopvang voor zover mogelijk van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de artikelen 6, 9, 12, 13 lid 2, laatste volzin.

Artikel 26.

1. Het geschil wordt door de commissie slechts in behandeling genomen indien de consument binnen een week na de ontvangst van de bevestiging van de weigering door de ondernemer, het geschil voor de commissie aanhangig heeft gemaakt.
2. Niettemin kan de commissie, wanneer de consument de termijn in het vorige lid heeft overschreden, besluiten het geschil toch in behandeling te nemen indien de ondernemer heeft nagelaten in de weigering de consument erop te wijzen dat hij binnen een week het geschil aan de commissie kan voorleggen of indien de consument anderszins ter zake van deze termijnoverschrijding naar het oordeel van de commissie redelijkerwijs geen verwijt treft.

Artikel 27.

1. Het geschil dient door de consument bij de commissie aanhangig te worden gemaakt. De consument ontvangt per omgaande een bevestiging van het aanhangig maken van het geschil alsmede een vragenformulier.
2. De commissie stelt de ondernemer tegelijkertijd in kennis van het aanhangig maken van het geschil.
3. Het vragenformulier dient, indien deze niet reeds ingevuld en ondertekend door de consument is toegezonden, na ontvangst binnen een week ingevuld en ondertekend aan de commissie te worden geretourneerd. Bij overschrijding van deze termijn vervalt het recht op het voeren van een verkorte procedure.
4. Tegelijkertijd met de oproep voor de mondelinge behandeling van het geschil ontvangt de ondernemer ter kennisname een afschrift van het vragenformulier alsmede van alle andere van de consument ontvangen stukken met betrekking tot het geschil.
5. De uitspraak van de commissie in de verkorte procedure geldt als een bindend advies.
6. De uitspraak wordt schriftelijk en gemotiveerd zo spoedig mogelijk aan partijen meegedeeld.

Slotbepalingen

Artikel 28.

Vernietiging van het bindend advies van de commissie kan uitsluitend plaatsvinden door het ter toetsing voor te leggen aan de gewone rechter binnen een maand na de verzending van de uitspraak aan partijen. De rechter zal het bindend advies vernietigen, indien de uitspraak in verband met de inhoud of wijze van totstandkoming in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Door niet binnen voornoemde termijn de uitspraak aan de gewone rechter ter toetsing voor te leggen, wordt de uitspraak onaantastbaar.

Artikel 29.

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de commissie, met inachtneming van eisen van redelijkheid en billijkheid.